uiterlijk 6-2 in tas Stas

Ministerie van Financiën

TER ADVISERING
Aan
De staatssecretaris

dank.
Heb Kromwijk geantwoord per mail 6/2

notitie

Nationaal Initiatief Herstructureren Schulden

Directoraat-Generaal Belastingdienst

Inlichtingen
[redacted]
T 070-[redacted]
F 070-[redacted]@minfin.nl

Datum
4 februari 2015

Notitienummer
DGB/2015/585N

Rubriek
Invordering; algemeen

Auteurs
[redacted]

Van
Cluster Fiscaliteit

Kopie aan
De Minister
2x PA
Communicatie

Bijlagen
2
(verzoek Kromwijk + Kamerbrief schuldenproblematiek)

Paraaf
De staatssecretaris

Paraaf
De secretaris-generaal

Paraaf
De direc[redacted] 6/2

Paraaf
Managementteam DG-Bel
[redacted])
akkoord 5/2

Aanleiding

Verzoek van Martien Kromwijk om zitting te nemen in de Raad van Aanbeveling van het Nationaal Initiatief Herstructureren van Schulden (NIHS) (bijlage). U vraagt om een inhoudelijke beoordeling van dit verzoek.

Advies

Wij adviseren u niet in te gaan op het verzoek tot deelname aan een Raad van Aanbeveling NIHS. Daarvoor zijn verschillende redenen te noemen. 1. Als politiek verantwoordelijk bewindspersoon, staat voor u het inningsbelang van de Belastingdienst voorop. NIHS is in het leven geroepen met het oog op het belang van de schuldenaar. 2. NIHS is slechts een van de vele private initiatieven waarmee wordt beoogd een bijdrage te leveren aan de oplossing van problematische schulden. SZW en BZK doen thans in samenspraak met de VNG en de NVVK onderzoek naar de oorzaken waarom de van overheidswege georganiseerde schuldhulp niet voldoet en er kennelijk vraag bestaat naar alternatieven. Het is ongewenst dat de indruk zou kunnen ontstaan dat u zich aan een van de initiatieven committeert. 3. Er bestaan thans nog teveel vragen over de juridische en praktische haalbaarheid van NIHS. 4. NIHS wordt ook uitgenodigd voor de door BZK en SZW georganiseerde bijeenkomst om te onderzoeken waarom er vraag bestaat naar alternatieven.

eens!

OK

OK

Aanpak schuldenproblematiek

- De aanpak van problematische schulden is een belangrijk thema. Dat blijkt ook uit het kabinetsbeleid en de recente Kamerbrief over dit onderwerp (bijlage). Klijnsma is de eerst verantwoordelijke bewindspersoon.
- Gemeenten hebben de eerste verantwoordelijkheid bij het bieden van hulp in problematische schuldensituaties op basis van de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening.

Toegevoegde waarde NIHS

- In aanvulling op het bestaande instrumentarium voor particulieren in financiële problemen (wettelijke schuldsanering, minnelijke schuldsanering, budgetbeheer, budgetcoaching, budgetcursussen, bijzondere bijstand en allerhande fondsen) lijkt de toegevoegde waarde van dit voorstel beperkt. Wel is er kritiek op gemeenten dat de toegang tot de minnelijke schuldhulpverlening steeds lastiger wordt. Dit is een politiek probleem waarvoor geregeld aandacht wordt gevraagd.
- Ambtelijk SZW plaatst op voorhand vraagtekens bij de juridische inbedding en de haalbaarheid van het fonds. Moeten schuldenaren jarenlang hun schulden aflossen? Wat is de verhouding met de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening die een duidelijk kader stelt voor het minnelijk traject? Het is de vraag of de schuld ooit volledig voldaan kan worden met een aflossing van € 20 per maand, tenzij alleen relatief kleine schulden in aanmerking komen voor voldoening uit het fonds. Klijnsma is geadviseerd geen zitting te nemen in de Raad van Aanbeveling.
- Op basis van de tekst van het werkdocument, gaan wij ervan uit dat het fonds ook publiekrechtelijke schulden waaronder belasting- en toeslagschulden zal omvatten. Het werkdocument schat in dat er (tenminste) € 3 miljard nodig zal zijn om het fonds tot zijn recht te laten komen. Genoemd bedrag zal moeten worden ingebracht door de belangrijkste schuldeisers. Daartoe behoort de Belastingdienst. Hier manifesteert zich een belangentegenstelling: het inningsbelang van de Belastingdienst versus het belang van de burger met problematische schulden.
- Er zijn verschillende met het NIHS vergelijkbare private initiatieven bekend. Bijvoorbeeld het Goede Gierenfonds en de Turbosanering. Inmiddels zijn er zoveel initiatieven, dat ambtelijk SZW en BZK zich afvragen wat de gemeenten hiervoor (massaal) zo enthousiast maakt. SZW en BZK zijn een onderzoek gestart. Onderdeel daarvan is een bijeenkomst begin maart met o.a. de VNG en de NVVK. Bij de bijeenkomst worden knelpunten in beeld gebracht, zodat gezocht kan worden naar een passende oplossing. Bekeken wordt of de diverse initiatieven – waaronder ook dat van het NIHS – een bijdrage kunnen leveren ten behoeve van die oplossing.

Beleid Belastingdienst

- In het geval van moeilijk oplosbare schuldsituaties is de Belastingdienst een van de betrokken partijen. In vrijwel alle gevallen blijkt daarbij sprake te zijn van onbetaalde belasting- of toeslagschulden. In dat verband moeten jaarlijks substantiële bedragen als oninbaar worden afgeschreven.
- De Belastingdienst maakt met de invordering een pas op de plaats en verleent uitstel van betaling als een schuldenaar hulp zoekt voor het oplossen van zijn schuldsituatie. In de regel accepteert de

Belastingdienst de aanbiedingen die plaatsvinden in het kader van een minnelijk saneringstraject. Er gelden wel voorwaarden: zo moet er minstens evenveel bij de Belastingdienst afgelost worden als het geval zou zijn bij een wettelijk traject, en moet het traject lopen bij een erkende schuldhulpverlener. Erkende schuldhulpverleners zijn NVVK-leden en gemeenten.

- De Belastingdienst hanteert een strakke beleidslijn bij het eenzijdig verlenen van kwijtschelding.

[redacted] **(BJZ/BBO/STAS)**

Van: Martien Kromwijk [mkromwijk@bodegraven-reeuwijk.nl]
Verzonden: vrijdag 30 januari 2015 15:34
Aan: Wiebes, ED (Eric) (AL)
CC: [redacted]
Onderwerp: Nationaal Initiatief Herstructurering Schulden
Bijlagen: Werkdocument Nationaal Initiatief Herstructureren Schulden - 28012015.pdf

Beste Eric,

In aansluiting op ons telefoontje van gisteren:

Na Woonbron en onze rekensessies ben ik als een soort sabbatical aan de slag geweest rond sociale duurzaamheid, met grote organisaties (ROC, GGZ) kijken hoe zij communitykracht kunnen benutten om goedkoper en doeltreffender te zijn, nieuwe social enterprises. Nu ben ik wethouder in Bodegraven-Reeuwijk, met ondermeer jeugdzorg en arbeidsparticipatie in m'n portefeuille – boeiende tijden dus.

Dat brengt me ook tot mijn telefoontje en dit mailtje.

Ik ben mede-initiatiefnemer met diverse andere partijen voor een Nationaal Initiatief Herstructurering van schulden. Doel is om mensen ook structureel écht te helpen, en de hele industrie van incasso, bewindvoerders etc te beperken.

Hoe? Kort gezegd neemt een op te richten fonds de schuld over. De schuldenaar krijgt weer lucht om te leven, moet zich aansluiten bij lokale steun om levensritme en budgetbeheersing op peil te brengen/houden. Als er weer een stabiel inkomen is moet er wel met een licht regime (zo'n € 20,– /maand) de overgenomen schuld worden afgelost. Het fonds bestaat doordat de grote schuldeisers (woningcorporaties, energiemaatschappijen, zorgverzekeraars, webwinkels etc) de kosten die ze anders maakten aan incasso en afboekingen inbrengen, en uit de aflossingen uiteindelijk van de weer op kracht gekomen schuldenaars.

Bijgaand werkdocument beschrijft hoe we dit gedurende dit jaar willen vormgeven.

Ik zou het erg op prijs stellen als jij in een Raad van Aanbeveling deelneemt.
De betekenis is in eerste aanleg dat je daarmee zegt dat je het waardeert dat dit initiatief wordt onderzocht en uitgewerkt. In het najaar willen we de Raad éénmalig bij een diner presenteren hoe het is uitgewerkt, met dan de vraag als Raad te uiten dat het vooral breed/landelijk moet worden toegepast. In de Raad vragen we [redacted] [redacted] (al toegezegd), [redacted] (VNO-NCW, enkele bedrijven hebben voor hun werknemers al een vergelijkbaar systeem!) [redacted] (VNG), Jetta Kleinsma.

Ik heb dit mailtje bewust zo kernachtig gehouden als mogelijk. Uiteraard wil ik het waar nodig heel graag verder toelichten.

Hartelijke groet,
Namens de initiatiefgroep,

vriendelijke groet,
martien kromwijk
wethouder gemeente Bodegraven-Reeuwijk
tel [redacted]

Ploi Sven jij zat eerder in een schuld-conferentie ook. We stuurt Martien Kramwijk (ex-woonbron, ik ken hem) mij een verzoek. Bank dat ik het niet moet doen, maar kan zijn initiatief niet inhoudelijk beoordelen. Graag input BD. Dr

Tweede Kamer der Staten-Generaal

2

Vergaderjaar 2014–2015

24 515 Preventie en bestrijding van stille armoede en sociale uitsluiting

Nr. 297

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN SOCIALE ZAKEN EN WERKGELEGENHEID

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 12 december 2014

Economisch zware tijden hebben de afgelopen jaren hun weerslag gehad op de financiële positie van de Nederlandse huishoudens. Het aantal Nederlandse huishoudens met (het risico op) problematische schulden is daardoor gegroeid. Uit het onderzoek «Huishoudens in de rode cijfers 2012»[1] blijkt dat iets meer dan één op de zes Nederlandse huishoudens een risico loopt op problematische schulden, problematische schulden heeft of in een schuldhulpverleningstraject zit. Dit baart het kabinet zorgen. Daarom blijven de maatregelen om de schuldenproblematiek terug te dringen, ook nu er sprake is van voorzichtig economisch herstel, onverminderd tot de speerpunten van het beleid behoren.

In deze brief informeer ik u, mede namens de Minister van Economische Zaken, de Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, de Staatssecretaris van Financiën en de Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie over onze prioriteiten ten aanzien van de maatregelen schuldenbeleid en welke stappen wij zetten om daar invulling aan te geven. Conform mijn toezegging uit het Algemeen Overleg armoede- en schuldenbeleid van 2 juli 2014 (Kamerstuk 24 515, nr. 292), wordt in deze brief en de bijlage aangegeven welke maatregelen in deze kabinetsperiode zijn gerealiseerd en wat de agenda is voor de nog te realiseren maatregelen.

Evenwichtig schuldenbeleid

Het schuldenbeleid in Nederland is evenwichtig opgebouwd, van preventie tot en met gerechtelijke afdoening van schulden. Dit beleid zorgt voor een minnelijk en wettelijk vangnet, als mensen hun financiële problemen niet meer zelf kunnen oplossen. Daarvoor reikt het wettelijke instrumenten aan en stelt regels over de nakoming van financiële

[1] Kamerstuk 24 515, nr. 254

kst-24515-297
ISSN 0921 - 7371
's-Gravenhage 2014

1911750 02840

verplichtingen voor zowel de schuldenaar als de schuldeiser, waaronder ook regels voor verantwoorde kredietverstrekking. Een evenwicht tussen de bescherming van belangen van schuldenaren en schuldeisers is daarbij van belang. Gelukkig komt een grote groep mensen hun financiële verplichtingen na, ook al kost dat moeite en moeten mensen zich daarvoor soms dingen ontzeggen. Schuldeisers moeten er op kunnen vertrouwen dat mensen in principe hun financiële verplichtingen voldoen. Zeker als het gaat om kleine zelfstandigen of zzp'ers kan het niet betalen van rekeningen een serieuze tegenvaller betekenen waardoor ze uiteindelijk zelf in de problemen kunnen komen. De regels voor zorgvuldige invordering zijn belangrijk voor schuldeisers en schuldenaren. Mensen moeten niet in de problemen komen door onverantwoorde en onzorgvuldige incasso. De overheid moet daarin het goede voorbeeld geven en haar (bijzondere) incassobevoegdheden zorgvuldig en transparant inzetten. Het respecteren van de beslagvrije voet van mensen moet vanzelfsprekend zijn, zeker als het de overheid betreft.

Getroffen maatregelen

In deze kabinetsperiode zijn op meerdere fronten belangrijke stappen gezet om het schuldenbeleid te optimaliseren. Er zijn maatregelen getroffen om overkreditering tegen te gaan, preventie en vroegsignalering te bevorderen en de effectiviteit en kwaliteit van schuldhulpverlening te vergroten. Een overzicht van deze maatregelen staat in de bijlage.

Ook heeft het kabinet extra middelen voor de aanpak van armoede- en schuldenproblematiek beschikbaar gesteld, oplopend tot 100 miljoen euro per jaar. Hiermee kunnen gemeenten en maatschappelijke organisaties de aanpak van armoede- en schuldenproblematiek versterken. Preventie en vroegsignalering is hierbij een belangrijk speerpunt.

Bij problematische schulden kan de rechter een beschermingsbewind instellen. Dit is wettelijk bepaald. Ook heeft het kabinet maatregelen genomen die de kwaliteit van de professionele beschermingsbewindvoerders moeten vergroten. Mensen in een beschermingsbewind worden beter beschermd door de inrichting van een centraal curatele- en bewindregister[2].

Agenda schuldenbeleid

Het overzicht in de bijlage laat zien dat het kabinet de afgelopen periode prioriteit heeft gegeven aan preventieve maatregelen. Voorkomen is immers beter dan genezen. Naast preventieve maatregelen is ook de aanpak van betere bescherming van het bestaansminimum noodzakelijk. Daarom kiest het kabinet ervoor om het schuldenbeleid verder te optimaliseren. De onderstaande maatregelen vormen de agenda voor de komende periode.

Hieronder licht het kabinet de stand van zaken en planning van de vereenvoudiging van de beslagvrije voet en de verbreding van het beslagregister kort toe. Daarbij schetsen wij ook de relatie tussen deze onderwerpen en (de operationalisering van) de rijksincassovisie.

Beslagvrije voet

Uit de praktijk komt een steeds terugkerend signaal dat de bestaande regelgeving rond vaststelling van de beslagvrije voet te complex en weinig transparant is voor mensen zelf (waar hebben ze eigenlijk recht

[2] Wet wijziging curatele, beschermingsbewind en mentorschap (Stb. 2013, 414).

op), schuldeisers, (gerechts)-deurwaarders en hulpverleners. Daardoor komt het regelmatig voor dat mensen onder het bestaansminimum terechtkomen en dat leidt weer tot het ontstaan van (nieuwe) schulden en mogelijke kosten als gevolg daarvan. In de wet is nauwkeurig bepaald hoe de beslagvrije voet berekend moet worden en met welke (inkomens)gegevens rekening moet worden gehouden, om daarmee zo veel mogelijk recht te doen aan een individuele situatie. Dit gewenste maatwerk heeft tot zeer gedetailleerde regelgeving geleid, waarmee mensen in de (uitvoerings)-praktijk moeizaam uit de voeten kunnen. In de afgelopen periode zijn maatregelen genomen dan wel in gang gezet om hierin verbetering aan te brengen. Belangrijk zijn het project clustering Rijksincasso, het beleid van de Belastingdienst om bij overheidsvorderingen op verzoek met terugwerkende kracht de beslagvrije voet te laten toepassen, de ontwikkeling van een beslagregister voor en door gerechtsdeurwaarders en de ontwikkeling en operationalisering van de rijksincassovisie. Daarmee zijn we er echter nog niet.

Met uw Kamer voelt het kabinet de urgentie om een structurele verbetering te krijgen in de bescherming van de beslagvrije voet. Dit vraagt fundamentele herziening van de regelgeving rond de beslagvrije voet. Daarnaast kan een beslagregister waarop ook overheidsorganisaties zijn aangesloten, aan een betere handhaving van de beslagvrije voet bijdragen en onnodige incassokosten van (gerechtelijke) procedures en incassoacties voorkomen.
Aan deze onderwerpen geeft het kabinet de komende periode hoge prioriteit. Dat is de uitkomst van het overleg dat ik op 22 september jl. met mijn collega-bewindspersonen heb gevoerd. Een interdepartementale projectgroep gaat invulling geven aan de vereenvoudiging van de beslagvrije voet en om de verbreding van het beslagregister een extra impuls te geven.

Vereenvoudiging van de beslagvrije voet

Betere bescherming van de beslagvrije voet vraagt een eenvoudig en transparant systeem. Daartoe is met het preadvies *«Naar een nieuwe beslagvrije voet»* van de Koninklijke Beroepsorganisatie voor Gerechtsdeurwaarders (KBvG) een belangrijke stap gezet. Dit advies vormt voor het kabinet het vertrekpunt in het onderzoek om tot de gewenste vereenvoudiging te komen.

De door uw Kamer gevraagde kabinetsreactie op het preadvies wordt in de interdepartementale projectgroep verder voorbereid. Ik wil u in de eerste helft van 2015 onze reactie sturen. Dan zal op hoofdlijnen duidelijk zijn welke ingrijpende stappen voor een vereenvoudiging nodig zijn en zal ook inzicht worden geboden in de gevolgen daarvan. In onze reactie zullen wij de noodzakelijke vervolgstappen beschrijven. Het gaat hier om een fundamentele herziening met consequenties op een groot aantal terreinen. Ik verwacht dat de benodigde wetgeving in 2016 aan uw Kamer kan worden aangeboden.

De aangekondigde herziening vraagt de nodige tijd, maar daarop vooruitlopend bekijkt het kabinet wat er op korte termijn gedaan kan worden binnen het bestaande systeem om te voorkomen dat mensen in de problemen komen door een te lage beslagvrije voet. Zo voorziet de Wet hervorming kindregelingen erin dat bij de vaststelling van de beslagvrije voet met het kindgebonden budget rekening moet worden gehouden. En zeer recent heeft de Belastingdienst besloten van de lopende verrekening met het kindgebonden budget voor een specifieke, duidelijk te markeren groep van 40.000 alleenstaande ouders af te zien, omdat anders het inkomen van deze specifieke groep financieel kwetsbare

mensen in 2015 onder het bestaansminimum terecht zou komen. Van deze groep is vooraf namelijk in te schatten dat zij door een verrekening onder de voor hen geldende beslagvrije voet zouden uitkomen en bovendien is deze groep uit de systemen te isoleren. Overigens zou op grond van het geldende beleid van de Belastingdienst ook bij een individueel beroep op de beslagvrije voet een reeds uitgevoerde verrekening in zoverre zijn teruggedraaid. Het besluit van de Belastingdienst is dan ook geen tegemoetkoming in financiële zin maar moet voorkomen dat een grote groep alleenstaande ouders via een relatief ingewikkelde route – voor zowel de burger als de Belastingdienst – zijn recht zou moeten halen.

De Belastingdienst heeft daarnaast ook aangegeven te bezien hoe de voorlichting en communicatie over de gevolgen van de terugvordering van teveel betaalde toeslagen voor de beslagvrije voet op korte termijn kan worden verbeterd. De Belastingdienst staat daarbij open voor opmerkingen die kunnen leiden tot verbeteringen van haar communicatie. Daarom is de Belastingdienst bereid om daarover in gesprek te gaan met de Landelijke Sociale Raadslieden en de Nationale ombudsman.

Beslagregister

Doel van het beslagregister is om onnodige kosten van (gerechtelijke) procedures en incassoacties te voorkomen en de beslagvrije voet beter te handhaven. Een register wordt beschouwd als een nuttig instrument dat op veel steun kan rekenen, ook van het kabinet. Daarom zijn wij blij dat de KBvG, met een subsidie van het Ministerie van Veiligheid en Justitie en het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, een beslagregister heeft ontwikkeld dat binnenkort zal zijn afgerond. In de loop van 2015 zullen de gerechtsdeurwaarders met dit systeem ook feitelijk aan de slag gaan. Daarmee is de eerste fase – een belangrijke eerste stap – afgerond.

Het kabinet vindt het wenselijk dat ook overheidsorganisaties op het beslagregister aansluiten. Voordat deze vervolgstap echter gezet kan worden, is het belangrijk meer inzage te hebben in het functioneren van het systeem («werkt het, wat betekent de werkwijze voor de burgers en de werkwijze van de gerechtsdeurwaarders»). Daarom hebben wij de KBvG gevraagd om de werking en effecten van het systeem te monitoren en hierover eind 2015 te rapporteren.

Deze periode gebruiken wij om te inventariseren wat verder nodig is om verbreding van het beslagregister met overheidsorganisaties voortvarend op te pakken. Een impact- en risicoanalyse maken daarvan deel uit. Zo vraagt de ontwikkeling van een beslagregister een aanpassing van de automatisering en werkprocessen van alle betrokken overheidsorganisaties. Daarnaast heeft de verbreding van het beslagregister ook belangrijke privacyaspecten. Een goed, zorgvuldig onderzoek is dus nodig.

De vereenvoudiging van de beslagvrije voet loopt parallel aan de verbreding van het beslagregister en kan – afhankelijk van de uiteindelijke invulling – daarin een rol spelen. In dit onderzoek vraagt de ontsluiting van de gegevens van de Belastingdienst in het beslagregister bijzondere aandacht, mede in het licht van haar Brede Agenda[3]. Voor een zo goed en compleet mogelijk beeld zijn gegevens van de Belastingdienst nodig, maar mede door de verschillende vormen van beslaglegging, de complexiteit en massaliteit van processen zal dit niet eenvoudig zijn, ook al omdat de Belastingdienst te maken heeft met een overvolle ontwikkelagenda.

[3] Kamerstuk 31 066, nr. 201

1911750 02840

Agenda rijksincassovisie

Het kabinet bereidt, zoals aangekondigd in zijn reactie op het rapport «Paritas, Passé, debiteuren en crediteuren in de knel door ongelijke incassobevoegdheden»[4], een integrale rijksincassovisie voor. Deze rijksincassovisie moet meer samenhang brengen binnen het geheel aan incassobevoegdheden van overheidsschuldeisers waardoor het bestaansminimum van mensen beter wordt beschermd. De visie formuleert ijkpunten voor de wijze waarop de rijksoverheid zijn incasso zowel qua uitvoering als wetgeving vormgeeft.

De contouren van de rijksincassovisie zijn eerder geschetst in de bovengenoemde reactie van het kabinet:
- mensen moeten hun financiële verplichtingen voldoen en als zij dat niet doen mag een (overheids)schuldeiser daarbij met de (dwang)middelen die hem ter beschikking staan, incasseren;
- schuldeisers moeten de beslagvrije voet respecteren. Dit principe geldt ook bij de samenloop van (bijzondere) incassobevoegdheden;
- bijzondere incassobevoegdheden vragen een zorgvuldige uitvoering, en
- de invordering door de overheid moet efficiënt en effectief gebeuren.

Een samenvatting van de rijksincassovisie en de voorgestelde wijze van operationalisering wordt op dit moment voorgelegd bij verschillende betrokken partijen waaronder gemeenten, de Landelijke Cliëntenraad (LCR), de Nationale ombudsman, de Raad voor de Rechtsbijstand, De Landelijke Organisatie Sociaal Raadslieden (LOSR), de Vereniging voor schuldhulpverlening en sociaal bankieren (NVVK), de Nederlandse Vereniging van Incasso-ondernemingen, de opstellers van het rapport «Paritas Passé» en de betrokken departementen. We verwachten u begin volgend jaar een rijksincassovisie te kunnen presenteren.

De rijksincassovisie moet uiteindelijk ook zijn vertaling vinden in de praktijk en niet blijven hangen in theoretische bewoordingen. De rijksincassovisie moet dus praktisch uitvoerbaar zijn en een ijkpunt zijn voor toekomstige wetgeving.
Instrumenten om de rijksincassovisie in praktijk te kunnen brengen zijn: de vereenvoudiging van de beslagvrije voet, de ontwikkeling van een beslagregister en de verbreding daarvan met overheidsinstanties. Zij moeten het makkelijker maken om de beslagvrije voet van mensen te waarborgen en zij vormen daarom belangrijke pijlers.

Overige punten

Tijdens het Algemeen Overleg armoede- en schuldenbeleid van 2 juli 2014 heeft uw Kamer aandacht gevraagd voor een aantal specifieke maatregelen. Het gaat dan onder meer om de voorbereiding van de benodigde regelgeving om invoering van het breed wettelijk moratorium mogelijk te maken, het ontwerpVrijstellingsbesluit schuldbemiddelaars, de inbedding van het instrument beschermingsbewind in het gemeentelijk beleid en het marktinitiatief van Bureau Krediet Registratie (BKR) om tot een Vindplaats van Schulden (VPS) te komen. In de bijlage bij deze brief is de stand van zaken opgenomen van deze en andere maatregelen die in deze kabinetsperiode in gang zijn gezet, inclusief waar mogelijk een concrete einddatum.

[4] Kamerstuk 24 515, nr. 255

1911750 02840

Tot slot

Het kabinet staat voor een solide, evenwichtig schuldenbeleid, waarbij de kracht zit in de verschillende methoden van aanpak; juist bij dit complexe maatschappelijke probleem, dat niet via een standaardmethode aan te pakken is. Het gezamenlijke doel daarbij is verdergaande terugdringing van de schuldenproblematiek. We spannen ons tot het uiterste in om de daarvoor benodigde stappen binnen een afzienbare, maar reële tijdspanne te zetten.

De Staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid,
J. Klijnsma

Ministerie van Financiën

TER BESLISSING
Aan
de Staatssecretaris

Directoraat-Generaal Belastingdienst
Inlichtingen
[redacted]
T 070-[redacted]
F 070-[redacted]
[redacted]@minfin.nl

Datum
3 september 2015
Notitienummer
DGB/2015-3740N
Rubriek
Loonbeslagen
Auteurs
[redacted]
Van
Fiscaliteit
Kopie aan
de Minister
2xPA
Communicatie

Bijlagen
2

notitie

Bijzondere incassobevoegdheden in relatie tot de beslagvrije voet

Paraaf de Staatssecretaris	Via de secretaris-generaal	Via directe Belasti
	Spoedbehandeling c.c.	4/9
Via directe [redacted] 3/9	Medeparaaf CFAO Belastingdienst akkoord	Medeparaaf CIO Belastingdienst akkoord

Aanleiding

Begin juli is de kabinetsbrief inzake de vereenvoudiging van de beslagvrije voet (BVV) aan de Kamer gestuurd (zie bijlage 2). In die brief is de volgende stap naar een eenvoudigere BVV geschetst. Hiermee zijn we er nog niet. Er moeten nog principiële keuzes worden gemaakt.

In deze notitie komen de bijzondere incassobevoegdheden van de Belastingdienst aan bod en wordt de relatie gelegd met de borging van de BVV. Bij de verschillende bevoegdheden worden verschillende opties genoemd, toegesneden op de mogelijkheden van de Belastingdienst. Overigens zijn sommige opties ook al mogelijk in de huidige situatie, dus zonder de vereenvoudiging van de BVV.

Medio september is een DG-overleg gepland waarbij de bijzondere incassobevoegdheden op de agenda staan. Klijnsma wil in oktober een bewindspersonenoverleg (SZW, VWS, V&J, EZ en FIN) plannen waarbij dit onderwerp aan de orde komt. Aan de hand van deze notitie kunt u de inzet voor deze overleggen bepalen.

1911750 02840

Beslispunt

Gaat u akkoord met inzet op optie twee?

Dat betekent het behoud van de verrekening en de overheidsvordering waarbij deze instrumenten gerichter worden ingezet: er worden mensen uitgezonderd van de toepassing van deze instrumenten om hun bestaansminimum te borgen. Bij een keuze voor optie twee gelden de volgende randvoorwaarden met het oog op de uitvoerbaarheid:

1. Het is een grofmazige uitzondering waarbij de Belastingdienst uitgaat van aanwezige informatie; de borging van de BVV kan niet 100% worden gegarandeerd.
2. De berekening van de BVV wordt sterk vereenvoudigd.
3. De toeslagdepartementen zijn zich ervan bewust dat een beperking van (met name) de verrekening betekent dat er minder teruggevorderd wordt. De Belastingdienst zal de vordering – als verrekening niet mogelijk is wegens een aantasting van de BVV – in dynamisch monitoren plaatsen. Er worden geen extra inspanningen geleverd om de vordering te innen. De kans dat de vordering nog wordt geïnd is klein.

Toelichting

De huidige BVV is ingewikkeld en vereist veel gedetailleerde informatie over de situatie van de schuldenaar waardoor de BVV vaak fout wordt vastgesteld. Dit moet worden opgelost met een eenvoudiger systeem dat slechts de leefsituatie en het inkomen van de schuldenaar in de vaststelling betrekt. Correcte informatie daarover is voor schuldeisers/deurwaarders beschikbaar (BPR en SUWI-net).

Met een eenvoudiger systeem alleen is het bestaansminimum nog niet geborgd. Het bestaansminimum kan in gevaar komen door de inzet van bijzondere incassobevoegdheden. Bij de verrekening en de overheidsvordering past de Belastingdienst alleen op verzoek, achteraf na de verrekening of overheidsvordering, de BVV toe. Zo kan het bestaansminimum alsnog in gevaar komen[1].

Andere uitvoeringsorganisaties beschikken ook over bijzondere incassobevoegdheden. Zo gebruikt het Zorginstituut broninhouding bij de incasso van bestuursrechtelijke zorgpremie en gebruikt het CJIB het verhaal zonder dwangbevel (vergelijkbaar met de overheidsvordering). Voor al deze bijzondere incassobevoegdheden geldt dat ze moeten worden bezien in het licht van de vereenvoudigde BVV en de borging van een bestaansminimum. Naar verwachting zullen de verschillende bewindspersonen verdedigen waarom hun incassobevoegdheid moet blijven bestaan in de huidige vorm. Op die manier worden er geen stappen gezet.

Ook is er samenloop van incassobevoegdheden mogelijk waardoor de BVV onder druk komt te staan. Denk aan een loonvordering (beslag op het salaris) die wordt gevolgd door een overheidsvordering (beslag op de bestedingsruimte op een betaalrekening). Ook kan er samenloop optreden tussen schuldeisers. De samenloop zal in het kader van de vereenvoudiging van de BVV worden onderzocht.

[1] Een belangrijk zorgenpunt van de NOM.

Overheidsvordering

Met de overheidsvordering wordt d.m.v. automatische incasso geld van de betaalrekening van de belastingschuldige (natuurlijk persoon) geïncasseerd. In de regelgeving zijn de voorwaarden vastgelegd (maximumbedrag, frequentie en informatievoorziening). In het beleid staat dat achteraf (na de uitvoering van de overheidsvordering), op verzoek, een beroep kan worden gedaan op de BVV.

Er is regelmatig kritiek op de overheidsvordering. Ten eerste omdat de BVV alleen achteraf, op verzoek, wordt toegepast. Ten tweede omdat ook de kredietruimte kan worden aangetast. Dit is inherent aan de systematiek van de automatische incasso.

maar dat is toch logisch. als de overheid geld van je krijgt, ga je toch geen nieuwe schulden maken?

De overheidsvordering wordt alleen toegepast bij natuurlijke personen bij de inning van MRB, IB en toeslagschulden. Waterschappen en gemeenten kunnen de overheidsvordering ook toepassen bij de inning van hun belastingen maar slechts enkele lokale overheden doen dat.

Opties:

1. Behoud van het instrument in de huidige vorm
   Dit heeft als belangrijk nadeel dat er regelmatig kritiek is op de beperkte bescherming van de BVV (verzoek achteraf). Een aantasting van de BVV kan ook zeker voorkomen. Uit een pilot – uitgevoerd in 2014 – blijkt dat er maar weinig verzoeken om toepassing van de BVV worden gedaan, terwijl een grotere groep voor een correctie in aanmerking zou komen. Vereenvoudiging van de BVV alleen lost dit probleem niet op. De huidige werkwijze van verzoeken achteraf brengt voor de uitvoering ook veel handmatig werk met zich mee. De verzoeken moeten handmatig worden beoordeeld en de overheidsvordering moet worden gecorrigeerd. Een tijdrovend proces.

2. Gerichter inzetten van het instrument
   Advies is om voor deze optie te kiezen. De overheidsvordering wordt beperkter maar gerichter ingezet. Kwetsbare groepen worden uitgezonderd. Deze werkwijze past bij de lijn uit de Investeringsagenda. Enerzijds geldt dat het verzoek achteraf om toepassing van de BVV blijft bestaan voor restgevallen: de proactieve burger die zelf contact opneemt met de Belastingdienst ("Betere interactie met de belastingbetaler"). Anderzijds maakt de Belastingdienst optimaal gebruik van reeds beschikbare gegevens, zodat kwetsbare groepen worden beschermd ("Anders omgaan met gegevens").

   Er zijn verschillende varianten mogelijk:
   2A. Vooraf de BVV berekenen en schuldenaren uitzonderen die door de overheidsvordering te maken krijgen met een aantasting van de BVV. De uitvoerbaarheid kan volledig worden getoetst als het systeem van de nieuwe BVV bekend is. De eerste inschatting is dat dit haalbaar is. Wel wordt de berekening enigszins grofmazig. Bij de BVV-berekening met betrekking tot de overheidsvordering wordt immers ook rekening gehouden met eventueel banktegoed. Gegevens daarover zijn – anders dan inkomensgegevens- niet actueel beschikbaar voor de Belastingdienst.

   "immers"?
   De methode gaat straks toch uit van ~~[illegible]~~ schattingen en inkomen?

   Overigens is het in de huidige situatie ook al mogelijk om vooraf de BVV te berekenen mits de variabele elementen van de huidige BVV worden geschat. Deze mogelijkheid is betrekkelijk nieuw en te danken aan de

   dus je schat banktegoeden – –?

Broedkamer.
2B. Bijstandsgerechtigden en mensen die op bijstandsniveau leven uitzonderen.
Dit is relatief eenvoudig in te regelen (ook met de huidige BVV). Op die manier zijn de meest kwetsbare groepen uitgezonderd. Deze variant roept vervolgvragen op over de fijnmazigheid van de uitzondering: hoe fijnmaziger, hoe meer werk. Er kan ook een grove vermogenstoets worden ingebouwd. De 2B-variant is veiliger dan de 2A-variant omdat de uit te zonderen groep gemakkelijker valt af te grenzen. Of de 2A-variant valt te realiseren is afhankelijk van de uitkomsten van de op handen staande vereenvoudiging van de BVV èn van de mogelijkheden die het nieuwe systeem voor de overheidsvordering biedt. Dat systeem verkeert thans in de ontwikkelingsfase.
2C. Doelgroepenbeleid: per doelgroep een apart regime.
Verschillende doelgroepen worden onderscheiden: bijstandsgerechtigden, overige particulieren en zzp'ers. In de uitvoering van de overheidsvordering wordt per doelgroep een eigen regime gehanteerd. Bijvoorbeeld: voor bijstandsgerechtigden een overheidsvordering van max € 75, voor particulieren max € 500 en voor zzp'ers max € 1200 per maand. Zo'n benadering verkleint de kans op aantasting van de BVV aanzienlijk. Deze optie gaat uit van een breed gebruik van de overheidsvordering nu en in de toekomst.
Deze variant is uitvoerbaar als zij wordt ingebouwd in het nieuwe systeem van de overheidsvordering. Aan het nieuwe systeem voor de overheidsvordering wordt momenteel gebouwd.

De meer gerichte toepassing van de overheidsvordering heeft budgettaire gevolgen omdat schulden onbetaald blijven. Anderzijds worden uitvoeringskosten bespaard door minder verzoeken achteraf. Als het systeem van de nieuwe BVV duidelijk is, kan een definitieve berekening worden gemaakt.

Keuze voor optie twee kan alleen onder de clausulering dat er grofmazig wordt gewerkt door de Belastingdienst en dat de BVV echt wordt vereenvoudigd. Zo blijf optie twee uitvoerbaar en blijft de druk bestaan om tot een echte vereenvoudiging van de BVV te komen.

3. Stop met de toepassing van het instrument
Dat zou jammer zijn. Uit de pilot blijkt dat de overheidsvordering een effectief instrument is, met name voor bedragen tot € 500. Met weinig moeite worden vorderingen geïncasseerd die anders veel meer invorderingsinspanningen zouden vergen of oninbaar worden geleden.

Het LIC zet de overheidsvordering als eerste in (als de verrekening van toeslagen niet slaagt) om een schuld te incasseren. Bij het LIC bestaat de wens om de overheidsvordering breder in te zetten (zakelijke belastingen, rechtspersonen). U wordt over een eventuele uitbreiding van het instrument t.z.t. geïnformeerd.

Verrekening

De Belastingdienst kan toeslagschulden en -voorschotten gedwongen verrekenen. Door de verrekening van huurtoeslag, zorgtoeslag of kindgebondenbudget kan de BVV worden aangetast. In het beleid staat dat na de verrekening, op verzoek, een beroep kan worden gedaan op de BVV. Het achteraf-element is de NOM, en blijkens een aangehouden motie ook een deel van de TK, een doorn in het oog.

Opties:

1. Behoud het instrument in de huidige vorm
   Er is veel kritiek vanuit verschillende hoeken op de verrekening. De aantasting van de BVV is niet denkbeeldig: bij minima zal een verrekening vrij snel leiden tot een aantasting van hun bestaansminimum.

2. Gerichter inzetten van het instrument
   Ook bij de verrekening luidt het advies om voor deze optie te kiezen. De verrekening wordt beperkter, maar gerichter, ingezet. Kwetsbare groepen worden uitgezonderd. Deze werkwijze past bij de lijn uit de Investeringsagenda.

   Er zijn varianten mogelijk:
   2A. Vooraf de BVV berekenen en schuldenaren uitzonderen die door de verrekening te maken krijgen met een aantasting van de BVV. Ook hiervoor geldt dat de uitvoerbaarheid pas kan worden getoetst als het systeem van de nieuwe BVV volledig bekend is. De eerste inschatting is dat dit haalbaar is.
   2B. Bijstandsgerechtigden en mensen die op bijstandsniveau leven uitzonderen van de verrekening. Dit is relatief eenvoudig in te regelen. Net als bij de overheidsvordering roept dit wel vervolgvragen op over de fijnmazigheid van het uitsluiten van groepen.

   Keuze voor optie twee kan alleen onder voorwaarden om het uitvoerbaar te houden:
   1. Grofmazige uitzondering door de Belastingdienst.
   2. Een echte vereenvoudiging van de BVV.
   3. Bewustheid bij de toeslagdepartementen dat minder verrekenen geld gaat kosten. Er wordt minder teruggevorderd. De Belastingdienst gaat ook geen andere inspanningen leveren als de verrekening niet mogelijk blijkt: dan wordt de vordering in dynamisch monitoren geplaatst en zal de vordering alleen worden ingevorderd wanneer de financiële situatie van betrokkene verbetert en zich significante invorderingsmogelijkheden voordoen.

   Beperking van de toepassing van de verrekening heeft dus budgettaire gevolgen. Daarentegen worden uitvoeringskosten bespaard door minder verzoeken achteraf. Als het systeem van de nieuwe BVV duidelijk is, kan een definitieve berekening worden gemaakt.

   Van belang is hier op te merken dat de instandhouding van de verrekening door de Belastingdienst, ook met beperkingen, naar onze mening impliceert dat de invoering van een beslagverbod (voor zorgverzekeraars, woningcorporaties en kinderopvanginstellingen) slecht te verdedigen zou zijn. Een verrekening is de facto een beslag.

3. Stop met de toepassing van het instrument
   Gekozen kan worden voor een algeheel beslag- en verrekenverbod. Dit moet wettelijk geregeld worden. De Belastingdienst kan dan niet meer verrekenen en andere schuldeisers kunnen geen beslag meer leggen op de toeslag. Deze optie heeft aanzienlijke budgettaire gevolgen (ca. 85,5 mio) en gevolgen voor de uitvoering. Zie bijlage 1.
   Een verrekenverbod past bij een lage BVV. Er is echter – in de laatste kabinetsbrief (bijlage 2) – gekozen voor een wat hogere standaard-BVV om te voorkomen dat hogere inkomens in de problemen komen. Afschaffen van de verrekenmogelijkheid staat haaks op eerdere

uitlatingen in de Kamerbrief over het stroomlijnen van de inning van rode en blauwe schulden (het uitbreiden van de verrekenmogelijkheid). Een beslagverbod betekent ook dat verhuurders, kinderopvanginstellingen en zorgverzekeraars geen beslag meer kunnen leggen op respectievelijk de huurtoeslag, de kinderopvangtoeslag en de zorgtoeslag. Zij zullen niet blij zijn met een beslagverbod. De toeslagdepartementen zullen voor hun belang opkomen.

Tot slot: ter informatie

De volgende onderwerpen kunnen ook aan de orde komen bij het overleg.

Fiscale preferentie

De Belastingdienst is een preferent schuldeiser bij belastingschulden (niet bij toeslagschulden). Dit komt in de praktijk naar voren bij een samenloop van loonvorderingen of bij de verdeling van de boedel bij een faillissement. De preferentie is EZ een doorn in het oog omdat andere schuldeisers (lees: ondernemers) lager in rang komen bij de inning van hun vorderingen. Nu de bescherming van het bestaansminimum voorop staat, is de preferentie een non-issue. Het bestaansminimum komt namelijk niet in gevaar door de preferentie.

Samenloop van incassobevoegdheden

Het is de bestaande praktijk van de Belastingdienst dat een samenloop van een loonvordering met een overheidsvordering moet worden voorkomen. In sommige gevallen van gedwongen verrekening kan echter wel samenloop met de overheidsvordering optreden. Eventueel kan de Broedkamer hier een oplossing voor vinden door debiteurgericht te werken.

Het wordt ingewikkelder wanneer er samenloop optreedt tussen inning door andere schuldeisers (publiek of privaat) en de Belastingdienst. Voor fiscale vorderingen geldt de fiscale preferentie zodat betoogd kan worden dat de andere schuldeiser een pas op de plaats moet maken. Voor toeslagschulden geldt deze preferentie echter niet.

Bijlage 1: Gevolgen van een beslag- en verrekenverbod

Algeheel beslagverbod op toeslagen

1. Er geldt nu een beslagverbod op toeslagen, met uitzondering van de huurtoeslag voor de verhuurder, de zorgtoeslag voor de zorgverzekeraar etc. Voor de uitvoering is het eenvoudiger als er een algeheel beslagverbod geldt. In Emmen werken er nu ongeveer 10 mensen aan het verwerken van de beslagen die gelegd worden (ook door gerechtsdeurwaarders op VT's).
2. Een algeheel beslagverbod werkt door in de systemen. Dit vergt een aanpassing voor een bedrag tussen de € 500.000 en € 750.000.

Verrekenverbod van toeslagen

Afschaffen gedwongen verrekening toeslagen

Er zijn twee categorieën verrekeningen van toeslagen:
1. Verrekening van de termijnbedragen bij een betalingsregeling, de zogenoemde CBT-verrekening of LBT-verrekening. In deze gevallen stemt de belanghebbende in met de verrekening[2], althans wordt hij daarover vooraf geïnformeerd onder aanbieding van verschillende alternatieven.
2. Onvrijwillige (gedwongen) verrekening bij niet-betaling. Op deze vorm van verrekening wordt geregeld kritiek geuit[3]. In het vervolg van deze bijlage ga ik in op de gevolgen van afschaffing van deze verrekenmogelijkheid.

- In totaal werd er in 2014 € 165 mio gedwongen verrekend. Het betreft ongeveer 200.000 vorderingen.
- Bij afschaffen van de verrekenmogelijkheid moeten andere invorderingsmogelijkheden worden beproefd. Bijvoorbeeld de loonvordering. Dit kost ongeveer 15 minuten per vordering. Ook kan de overheidsvordering worden ingezet. Om deze incasso-instrumenten in te zetten zijn 30 fte's extra nodig.
- De inschatting van het LIC is dat ongeveer de helft van hetgeen thans "gedwongen" wordt verrekend niet meer binnenkomt als de verrekeningsmogelijkheid is afgeschaft. De schatting is gebaseerd op succesratio's bij loon- en/of overheidsvordering. Er wordt bespaard op de dienstverlening omdat verrekeningen relatief veel vragen oproepen.
- Gevolgen op een rij:
  - 30 fte extra nodig om andere invorderingsmaatregelen te beproeven.
  - Meer oninbaar lijden (toeslagen): circa € 85,5 mio op jaarbasis.
  - Besparing op de dienstverlening omdat er minder klachten komen.
  - Minder klachten en negatieve berichtgeving over de Belastingdienst van clubs als LOSR, NVVK, NOM etc.

[2] Mocht worden besloten, in het kader van een algeheel beslag –en verrekenverbod, ook de CBT-verrekening af te schaffen, dan heeft dit ook gevolgen voor de systemen, communicatie en voorlichting. De kosten voor de systeemaanpassing zijn globaal €150.000. Daarnaast moeten nog uit diverse systemen documenten, brieven en de instructie aangepast worden (kosten ongeveer €50.000 tot €100.000). Om e.e.a. te begeleiden, is goede voorlichting essentieel: belanghebbenden moeten zelf het bedrag zelf overmaken en kunnen niet vertrouwen op een automatische verrekening.
[3] Rapport van LOSR "Belastingdienst bron van armoede", rapport NOM "In het krijt bij de overheid", NVVK-jaarverslag "De Belastingdienst verergert schuldenproblemen". Deze rapporten waren steeds aanleiding vóór Kamervragen en ook een Nieuwsuur-uitzending.

Bijlage 2

bijlage 4

24515 Preventie en bestrijding van stille armoede en sociale uitsluiting

Nr. 308 Brief van de staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 26 juni 2015

Aanleiding

De beslagvrije voet is een groot goed. Ze moet voorkomen dat mensen met schulden onvoldoende overhouden om in (basale) kosten van levensonderhoud te kunnen voorzien. In de praktijk blijkt dat het regelmatig mis gaat met het vaststellen van de hoogte van de beslagvrije voet. Als schuldenaren niet alle informatie aanleveren, kunnen zij onder de voor hen van toepassing zijnde beslagvrije voet terecht komen. Dat is ernstig voor schuldenaren en vervelend voor schuldeisers die onnodig kosten maken.

Dat moet beter, meent het kabinet. Daarom zijn de afgelopen tijd al stappen genomen, waar over later meer. De eerste echte stap voorwaarts is een vereenvoudiging van het systeem om de beslagvrije voet te berekenen. De Koninklijke Beroepsorganisatie van Gerechtsdeurwaarders (KBvG) heeft hierover een waardevol preadvies[1] geschreven. Een eerste reactie op dit advies kon u al lezen in de brief van 12 december 2014 over de agenda voortgang maatregelen schuldenbeleid[2] en de brief van 24 maart 2015 over de voortgang vereenvoudiging beslagvrije voet[3].

In deze brief presenteer ik u de nadere uitwerking van een nieuw vereenvoudigd systeem voor de vaststelling van de beslagvrije voet. Ook informeer ik u over de stand van zaken van de in de bovengenoemde brief van 24 maart 2015 aangekondigde korte termijn maatregelen. Ik bericht u daarnaast ook over de uitkomsten van de gesprekken met partijen uit het veld, zowel over de voorgestelde richting van vereenvoudiging, als mogelijke andere korte termijn maatregelen om de werking van het huidige systeem te verbeteren.

Preadvies 'Naar een nieuwe beslagvrije voet' en de kabinetsreactie

Inhoud preadvies op hoofdlijnen

Op 30 juni 2014 heeft de KBvG haar preadvies 'Naar een nieuwe beslagvrije voet, vereenvoudiging in een tweetrapsraket' gepresenteerd. Met het preadvies wordt enerzijds beoogd (meer) inzicht te geven in de opzet en werking van de regeling van de beslagvrije voet en anderzijds tot een wetenschappelijke verkenning te komen naar de mogelijkheid de regeling te herzien.

Tweetrapsraket

---

[2] Kamerstuk 24 515, nr. 297

[3] Kamerstuk 24 515, nr. 300

De KBvG presenteert haar advies in de vorm van een tweetrapsraket; een onderscheid wordt gemaakt tussen voorstellen voor de korte termijn en aanbevelingen voor de langere termijn. De voorstellen voor de korte termijn richten zich op aanpassingen van het huidige systeem om de werkbaarheid van dit systeem te bevorderen, terwijl de langere termijn aanbevelingen zien op een – ook indien de voorstellen voor de korte termijn worden overgenomen nog steeds door de KBvG noodzakelijk geachte – algehele herziening van het systeem. Voor deze tweetrapsraket is gekozen omdat volgens de opstellers van het advies de verregaande vereenvoudiging van de beslagvrije voet, mede gelet op de huidige maatschappelijke context, niet in een keer kan worden gerealiseerd.

Eerste trap KBvG: voorstellen korte termijn
De KBvG heeft een aantal wijzigingen van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering voorgesteld om de praktische toepasbaarheid van de beslagvrije voet te verbeteren. De basis van het systeem (beslagvrije voet = 90% bijstandsnorm plus verschillende correcties) blijft daarbij onaangetast. De voorgestelde aanpassingen zijn samen te vatten in de volgende drie categorieën.

1. Voorstellen gericht op de rol van de gerechtsdeurwaarder bij de vaststelling van de beslagvrije voet

Deze voorstellen beogen de positie van de gerechtsdeurwaarder te verbeteren als het gaat om de vaststelling van de hoogte van de beslagvrije voet, door hem – voor zover mogelijk – toegang te verlenen tot de informatie die noodzakelijk is om tot een juiste vaststelling van die hoogte te komen. In dat kader past tevens het voorstel om de verantwoordelijkheid van de gerechtsdeurwaarder om de schuldenaar (beslagene) alle informatie te verstrekken over de voor hem geldende beslagvrije voet wettelijk te verankeren.

2. Voorstellen om te komen tot een eenduidige (doelmatige) regeling van bepaalde aspecten van de beslagvrije voet

De voorstellen die hierop zien, betreffen verschillende knelpunten binnen de huidige regeling. Gedacht moet dan worden aan het creëren van de mogelijkheid om de beslagvrije voet door de rechter tijdelijk hoger vast te stellen, om zo indien nodig, een te sterke teruggang in het besteedbaar inkomen bij beslag te voorkomen (hardheidsclausule). Binnen deze categorie past ook een doelmatige regeling van het gebruik van het Burgerservicenummer (Bsn) door gerechtsdeurwaarders, de mogelijkheid om de benodigde informatie zoveel mogelijk ook zonder medewerking van de schuldenaar de verkrijgen, een praktische regeling rond de samenloop van (specifieke) derde-beslagene en een verduidelijking van de regeling hoe om te gaan met beslag bij buiten Nederland verblijvende schuldenaren.

3. Voorstellen gericht op de invoering van aanwezige jurisprudentie, dan wel voorstellen van redactionele aard

Hier gaat het om voorstellen die zien op de codificering van jurisprudentie. Gedacht moet dan worden aan het buiten beslag laten van reële onkostenvergoedingen en de wijze waarop moet worden omgegaan met de fiscale bijtelling voor het privégebruik van een auto van de zaak. Hierbinnen passen ook de voorstellen tot redactionele

vereenvoudiging van bijvoorbeeld artikel 475d, eerste en tweede lid (de verwijzing naar de verschillende bijstandsnormen).

Tweede trap KBvG: aanbevelingen lange termijn
De voorgestelde wijzigingen voor de korte termijn lossen de complexiteit van de huidige regeling niet op, aldus de KBvG. Voor de lange termijn moet de wetgever structurele herzieningen voorbereiden om het huidige stelsel te vereenvoudigen. Om te komen tot een eenvoudige en evenwichtige regeling die waarborgt dat de schuldenaar voldoende overhoudt om van te leven, is het volgens de KBvG ook noodzakelijk dat naar de incasso-instrumenten in andere wetten wordt gekeken. Te vaak worden schuldenaren door een veelheid aan beslagen en bijzondere incassomaatregelen zo financieel in het nauw gedreven dat zij in een uitzichtloze financiële situatie terecht komen. Deze conclusie werd ook getrokken in het rapport Paritas Passé, debiteuren en crediteuren in de knel door ongelijke incassobevoegdheden[4]. Door schuldenaren wat meer ruimte te geven, wordt het belang van de schuldenaar gediend maar ook de belangen van schuldeisers en per saldo het maatschappelijk belang. De schuldeiser heeft daarbij vooral baat bij duidelijkheid, zodat hij al –voor het inzetten van incassomaatregelen– kan bepalen of deze enig succes zullen kunnen hebben. Zo kan worden voorkomen dat niet succesvolle incassomaatregelen worden genomen waarvan de kosten ten laste van de schuldeiser komen.

In dit kader zijn in het preadvies zes aanbevelingen opgenomen voor de lange termijn:

1) Vervang het huidige ingewikkelde systeem van aanknoping bij de veelheid van toepasselijke bijstandsnormen door een progressief staffelsysteem.
2) Vervang de limitatieve opsomming van periodieke inkomsten waaraan de beslagvrije voet is verbonden door een meer algemene omschrijving.
3) Heroverweeg artikel 45 van de Algemene wet inkomensafhankelijke regelingen ((de uitzonderingen op) het beslagverbod op toeslagen).
4) Tref een regeling waardoor tot aan de beslagvrije voet geen verhaal kan worden genomen op een bankrekening waarop de schuldenaar zijn periodieke uitkeringen ontvangt.
5) Verbeter de samenhang tussen de algemene beslagregels en de bijzondere incassobevoegdheden van de overheid.
6) Belast de gerechtsdeurwaarder die de leiding heeft bij de inning van samenlopende beslagen, ook met de vaststelling van de beslagvrije voet ten behoeve van de andere beslagleggers.

Reactie ka□inet op het preadvies
Met het preadvies geeft de KBvG een helder signaal af: herziening is nodig. Het kabinet herkent de problemen en volgt het advies om te vereenvoudigen dan ook op. Het preadvies biedt in deze niet alleen een aanzet tot de (politieke) discussie maar is ook het vertrekpunt geweest in het onderzoek van de interdepartementale projectgroep om tot de gewenste vereenvoudiging te komen.

[4] Het rapport Paritas Passé is gepubliceerd in maart 2012, door

Het kabinet begrijpt de overwegingen die ten grondslag hebben gelegen aan de keuze in het preadvies voor korte termijn voorstellen en lange termijn aanbevelingen. Gezien de gevoelde urgentie van de problematiek, kiest het kabinet er toch voor om alle inspanningen nu al te richten op een duidelijke stelselwijziging die toekomstbestendig is op de lange termijn.
Wij streven ernaar de benodigde wetgeving voor de vereenvoudiging van de beslagvrije voet in 2016 aan uw Kamer aan te bieden. Een afzonderlijk wetgevingstraject gericht op wijzigingen en fijn slijpen van het huidige systeem levert niet zodanige tijdwinst en daarmee samenhangende voordelen voor de uitvoering op dat het kabinet een dergelijk traject wenselijk acht.
Door een transparante en herkenbare norm moet de beslagvrije voet weer een solide bodem worden voor schuldenaren om in de basale kosten van levensonderhoud te voorzien. Dat helpt ook gemeenten in de uitvoering van de schuldhulpverlening. Het doel is vereenvoudiging van het systeem, waarbij oog is voor de financiële gevolgen voor schuldenaar en schuldeisers. Voor de hoogte van de nieuwe beslagvrije voet wordt aansluiting gezocht bij de uitkomsten van het huidige systeem. Het kabinet schuwt daarbij de principiële keuzes niet, en is ook bereid eerdere keuzes[5] te heroverwegen. Dit betekent onder meer dat ook de bijzondere incassobevoegdheden zullen worden bezien in relatie tot de handhaafbaarheid van de beslagvrije voet.

Reactie voorstellen korte termijn
De keuze van het kabinet om direct in te zetten op een structurele wijziging betekent niet dat de in het preadvies opgenomen aanbevelingen voor de korte termijn buiten beschouwing worden gelaten. Verbeteringen die de werking van het huidige systeem ten goede komen, maar die geen wetswijziging vragen, worden opgepakt.

De voorstellen van de KBvG over de rol van de gerechtsdeurwaarder zijn er vooral op gericht dat voor de betrokken partijen inzichtelijk wordt hoe de beslagvrije voet tot stand is gekomen. Hierdoor weet de schuldenaar beter welke beslagvrije voet is vastgesteld en welke gegevens daarvoor zijn gebruikt. Dit kan bijdragen aan een betere gegevensverstrekking door de schuldenaar. In de hierboven genoemde brief zijn daarom al verbetermaatregelen gepresenteerd. Ik doel daarbij op de introductie van een nieuw modelformulier 'bepaling beslagvrije voet' en de aangekondigde aanpassing van de werkprocessen bij de gerechtsdeurwaarders. Verderop in deze brief informeer ik u over de stand van zaken.

Ingrijpender zijn de voorstellen van de KBvG die er met name op zijn gericht om tot een eenduidige regeling van bepaalde aspecten te komen (voorstellen KBvG categorie 2). Dat laatste geldt ook voor de voorgestelde openstelling van verschillende gegevensbronnen voor de gerechtsdeurwaarder, zodat deze bij de vaststelling van de beslagvrije voet minder afhankelijk is van de informatieverstrekking door de schuldenaar (voorstellen KBvG categorie 1). Deze voorstellen roepen principiële vragen op. Wie is verantwoordelijk voor de gegevensverstrekking? Wie mag wanneer het Bsn gebruiken en binnen welke kaders kan een beroep op de hardheidsclausule

[5] Zie o.a. de kabinetsreactie op het onderzoek Paritas Passé. Kamerstuk 24 515, nr. 255

worden gehonoreerd? Het kabinet loopt niet vooruit op deze voorstellen maar betrekt ze bij de voorgenomen vereenvoudiging van de beslagvrije voet.

Ten slotte zijn het ministerie van Veiligheid en Justitie en de KBvG een traject gestart om meer ruchtbaarheid te geven aan de in het preadvies genoemde jurisprudentie, om de uitvoering meer houvast te geven (voorstellen KBvG categorie 3).

Reactie aanbevelingen lange termijn
Het kabinet deelt de analyse van de KBvG dat een ingrijpende, fundamentele herziening van de regelgeving rond de beslagvrije voet noodzakelijk is. Een vereenvoudiging die beperkt blijft tot het systeem om de beslagvrije voet te berekenen, is niet voldoende. Er moet tot meer samenhang en afstemming van incassohandelingen worden gekomen[6]. In dat kader moet ook worden gekeken naar de beslagverboden en de bijzondere incassobevoegdheden[7] en de gevolgen daarvan voor de beslagvrije voet.

In de eerste aanbeveling stelt de KBvG voor om het huidige ingewikkelde systeem van aanknoping bij de veelheid van toepasselijke bijstandsnormen te vervangen door een progressief staffelsysteem. Het kabinet heeft in zijn brief van 24 maart 2015 toegelicht dat een staffelsysteem zoals dat bijvoorbeeld in België en Frankrijk geldt, zou leiden tot een weinig transparant systeem met moeilijk uit te leggen inkomenseffecten. Daarom heeft het kabinet gekozen in te zetten op een ander eenvoudiger en transparant systeem (zie onder Vereenvoudiging (berekening) beslagvrije voet). Daarbij wordt natuurlijk ook helder omschreven aan welke periodieke inkomsten de beslagvrije voet wordt verbonden, zoals de KBvG in haar tweede aanbeveling voorstelt.

De derde, vierde en vijfde aanbeveling van de KBvG zien op (bijzondere) incassomaatregelen. Deze aanbevelingen worden in de afweging betrokken als het nieuwe systeem een meer definitieve vorm heeft gekregen. Dan kunnen de consequenties voor schuldenaar en schuldeiser beter worden overzien en afgewogen en kan duidelijk worden bepaald hoe de verschillende aanbevelingen in werken op de beslagvrije voet. Deze afweging maakt onderdeel uit van het vereenvoudigingproces en zal naar verwachting in het najaar gemaakt worden.

Indachtig de beoogde vereenvoudiging heeft het kabinet ook besloten om de invoering van de kostendelersnorm in de berekening van de beslagvrije voet, die was voorzien op 1 juli 2015, uit te stellen totdat definitief duidelijk is hoe de nieuwe beslagvrije voet eruit gaat zien. De specifieke uitvoeringstoets van de Belastingdienst en alle verdere beschikbare informatie heeft tot dit besluit van het kabinet geleid[8].

Vereenvoudiging (berekening) beslagvrije voet
Het kabinet kiest voor een eenvoudig en transparant systeem om de beslagvrije voet vast te stellen. Het probeert daarbij een evenwicht te vinden tussen de belangen van schuldenaren, schuldeisers en uitvoerders.

---

[6] Zie o.a. de brief over de voortgang vereenvoudiging beslagvrije voet, pagina 4 (Kamerstuk 24 515, nr. 300)
[7] Aanbevelingen KBvG 3 en 5
[8] Zie brief van 9 juni 2015 (Kamerstuk 24 515, nr. 307).

In de afgelopen periode is gewerkt aan een systeem dat uitgaat van één vast bedrag per leefsituatie[9]. Een systeem waarbij de hoogte van de beslagvrije voet via een beperkt aantal, eenvoudig vast te stellen gegevens kan worden bepaald en waarbij een duidelijke prikkel voor de schuldenaren aanwezig is om financiële verplichtingen na te komen. Met specifieke individuele omstandigheden van schuldenaren wordt, afgezien van de leefsituatie, ten opzichte van het huidige systeem minder rekening gehouden. Minder maatwerk dus.
Het kabinet maakt deze keuze omdat het maatwerk van het huidige systeem vaak een papieren fictie is. Immers, door de niet transparante en complexe berekening wordt de beslagvrije voet nu regelmatig te laag vastgesteld. Een eenvoudiger systeem verhoogt de kenbaarheid voor zowel schuldeiser als schuldenaar en vereenvoudigt de uitvoerbaarheid waardoor de beslagvrije voet beduidend beter handhaafbaar is. Een transparant en uitvoerbaar systeem, waarbij een reëel bestaansminimum de harde grens is.

Uitwerking systeem
Bij de vaststelling van de hoogte van het vaste bedrag wordt aansluiting gezocht bij de uitkomsten van het huidige systeem. De kritiek op het huidige systeem is immers vooral gelegen in de uitvoerbaarheid en niet zo zeer in de hoogte van de beslagvrije voet. Nu wordt de hoogte van de beslagvrije voet vastgesteld op basis van variabelen als woonlasten, kosten zorgverzekering en ontvangen toeslagen. Het nieuwe systeem werkt met standaardgegevens, denk daarbij aan een vast bedrag voor woonlasten en zorgverzekering.

Het aldus verkregen vaste bedrag moet schuldenaren ongeacht hun inkomen of eigenlijke woon- of zorgkosten een zelfde bedrag geven om in de kosten van hun levensonderhoud te kunnen voorzien. Hierdoor weet een schuldenaar welk bedrag hem na beslag resteert en wordt hij gestimuleerd zijn uitgaven te beperken en zijn omstandigheden aan te passen aan zijn beschikbare middelen.

Leefsituaties
De hoogte van het vaste bedrag zal variëren al naar gelang de leefsituatie van de schuldenaar, omdat de totale basale kosten voor levensonderhoud in sterke mate afhankelijk zijn van bijvoorbeeld de vraag of er ook kinderen tot het huishouden van de schuldenaar behoren. Hoe dit precies moet worden meegewogen, wordt nog onderzocht. Streven is om te komen tot een systeem waarbij de schuldeiser (beslaglegger) enkel duidelijkheid hoeft te hebben over de objectief vast te stellen leefsituatie om de beslagvrije voet voor de schuldenaar vast te stellen. Uitgangspunt daarbij is dat de schuldeiser (beslaglegger), de leefsituatie kan vaststellen met gegevens uit een authentieke bron zoals de basisregistratie personen. Hierdoor is hij bij de bepaling van de hoogte van de beslagvrije voet niet meer afhankelijk van gegevens van de schuldenaar (beslagene). De gegevensverstrekking door de schuldenaar is juist in het huidige systeem een belangrijk knelpunt, nu – zo laat de ervaring zien – schuldenaren maar in beperkte mate reageren op informatieverzoeken van de schuldeiser. Met het beoogde systeem wordt dit knelpunt ondervangen.

---

[9] Brief van 24 maart 2015 (Kamerstuk 24 515, nr. 300).

Effecten toeslagensysteem
Het hierboven beschreven eenvoudige en transparante systeem kent twee neveneffecten waarvoor een oplossing moet worden gevonden. Beide effecten hangen samen met het Nederlandse toeslagensysteem. Toeslagen, zoals de huurtoeslag, zorgtoeslag en het kindgebondenbudget, vormen een aanvulling op het inkomen. Het gaat om een inkomensafhankelijke aanvulling, wat inhoudt dat de hoogte van de toeslag wordt afgebouwd naar gelang het inkomen stijgt. Wordt bij de vaststelling van de beslagvrije voet uitsluitend gewerkt met een vast beslagvrij bedrag op het inkomen, dan houden schuldenaren die in aanmerking komen voor toeslagen bij beslag op het inkomen uiteindelijk meer geld over dan schuldenaren die geen recht op toeslagen hebben. Hogere inkomens zouden in deze situatie slechter uit zijn.

Daarnaast zorgen toeslagen ervoor dat voor de groep schuldenaren met een inkomen dat lager is dan het vaste bedrag, er geen mogelijkheden zijn om via beslag op loon of uitkering schulden te incasseren, terwijl zij indien de toeslagen in aanmerking zouden worden genomen eventueel wel over een totaalinkomen boven het vaste bedrag beschikken.

Mensen die recht hebben op toeslagen zouden hierdoor meer overhouden dan mensen die deze niet ontvangen. Dat vindt het kabinet onrechtvaardig. Net zoals in de huidige situatie, zullen er daarnaast altijd mensen zijn wier inkomen zo laag is dat zij geen mogelijkheden tot beslag hebben ('beslaglozen'). De groep 'beslaglozen' mag niet te groot zijn. Mensen moeten hun financiële verantwoordelijkheid voelen en het kabinet acht het dan ook wenselijk ook voor lagere inkomens de prikkel tot financieel verantwoord gedrag te behouden, hoe gering deze aflossing en deze prikkel wellicht in sommige gevallen ook zal zijn.

De ongewenste neveneffecten doen zich alleen voor bij mensen die recht hebben op toeslagen. De genoemde effecten doen zich dan ook niet meer voor bij de inkomensgroepen waarbij het toeslagenstelsel geen rol meer speelt. Voor inkomens die liggen boven de voor de huur- en zorgtoeslag geldende grensbedragen (ca. €1625,00 netto per maand bij een alleenstaande en ca. €1825,00 bij een alleenstaande ouder of samenwonende), kan met een vast bedrag worden gewerkt. Dat ligt anders voor inkomens onder deze grenswaarden. Binnen de verdere uitwerking van het nieuwe systeem wordt bekeken of voor deze inkomensgroepen vanaf een bepaald minimuminkomen kan worden gewerkt met een vast percentage van het inkomen dat ter aflossing van de schulden kan worden ingezet. Een oplossing in deze richting tast de gewenste eenvoud van het systeem zo min mogelijk aan. Het kabinet acht een verdere uitwerking van het systeem met inachtneming van de boven beschreven aanpassing dan ook wenselijk.

Reacties van het veld
Op 19 mei 2015 is het uitgedachte systeem gebaseerd op vaste bedragen gepresenteerd tijdens een rondetafelbijeenkomst waaraan circa 30 partijen vanuit het veld hebben deelgenomen. De wens tot vereenvoudiging werd door alle deelnemende partijen onderschreven en de weg die met het gepresenteerde systeem is ingeslagen, werd door

hen positief ontvangen. De deelnemers hebben praktische aandachtspunten voor de verdere uitwerking van het model meegegeven met name ten aanzien van de hoogte van het vaste bedrag (redelijke mate van bestaan) en het hanteren van een hardheidsclausule bij onvoorziene hardheid van het systeem, waarbij werd gepleit voor scherpe criteria. Om het nieuwe systeem een succes te laten zijn, is het volgens vrijwel alle partijen noodzakelijk om ook de (samenloop van) bijzondere incassobevoegdheden onderdeel van de herziening te laten zijn.

Vervolgstappen
Het kabinet ziet mede op basis van de uitkomsten van de ronde tafelbijeenkomst, voldoende basis om de gekozen richting verder uit te werken. Daarbij zal naast aandacht voor de vaststelling van de exacte bedragen en percentages bij de specifieke leefsituaties, in het bijzonder ook gekeken moeten worden naar de wijze waarop binnen dit systeem om kan worden gegaan met:

a) Wisselende inkomsten dan wel inkomsten uit werkzaamheden als zelfstandige van de schuldenaar;
b) Inkomsten van een eventuele partner;
c) Duidelijk hogere vaste lasten (waarbij tevens de vraag in hoeverre dit afdoende kan worden ondervangen met een eventuele hardheidsclausule); en
d) Geschillen rond de hoogte van de vastgestelde beslagvrije voet (bij wie ligt op welk punt de bewijslast).

Als het systeem zijn meer definitieve vorm heeft, zullen andere beleidsterreinen en aspecten (denk hierbij aan de bijzondere incassobevoegdheden) opnieuw worden bekeken in het licht van het nieuwe systeem. Daarbij is de beslagvrije voet als harde grens steeds het uitgangspunt.

Korte termijn verbeteringen huidige systeem
Daadwerkelijke implementatie van de nieuwe, vereenvoudigde beslagvrije voet laat nog enige tijd op zich wachten. Daarom is het belangrijk om te blijven nagaan welke verbeteringen in de uitvoering van het huidige systeem mogelijk zijn. Het gaat dan om verbeteringen die voor partijen relatief simpel te implementeren (zonder grote ICT aanpassingen) zijn en die geen wetswijziging vragen. Voorstellen die hoge uitvoeringskosten en – lasten tot gevolg hebben zijn op weg naar vereenvoudiging niet wenselijk.

Nieuwe korte termijn verbeteringen
Wij hebben partijen die dergelijke verbetermogelijkheden zien[10], opgeroepen die te melden. De gemeente Breda[11] heeft hierop gereageerd met een oplossing voor de kwetsbare groep mensen met een uitkering in het kader van de Participatiewet die door problematische schulden verder van de arbeidsmarkt komt te staan. In geval van beslag op de uitkering dient de klantmanager in Breda een incidentele interventie te plegen om het formulier inkomsten/uitgaven alsnog te laten invullen door de klant (zodat de

[10] Kamerstuk 24 515, nr. 300, pagina 4
[11] Bij brief van 24 maart 2015

beslagvrije voet op de juiste gegevens wordt gebaseerd) en te inventariseren of en zo ja welke ondersteuning op het gebied van administratie/financiële huishouding nodig is. Met een dergelijke beperkte interventie kan veel ellende worden voorkomen. Daarom wordt het voorstel besproken met de VNG om te bezien of en zo ja hoe dit voorstel het beste uitgedragen kan worden.

De Nationale ombudsman en de G4 hebben al eerder voorstellen gedaan gericht op een betere waarborg van de beslagvrije voet.

- De Nationale ombudsman heeft mij een aantal verbetervoorstellen aangereikt[12]. Hij stelt voor om tot beleid te maken dat de beslagvrije voet met een maximale termijn van 12 maanden wordt gecorrigeerd (terugwerkende kracht) in geval de betrokkene alsnog de juiste gegevens verstrekt. Hiervoor heeft hij al vaker aandacht gevraagd. Ook stelt hij voor om de communicatie met de schuldenaar te verbeteren Het kabinet begrijpt de wens voor een regeling met terugwerkende kracht maar meent dat dit niet kan worden ingevoerd. Het is ondoenlijk om in alle gevallen waarin de beslagvrije voet niet juist is toegepast doordat een schuldenaar geen gevolg heeft gegeven aan een verzoek om informatie, met terugwerkende kracht te herstellen[13]. Bovendien neemt dat een belangrijke prikkel voor de schuldenaar weg om (alsnog) de benodigde gegevens te leveren. Ook gaat dit gepaard met hoge administratieve lasten en uitvoeringskosten, zeker daar waar het massale processen betreft. Op het punt van de verbetering van de communicatie met de schuldenaar worden inmiddels stappen gezet (zie verder onder stand van zaken korte termijn maatregelen).
- De G4 heeft aangeboden[14] in een proeftuin haar ideeën over verbeteringen in het huidige systeem te beproeven. Ik heb op dit aanbod positief gereageerd. Gesprekken over de invulling van deze proeftuin zijn inmiddels gestart. Ik heb afgesproken dat de G4 gezamenlijk met het ministerie van SZW, uiteraard binnen de geldende juridische kaders, een concreet plan opstelt.

Stand van zaken korte termijn maatregelen brief 24 maart 201
Naast uitstel van de invoering van de kostendelersnorm in de berekening van de beslagvrije voet zijn aan uw Kamer vijf verbetermaatregelen op het terrein van communicatie gepresenteerd. Hieronder wordt kort de stand van zaken geschetst.

- Modelformulier 'bepaling beslagvrije voet' en de aanpassing werkprocessen van deurwaarders zodat zij op twee extra momenten de schuldenaar wijzen op het belang van de benodigde gegevens: De gerechtsdeurwaarders gaan contactmomenten met de schuldenaar benutten om de communicatie over de beslagvrije voet te optimaliseren. De schuldenaar wordt laagdrempelig uitgenodigd om de informatie aan te leveren om de beslagvrije voet correct te kunnen vaststellen. Om de schuldenaar helder te informeren over de beslagvrije voet die is vastgesteld, wordt er standaard bij de (over)betekening van een derdenbeslag op periodieke inkomsten een berekening van de dán

[12] Brief van 3 maart 2015
[13] Zie o.a. de brief van de staatssecretaris van Financiën van 30 april 2015, afschrift brief aan de Nationale ombudsman over verrekening van toeslagen
[14] Bij brief van 10 maart 2015

vastgestelde beslagvrije voet toegevoegd. De KBvG heeft een modelformulier (met toelichting) ontwikkeld dat verplicht door alle gerechtsdeurwaarders gehanteerd moet worden. In dat formulier wordt op duidelijke wijze naar de informatie gevraagd die voor de berekening van de beslagvrije voet noodzakelijk is. Een eerste versie is inmiddels gereed. In juni heeft de KBvG met het ministerie van SZW, de Nationale Ombudsman en de Landelijke Organisatie Sociaal Raadslieden overlegd om het formulier verder 'fijn te slijpen'. De werkwijze zal door de KBvG in 2015 in een bestuursregel worden geformaliseerd, zodat de gerechtsdeurwaarders met ingang van 1 januari 2016 conform zullen handelen.

- Ontwikkeling van een tool: Het Rijk ontwikkelt een webtool met als doel om burgers inzicht te geven in de berekening van hun beslagvrije voet en burgers te stimuleren actie te ondernemen wanneer dit nodig is. De aanbestedingsprocedure is in gang gezet. Ik streef ernaar om de webtool in het laatste kwartaal van 2015 operationeel te hebben.
- Jurisprudentie over hoe met de vaststelling van de beslagvrije voet moet worden omgegaan: Het ministerie van Veiligheid en Justitie en de KBvG hebben besloten om meer ruchtbaarheid te geven aan de in het preadvies genoemde jurisprudentie over de berekening en vaststelling van de beslagvrije voet door gerechtsdeurwaarders. De KBvG verspreidt wekelijks een digitale nieuwsbrief onder de leden van de beroepsgroep, onder andere met jurisprudentie over de beslagvrije voet, en commentaar daarop, bedoeld om de uitvoering meer houvast te geven. In de beroepsopleiding van de Hogeschool Utrecht wordt ook de nodige aandacht besteed aan de uitvoeringspraktijk van de beslagvrije voet en de rollen van de debiteur, de schuldeiser en de gerechtsdeurwaarder daarin. Deze kennis dient uiteraard van tijd tot tijd te worden opgefrist om nieuwe inzichten en nieuwe regelgeving in de dagelijkse praktijk te implementeren. Het ministerie van Veiligheid en Justitie en KBvG zijn daarom overeengekomen dat de KBvG in het kader van de permanente educatie monitort dat er voldoende cursussen over de berekening en de vaststelling van de beslagvrije voet worden aangeboden. De bekendheid met de beroeps- en gedragsregels op dit punt wordt zo bevorderd. Het is de KBvG die deze cursussen voorziet van educatiepunten, benodigd voor de jaarlijkse bijscholing.
- Uniforme gegevensuitvraag: Bij de beslagleggende partijen zijn de formulieren waarmee gegevens bij de schuldenaar opgevraagd worden uitgevraagd. Zodra deze zijn ontvangen, wordt bezien of een eenduidig en helder formulier kan worden ontwikkeld dat door alle partijen wordt gebruikt.

Beslagregister

De ontwikkeling van het beslagregister door de KBvG is gereed. De deurwaarders gaan in 2015 met dit systeem aan de slag. Dat is niet vrijblijvend. De KBvG heeft dit voorjaar een verordening ontwikkeld die onder meer regelt dat iedere gerechtsdeurwaarder in Nederland gehouden is om het Centraal Beslagregister (CBR) te raadplegen. Er is een breed draagvlak binnen de beroepsgroep voor deelname aan het CBR. De Algemene Ledenvergadering van de KBvG heeft op 30 mei 2015 met overgrote meerderheid van stemmen de ledenraad geadviseerd deze verordening op 25

juni 2015 vast te stellen. Vervolgens zal de verordening aan de Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie ter goedkeuring worden voorgelegd. Op 1 juli 2015 is 25% van de gerechtsdeurwaarders aangesloten op het CBR, en in oktober 2015 zal de participatiegraad volgens de KBvG naar verwachting 80% zijn.

Toepassing beslagvrije voet Belastingdienst
Tijdens het algemeen overleg Belastingdienst van 21 mei 2015 is eveneens gesproken over de vereenvoudiging van de beslagvrije voet. Uw Kamer drong aan op een juiste toepassing van de regels rondom de beslagvrije voet door de Belastingdienst.

De Belastingdienst loopt, net als andere beslagleggers, tegen problemen aan bij de toepassing van de beslagvrije voet. Er ontbreekt informatie in de beschikbare systemen en de schuldenaar reageert niet op de verzoeken van de schuldeiser om de ontbrekende informatie te verstrekken. De kans op fouten bij de vaststelling van de beslagvrije voet is daardoor groot. Bij de Belastingdienst speelt daarbovenop het probleem dat de aantallen groot zijn. De beslagvrije voet speelt niet alleen een rol bij het beslag op het loon of de uitkering (120.000 beslagen per jaar) maar ook bij het beslag op de bestedingsruimte van een betaalrekening, de verrekening van belasting- en toeslagschulden, de kwijtschelding van belastingschulden en het tot stand brengen van betalingsregelingen op het gebied van zowel belastingen als toeslagen.

Overigens heeft de Belastingdienst de afgelopen jaren ook niet stil gezeten en zijn er verschillende verbeteringen doorgevoerd in de uitvoering om de borging van de beslagvrije voet te versterken. Zo is de communicatie rondom de beslagvrije voet verbeterd. Voorafgaand aan elk loonbeslag wordt de belastingschuldige uitdrukkelijk betrokken bij de berekening/vaststelling van zijn beslagvrije voet. Bij iedere verrekening van een toeslagvoorschot of termijn van de voorlopige teruggaaf wordt de belastingschuldige uitdrukkelijk (schriftelijk) gewezen op mogelijke schending van de beslagvrije voet en de mogelijkheid die te repareren. Dat laatste geldt ook voor de overheidsvordering. In aanvulling op de verbeterde communicatie is er een tool ontwikkeld door de Belastingdienst voor de website

zodat de belastingschuldige zelf op een eenvoudige manier kan berekenen of zijn beslagvrije voet is aangetast bij incasso door de Belastingdienst. Daarbij is tevens een verzoekformulier gevoegd voor een eventuele correctie. Beleidsmatig is geregeld dat ook na een overheidsvordering de incasso kan worden gecorrigeerd wegens een aantasting van de beslagvrije voet, terwijl daar wettelijk gezien geen verplichting voor bestaat. Tot slot wordt momenteel het hele proces doorgelicht om te bezien waar tijdwinst te behalen valt bij de behandeling van verzoekformulieren. Al deze maatregelen zijn mooi en helpen een beetje, maar lossen de wezenlijke problemen niet op. Daarvoor is de boven beschreven vereenvoudigingsoperatie noodzakelijk[15].

Tot slot

[15] Naar aanleiding van de (aangehouden) motie Schouten / Omtzigt inzake de toepassing van de beslagvrije voet door de Belastingdienst (Kamerstuk 31 066, nr. 238), heeft de staatssecretaris van Financiën uw Kamer per brief geïnformeerd over het al dan niet opvolgen van de aanbevelingen en suggesties van de Nationale Ombudsman (Kamerstuk 31 066, nr. 244).

Schuldenaren en schuldeisers zijn gebaat bij een meer overzichtelijke en beter handhaafbare beslagvrije voet, waarbij de informatievoorziening minder afhankelijk van de schuldenaar is. Het is belangrijk dat de schuldenaar een bedrag overhoudt dat hij minimaal nodig heeft om van te leven en de schuldeiser moet weten waar hij aan toe is, zodat hij geen onnodige kosten voor incassomaatregelen maakt. Met de ingezette herziening van de regels rond de beslagvrije voet en de maatregelen om de positie van partijen binnen het huidige systeem te verbeteren, zet het kabinet hierin belangrijke stappen.

De staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid,

J. Klijnsma

Ministerie van Financiën

TER INFORMATIE
Aan
de Staatssecretaris

notitie

Gesprek Wiebes/Vliegenthart over schulden

Directoraat-Generaal Belastingdienst
Inlichtingen
[redacted]
T 070-[redacted]
F 070-[redacted]@minfin.nl

Datum
24 augustus 2016

Notitienummer
2016-0000134041

Auteur
[redacted]

Van
[redacted] Fiscaliteit

Kopie aan
de Minister, [redacted] Communicatie, 2x PA, Belastingplancoördinatoren

Bijlagen
4

Aanleiding

Gesprek met wethouder [redacted] van de gemeente Amsterdam op 1 september a.s. Onderwerp van gesprek is de ontwikkelingen op het gebied van schuldenproblematiek. Voorbespreking op 29 augustus a.s.

De gemeente Amsterdam heeft een programma opgesteld om schuldenproblemen tegen te gaan (zie bijlage). Dit programma raakt de Belastingdienst op twee punten:

- De Belastingdienst als samenwerkingspartner van de gemeente Amsterdam.
- De Belastingdienst als verstrekker van toeslagen.
- De Belastingdienst als preferente schuldeiser met verrekenbevoegdheid bij de terugvordering van toeslagen waardoor schuldenaren onder het bestaansminimum komen.

In de bijlage een gespreksagenda zoals opgesteld door de gemeente Amsterdam en ambtelijk afgestemd.

In voorliggende notitie worden de onderwerpen kort toegelicht. Naar aanleiding van uw gesprek met de staatssecretaris van SZW op 23 augustus jl., wordt in deze notitie extra aandacht besteed aan het beslagregister.

Belastingdienst als samenwerkingspartner

Warme-frontoffice / G4 proeftuin "Waarborgen bestaansminimum"

De resultaten van het project warme-frontoffice (WFO) zijn volgens de gemeente Amsterdam positief. Als dank is taart bezorgd bij de Belastingdienst. Voor een betere preventie wil Amsterdam aandacht besteden aan vroegsignalering. Hiervoor is een intensivering van de samenwerking behulpzaam.

De pilot WFO is beëindigd en eind 2015 overgegaan in de G4 proeftuin "Waarborgen Bestaansminimum". Voor de proeftuin zijn Stellamedewerkers bij de Belastingdienst vrijgemaakt die zich bezighouden met casuïstiek vanuit de gemeente. In 2014 en 2015 zijn er zo'n 500 casus behandeld. De Belastingdienst merkt nu dat het aanbod terugloopt doordat de oude zaken zijn opgeruimd. Naast de casuïstiek hebben medewerkers van het Stellateam

voorlichting gegeven aan medewerkers van de gemeente met ondersteuning vanuit het LIC op het gebied van invordering. De proeftuin G4 eindigt eind september. In de laatste periode gaat de Belastingdienst in Amsterdam, op verzoek van de gemeente, inloopspreekuren organiseren waarbij de medewerker van de gemeente samen met de burger in gesprek gaat met de medewerker van het Stellateam. De proeftuin wordt geëvalueerd.

Pilot vroegsignalering

Vliegenthart wil vroegsignalering van schuldensituaties verbeteren om schuldoploop te voorkomen en preventief te werken. Een gedwongen verrekening van toeslagen is mogelijk een indicatie van een problematische schuldensituatie. De gemeente heeft bedacht dat een lijst van de Belastingdienst met voorgenomen gedwongen verrekeningen van toeslagen van schuldenaren woonachtig in Amsterdam kan helpen om schulden vroeg te signalen. De gemeente wil in gesprek met de schuldenaren op de lijst en op zoek naar oplossing. Het LIC staat welwillend tegenover dit idee. In een pilot moet duidelijk worden of het signaal over gedwongen verrekening ook bruikbaar is en of schuldenaren zich laten helpen door de gemeente. Het idee vraagt nog om een beoordeling op privacyaspecten en uitvoerbaarheid. Uit een eerste analyse volgt dat er op dit moment geen juridische basis is voor deze informatie-uitwisseling met de gemeente. Er is dus aanpassing van regelgeving nodig.

Belastingdienst als verstrekker van toeslagen

Algemeen

De gemeente Amsterdam ziet het toeslagensysteem als veroorzaker van een groot aantal problemen. Vliegenthart zal pleiten voor herziening van het systeem vanwege de complexiteit en de terugvorderingen, met bijbehorende verrekeningen. Een herziening gaat wat ver, er zijn ook concrete verbeterpunten die Vliegenthart wil adresseren.

Bevoorschotting verbeteren

Belastingdienst/Toeslagen heeft in de uitvoeringspraktijk verschillende maatregelen getroffen om de bevoorschotting te verbeteren. Dit moet uiteindelijk leiden tot minder terugvorderingen en daardoor minder verrekeningsproblemen.

- De Belastingdienst/Toeslagen houdt zogenoemde slechte schatters in het oog. Bij aanvragen waarbij op basis van het vastgestelde inkomen geen recht op de toeslag bestond in voorgaande jaren, wordt het toekenningsproces gestopt. De Belastingdienst/Toeslagen heeft in het vierde kwartaal van 2015 bij ongeveer 30.000 aanvragen de toeslag gestopt. Hiermee is ruim € 30 mln. gemoeid. (Circa 18.500 gevallen zorgtoeslag (€ 12,7 mln.), circa 7.300 gevallen huurtoeslag (€ 14,7 mln.) en circa 4.800 gevallen kindgebondenbudget (€ 2,6 mln.)). De aanvragers zijn hierover geïnformeerd. Dit leidt overigens zelden tot een reactie.

- De voorschotbetalingen van toeslagen worden gebaseerd op het geschatte toetsingsinkomen van een huishouden over het lopende jaar.

Bij de berekening van het voorschot voor 2016 is in sommige gevallen het geschatte inkomen op basis van bij de Belastingdienst aanwezige, actuelere, gegevens gecorrigeerd. Een gegeven is bijvoorbeeld een eerder geregistreerd inkomen uit de BRI. Voorheen werd het laatst geschatte inkomen geïndexeerd. Wanneer de belanghebbende een ander inkomen verwacht, kan hij zelf een schatting van het toetsingsinkomen doorgeven.

- De Belastingdienst verkent de mogelijkheden om op basis van beschikbare inkomensgegevens t-1 en eerdere jaren (uit de BRI), maar ook op basis van het actuele loongegeven uit polis, te komen tot een betere schatting van inkomens van toeslaggerechtigden. De belanghebbende blijft zelf verantwoordelijk voor het opgegeven inkomen. Deze hulp bij het schatten van het inkomen is weer een stap verder dan de werkwijze waarvoor gekozen is bij het massaal automatisch continueren (MAC) 2016.

- Bij het MAC 2017 (komend najaar) wordt onder andere de polisadministratie gebruikt om een groep met een snel stijgend inkomen te identificeren en te bellen. Op die manier worden zij geattendeerd op de gevolgen van een te laag geschat jaarinkomen.

Rechtstreeks uitbetalen van de huurtoeslag aan de verhuurder

Met de invoering van 1 BRN is de rechtstreekse uitbetaling van huurtoeslag aan de verhuurder uitgebreid aan de orde geweest. Er zijn gesprekken geweest met woningbouwcorporaties, waaronder een Amsterdamse corporatie, mede door de politieke druk om deze uitzondering op 1 BRN te realiseren zoals ook voor kinderopvanginstellingen of erkende schuldhulpverleners. Deze gesprekken hebben niet geleid tot rechtstreeks uitbetalen. Reden is de praktische uitvoerbaarheid. Het bedrag van de maandelijkse huurtoeslag is niet altijd hetzelfde bedrag. Corporaties kunnen daarom niet uitgaan van een vast maandelijks bedrag aan huurtoeslag. Dit zou betekenen dat zij op de eerste van de maand de 'netto huur' factureren/incasseren en daarom elke maand opnieuw dat bedrag moeten vaststellen door de huur te verminderen met de ontvangen huurtoeslag. De toeslag die de Belastingdienst uitbetaalt, wordt o.m. beïnvloed door verrekening, betalingsregelingen of mutaties die huurders doorgeven.

In de regelgeving is de mogelijkheid opgenomen om op basis van een convenant uit te betalen aan de woningcorporatie. De gemeente Amsterdam wil opnieuw de woningcorporaties polsen om gebruik te maken van de convenantoptie. De gemeente heeft een systeem ontwikkeld bij bijstandsgerechtigden waarbij kosten zoals de energierekening worden ingehouden op de uitkering bij een betalingsachterstand. De belanghebbende ontvangt een netto-uitkering en schuldoploop wordt voorkomen. Rechtstreekse uitbetaling van huurtoeslag zou hierbij passen. In de gesprekken met de woningbouwcorporaties was de hoofdelijke aansprakelijkheid voor de woningcorporatie ook een obstakel[1].

[1] Bij kinderopvanginstellingen is daar een oplossing voor gevonden door hogere eisen te stellen aan de informatievoorziening in ruil voor beperking van de aansprakelijkheid.

de toeslag maar ~~bet~~ gaat toch wel direct naar het wanbetalers-fonds

Rechtstreeks uitbetalen van zorgtoeslag aan de zorgverzekeraar

De gemeente Amsterdam ziet ook een oplossing in rechtstreekse uitbetaling van zorgtoeslag aan de zorgverzekeraar om schuldenproblemen te voorkomen. Schuldenaren hebben vrijwel altijd te maken met een zorgpremieschuld. Rechtstreekse uitbetaling van zorgtoeslag leidt tot uitvoeringsvragen. De zorgtoeslag wordt per huishouden toegekend terwijl de leden van een huishouden zich individueel verzekeren. Dit betekent dat er regels moeten worden afgesproken om gesplitst te kunnen betalen. Aanpassingen in de administratie van Belastingdienst zijn noodzakelijk. Daarnaast kan een overstap naar een andere zorgverzekeraar tot uitvoeringsproblemen leiden omdat het voorschot dan inmiddels is verstrekt aan de oude zorgverzekeraar. VWS wijst op de legitimiteitsproblematiek van verzekeraars (gevoelen dat de verzekeraar de zorgtoeslag afpakt en in winst stopt), vragen bij verzekeraars over hoogte en uitvoering van de toeslagen, de ICT-opgave en privacyaspecten.

In beide gevallen geldt dat de belanghebbende het zicht kan kwijtraken op de toeslagen die hij – door uitbetaling aan verhuurder en zorgverzekeraar – ontvangt.

In antwoorden op vragen van het CDA bij de EK-behandeling van het BP 2015 is geantwoord dat het kabinet geen aanleiding ziet voor rechtstreeks uitbetalen van huur- of zorgtoeslag.

Belastingdienst als preferente schuldeiser met verrekenbevoegdheid

Algemeen

Belastingschulden hebben een hogere preferentie dan de meeste andere schulden. Een preferentie betekent dat die schuld voorrang heeft boven een andere schuld. Preferenties bieden duidelijkheid bij verdelingsvraagstukken tussen schuldeisers en dragen niet direct bij aan vergroten van de schuldenproblematiek. Voor toeslagterugvorderingen geldt nu geen preferentie. In het kader van stroomlijnen wordt een preferentie voor toeslagen geïntroduceerd: V&J staat hier niet afwijzend tegenover onder de voorwaarde dat de Belastingdienst afziet van het dubbele percentage (ten opzichte van de concurrente schuldeisers) bij een minnelijke schuldsanering. Dit idee vergt nadere uitwerking, maar past goed bij de wensen van Amsterdam omdat een minnelijke schuldregeling sneller gesloten is. Inmiddels is SZW ook akkoord met een preferentie voor toeslagen.

De verrekenbevoegdheid bij de terugvordering van toeslagen kan er toe leiden dat schuldenaren onder het bestaansminimum komen. De beslagvrije voet (BVV) wordt niet proactief toegepast – daarvoor is de BVV afhankelijk van teveel factoren die niet bekend zijn – maar alleen achteraf, op verzoek van de schuldenaar. De kritiek op deze werkwijze is terecht.

maar dat gaan we wél doen!!!

Vereenvoudiging van de BVV & proactief berekenen BVV bij verrekening en overheidsvordering

Het wetsvoorstel Vereenvoudiging BVV is in internetconsultatie en voorziet in een eenvoudigere BVV die afhankelijk is van veel minder factoren. Dit moet het mogelijk maken om de BVV vooraf, proactief te berekenen. Hier is wel een

prijskaartje aan verbonden: er wordt immers minder belasting ingevorderd en toeslagen teruggevorderd. De Belastingdienst heeft bijna in kaart gebracht wat het betekent als vooraf de BVV wordt berekend, uitgesplitst naar de verschillende toeslagen en belasting. Deze rapportage wordt aan SZW aangeboden. Als de cijfers definitief zijn vastgesteld, kan de discussie worden gevoerd over de vraag waar dit budgettaire effect neerslaat.

Stroomlijnen rood/blauw (BP 2017)

De ontvanger wordt het formele bestuurorgaan dat beide type schulden gaat invorderen met toepassing van de bepalingen in de Invorderingswet 1990. Met de keuze voor één invorderingsregime wordt de regelgeving eenvoudiger en duidelijker voor de burger. De grootste verandering vindt plaats in de sfeer van de betalingsregelingen. De standaardbetalingsregeling voor toeslagen wordt verkort van 24 naar 12 maanden. Ook wordt het minimumtermijnbedrag verhoogd naar € 50 per maand. Dit heeft met name gevolgen voor burgers met een midden of hoog inkomen. Voor burgers met een laag inkomen blijft een betalingsregeling ('op maat') van 24 maanden mogelijk. De betalingsregeling wordt getroffen voor de totale schuld en niet langer voor iedere afzonderlijke belasting- en toeslagschuld. De actuele schuldpositie wordt daardoor inzichtelijker en zowel voor de Belastingdienst als voor de burger ontstaat meer grip op de financiële situatie. Bovendien wordt de burger met aanzienlijk minder beschikkingen en ander berichtenverkeer geconfronteerd en wordt de wijze van betaling (via automatische incasso) eenvoudiger. Een andere belangrijke wijziging is een ruimere verrekeningsbevoegdheid van de Belastingdienst waardoor toeslagen straks ook worden verrekend met belastingschulden. Van deze ruimere verrekeningsbevoegdheid zal pas gebruik worden gemaakt als de Belastingdienst proactief rekening kan houden met de beslagvrije voet.

Aansluiten bij het beslagregister

Op 1 januari jl. is het beslagregister in gebruik genomen door de gerechtsdeurwaarders. Gelegde beslagen worden geregistreerd om samenloop van beslagen te voorkomen. Ook moet een gerechtsdeurwaarder het register raadplegen voordat hij beslag legt.

Het kabinet acht het wenselijk dat ook overheidspartijen gaan aansluiten. Dat is niet zomaar geregeld. Er loopt nu een onderzoek door een extern bureau, in opdracht van SZW, om te bezien hoe aansluiting van overheidspartijen het beste kan plaatsvinden en welke obstakels daarbij spelen. Denk aan privacyaspecten, eigenaarschap en waarborgen voor de juistheid van de informatie in het register. De planning is om het onderzoek dit najaar af te ronden.

Is wel belangrijk!

De Belastingdienst en ambtelijk Financiën zijn betrokken bij het externe onderzoek naar verbreding van het beslagregister. De intentie is om aansluiting te realiseren en afstemming tussen schuldeisers vorm te geven. Het is de vraag of het beslagregister het meest geschikte middel is om de afstemming tussen schuldeisers te regelen. Het beslagregister is ingericht door gerechtsdeurwaarders en ziet op de klassieke wijzen van beslaglegging zoals een loonbeslag of beslag op een onroerende zaak. De Belastingdienst kent daarnaast de overheidsvordering en de verrekening. Voor een volledig beeld moet die informatie ook beschikbaar zijn. Het gaat om hele grote aantallen en privacygevoelige informatie. De foutkans is groot en dat wringt vanwege de

maar het kàn niet een verplichtingsverhaal zijn!

stigmatiserende werking die een beslagregister kan hebben. Daarom wordt er ook gekeken naar alternatieven naast het beslagregister om afstemming tussen schuldeisers te regelen. Een inzagefunctie door de Belastingdienst in het register is sowieso wenselijk.

Achtergrondinformatie

Schuldoverneming van vorderingen van het CJIB door de gemeente Amsterdam

De gemeente Amsterdam wil schuldoverneming verder verkennen. Op dit moment kan de gemeentelijke kredietbank kleine schulden – tot € 3.000 – overnemen van de schuldenaren. De schuld wordt voldaan en de schuldenaar heeft vervolgens een schuld bij de kredietbank. In de media zijn berichten verschenen (zie bijlage) over het voornemen van de gemeente Amsterdam om schulden van Amsterdammers bij het CJIB over te nemen. In NRC uit wethouder Vliegenthart ook de wens om dit – als de proef slaagt - te onderzoeken voor schulden bij de Belastingdienst. De Tweede Kamer heeft inmiddels een motie aangenomen waarin de regering wordt verzocht pilots voor effectieve schuldhulpverlening mogelijk te maken waarbij gemeenten zoals Amsterdam, Den Haag en Leiden schulden van hun inwoners bij het CJIB kunnen overnemen teneinde deze zelf af te handelen.

Ambtelijk V&J constateert dat er op dit moment geen juridische basis is om de inning van vorderingen over te dragen aan de gemeente Amsterdam. Nu de Kamer een motie heeft aangenomen, moet een oplossing worden gevonden. Gedacht wordt aan deelname van de gemeente Amsterdam aan de City Deal Inclusieve stad. In City Deals worden concrete samenwerkingsafspraken tussen steden, Rijk, andere overheden, bedrijven en maatschappelijke organisaties verankerd. Doel is om innovatieve oplossing tot stand te brengen voor maatschappelijke problemen, zoals schuldenproblematiek. Steden bepalen zelf, in overleg met de betrokken departementen, de opgave die in iedere City Deal geadresseerd wordt. Met een publicatie in de Stcr. – overeenkomst tussen verschillende bewindspersonen en wethouders van deelnemende steden – is de City Deal verankerd. Het voorstel om de samenwerking via de City Deal te laten verlopen wordt gemeld in een brief aan de TK die eind augustus wordt verstuurd door V&J. [redacted] van het CJIB en [redacted] V&J bespreken e.e.a. met wethouder Vliegenthart.

Ambtelijk SZW vindt schuldoverneming in de vorm van een saneringskrediet of een herfinanciering door de kredietbank – bestaande instrumenten in het schuldhulpverleningspalet – prima. In de berichtgeving in de media wordt echter de indruk gewekt dat de inning in plaats van de schuld wordt overgenomen. Dat is niet bedoeling.

Schuldhulpverlening voor zzp'ers

Vliegenthart pleit voor uitbreiding van schuldhulpverlening voor zzp'ers. Op dit moment wordt er bij Financiën, in overleg met schuldhulpverleners, gewerkt aan een beleidskader voor "MSNP" voor zzp'ers.

Uitgangspunt is het wegnemen van belemmeringen voor een minnelijke schuldregeling voor natuurlijke personen die hun inkomen verwerven als zelfstandige. Voor zelfstandigen die levensvatbare activiteiten ontplooien, wordt

de mogelijkheid gecreëerd om het bedrag waarvoor zij hun belastingschuld afkopen gespreid over een aantal jaren te betalen. Dit is een belangrijke verruiming ten opzichte van het huidige uitstelbeleid voor ondernemers. Op dit moment is het zo dat een ondernemer het bedrag waarmee hij zijn belastingschuld afkoopt, ineens moet betalen. Dit geeft problemen als de ondernemer niet in aanmerking komt voor een saneringskrediet van de gemeente of een andere kredietverstrekker. In die gevallen biedt de mogelijkheid om over een langere periode te kunnen afbetalen soelaas. Dit beleid wordt nu ontwikkeld en wordt nog aan u voorgelegd.

Achtergrondinformatie Arjan Vliegenthart

Arjan Vliegenthart (SP) is sinds 2014 wethouder in Amsterdam en beheert de portefeuilles Werk, Inkomen en Participatie en Stadsdeel Nieuw-West. Hiervoor was hij sinds 2007 lid van de Eerste Kamer.

In 2009 promoveerde Vliegenthart aan de VU op een onderzoek met als titel "Transnational Forces and Corporate Governance Regulation in Postsocialist Europe". Vliegenthart was columnist bij de Staatscourant en schreef vooral over Europese integratie, nationale wet- en regelgeving en het parlementair stelsel. Hij schreef verder twee boeken over zijn werk voor de Eerste Kamer en over de Europese crisis.

Concept Annotatie Bestuurlijk overleg staatssecretaris Wiebes en wethouder Vliegenthart

Annotatie Agenda overleg staatssecretaris Wiebes en wethouder Vliegenthart op 1 september 2016

Doel gesprek: te komen tot verdere stappen in een gezamenlijke aanpak van de Rijksoverheid en gemeente aan de hand van de centrale vraag "*hoe kunnen overheden en in het bijzonder de Rijksbelastingdienst en de gemeente Amsterdam (nog) beter samenwerken en complementair optreden als één overheid op het gebied van maatschappelijk verantwoord incasseren en het voorkomen van problematische schulden?*".

Onderwerpen ter bespreking in dit kader zijn:

1. Wat gaat goed?:
    a. Warme frontoffice, de Stellateams;
    b. Gegevensuitwisseling met de belastingdienst met de gemeente Kredietbank van Amsterdam;
    c. Minnelijke schuldhulpverleningstraject.

2. Welke kansen zijn er?
    a. Stroomlijnen van de invordering van blauwe schulden en rode schulden
    b. Vroegsignalering verrekening als indicator van een problematische schuldsituatie;
    c. Toeslagen direct naar woningcorporaties en zorgverzekeraars
    d. Aansluiting bij het Beslagregister (dit geldt ook voor de Gemeentelijke belastingdienst)
    e. Juiste vaststelling beslagvrije voet

3. Waar kunnen we mee aan de slag?
    a. Korte termijn (2016-2017)
    b. Lange termijn (2017 e.v.)

Ad. 1. Wat gaat goed?

a. Stellateams (warme frontoffice)

In 2014 heeft de gemeente Amsterdam deelgenomen aan de pilot 'warme frontoffice' waarbij 2 medewerkers van de belastingdienst beschikbaar zijn gesteld om vastgelopen zaken in de schuldhulpverlening vlot te trekken. Een belangrijke struikelblok in de samenwerking, namelijk de oplopende reactietermijnen van de Belastingdienst (tot 12 weken) werd in de samenwerking beslecht doordat de Belastingdienst binnen 5 werkdagen een knelpunt in een dossier aanpakte.

Deze aanpak is eind 2015 uitgerold in G4-verband in de zogenaamde Proeftuin G4.
De gemeente Amsterdam heeft afgelopen juni als blijk van waardering voor de goede samenwerking een taart gebracht aan het team.

b. Gegevensuitwisseling met de belastingdienst met de gemeente Kredietbank van Amsterdam

Sinds lange tijd bestond een goede samenwerking tussen de Kredietbank Amsterdam en de Rijksbelastingdienst op het gebied van informatie-uitwisseling met betrekking tot het minnelijke traject. De contactpersonen van de Belastingdienst reageerden tijdig op de voorstellen van de Kredietbank waardoor doorlooptijden in de schuldhulpverlening Amsterdam niet opliepen door toedoen van o.a. de Belastingdienst. Met de reorganisatie van de Belastingdienst is deze samenwerking tot een einde

gekomen waardoor doorlooptijden opliepen. In 2015 zijn er nieuwe afspraken gemaakt over de gegevensuitwisseling. Dit loopt goed waardoor de onderlinge doorlooptijden weer tot een minimum zijn beperkt.

c. Minnelijk traject

De Belastingdienst werkt over het algemeen mee aan een minnelijk traject. Dit is ook vastgelegd in het beleid van de Belastingdienst. De Belastingdienst is in dit kader dus een goede samenwerkingspartner.

Ad 2. Welke kansen zijn er?

De voorgaande drie punten geven aan dat de samenwerking in de schuldhulpverlening zeker sinds 2015 heel goed verloopt. De gemeente Amsterdam geeft de Belastingdienst hiervoor complimenten en wil graag deze goede samenwerking continueren.

De kansen tot verbetering liggen volgens Amsterdam met name in het voorkomen van (oplopende) vorderingen en de schuldenproblematiek:

a. Stroomlijnen van blauw en rood

Het ministerie van Financiën gaat de regelgeving op het gebied van de invordering van toeslagschulden en belastingschulden stroomlijnen. De verschillen die er nu nog zijn verdwijnen. De ontvanger wordt het formele bestuursorgaan dat beide type schulden gaat invorderen met toepassing van de bepalingen in de Invorderingswet 1990 (IW 1990). Met de keuze voor één invorderingsregime wordt de regelgeving eenvoudiger en duidelijker voor de burger. De grootste verandering vindt plaats in de sfeer van de betalingsregelingen. De standaardbetalingsregeling voor toeslagen wordt verkort van 24 naar 12 maanden. Ook wordt het minimumtermijnbedrag verhoogd naar € 50 per maand. Dit heeft met name gevolgen voor burgers met een midden of hoog inkomen. Voor burgers met een laag inkomen blijft een betalingsregeling ('op maat') van 24 maanden mogelijk. De betalingsregeling wordt getroffen voor de totale schuld en niet langer voor iedere afzonderlijke belasting- en toeslagschuld. De actuele schuldpositie wordt daardoor inzichtelijker en zowel voor de Belastingdienst als voor de burger ontstaat meer grip op de financiële situatie. Bovendien wordt de burger met aanzienlijk minder beschikkingen en ander berichtenverkeer geconfronteerd en wordt de wijze van betaling (via automatische incasso) eenvoudiger. Een andere belangrijke wijziging is een ruimere verrekeningsbevoegdheid van de Belastingdienst waardoor toeslagen straks ook worden verrekend met belastingschulden. Van deze ruimere verrekeningsbevoegdheid kan pas gebruik worden gemaakt als de Belastingdienst pro-actief rekening kan houden met de beslagvrije voet.

b. Vroegsignalering bij verrekenen, gerichte en zorgvuldige inzet van incassobevoegdheid

Gedwongen verrekening van toeslagen kan een indicatie vormen van een problematische schuldensituatie. Hier ligt een kans, omdat de gemeente een aanbod heeft om persoonlijk het gesprek aan te gaan met de burger (middels budgetcoaching en inkomensreparatie) en de Belastingdienst kan weten bij wie verrekend gaat worden en deze informatie – mits privacyrechtelijk geoorloofd – kan delen met de gemeente.

Voorstel: de mogelijkheid van een pilot onderzoeken waarbij de vraag centraal staat of een voorgenomen gedwongen verrekening door de Belastingdienst een goede indicator is voor een problematische schuldensituatie. Op het moment dat er sprake is van vroegsignalering kan er een spiraal van oplopende schulden worden voorkomen. Het voorkomt toekomstige problematiek en ook toekomstige schulden bij de Belastingdienst.

De Belastingdienst staat positief tegenover dit voorstel en wil meedenken over een pilot, maar het waarborgen van de privacy en de uitvoerbaarheid dienen verder onderzocht te worden.

c. Toeslagen direct naar woningcorporaties en zorgverzekeraars

In het streven om het aantal ontruimingen en bestuursrechtelijke premies (bronheffingen) tegen te gaan, loopt de gemeente tegen een aantal problemen op:

- In Amsterdam waren er grote aantallen huishoudens met problematische achterstanden (ruim 3500 aangezegde woningontruimingen in 2015; 2800 unieke huishoudens en ruim 25.000 bestuurlijke boetes in 2014; in 2010 was dit nog ruim 15.000);
- de snel oplopende hoogte van vorderingen bij de woningcorporaties waardoor een oplossing snel uitzichtloos is en huishoudens snel aangewezen zijn op de schuldhulpverlening;
- bij mensen met schuldenproblematiek is automatische incasso geen optie (leidt tot storneringen);
- bij bijstandsklanten met betalingsachterstanden is er vaak te weinig uitkering om de vaste lasten in te houden op het moment dat de klant daartoe niet in staat is. Het alternatief van budgetbeheer is over het algemeen geen goed alternatief omdat het als te ingrijpend wordt ervaren door de burger (waardoor ze zich eraan onttrekken). Bovendien zit er een behoorlijk prijskaartje aan (ca. € 800,- op jaarbasis per klant);

Voorstel: de gemeente Amsterdam gaat de gesprekken met de Woningcorporaties heropenen om te bezien of er toch geen sluitende businesscase te maken is bij het direct overmaken van de toeslagen naar (een aantal) woningcorporaties in Amsterdam. In artikel 6 lid 1 sub b. van de Uitvoeringsregeling Algemene wet inkomensafhankelijke regelingen is bepaald dat een corporatie (individueel) een convenant kan aangaan met de Belastingdienst op basis waarvan de huurtoeslag op verzoek van de huurtoeslagontvanger kan worden overgemaakt op de bankrekening van de woningcorporatie.

d. Aansluiten bij Beslagregister (dit geldt ook voor de Gemeentelijke belastingdienst)

Op 1 januari jl. is het beslagregister in gebruik genomen door de gerechtsdeurwaarders. Gelegde beslagen worden geregistreerd om samenloop van beslagen te voorkomen. Het kabinet acht het wenselijk dat ook overheidspartijen gaan aansluiten. Dat is niet zomaar geregeld. Er loopt nu een onderzoek door een extern bureau om te bezien hoe aansluiting van overheidspartijen het beste kan plaatsvinden en welke obstakels daarbij spelen. Denk aan privacyaspecten, eigenaarschap en waarborgen voor de juistheid van de informatie in het register. De planning is om het onderzoek dit najaar af te ronden.

e. Juiste vaststelling beslagvrije voet

Bij het inzetten van verrkeningen van toeslagen wordt in de huidige praktijk vaak geen rekening gehouden met de beslagvrije voet bij een betalingsregeling op maat of op verzoek. Er is wel de mogelijkheid tot een verzoek tot toepassing van de beslagvrije voet na de verrekening. De burger dient zelf aan de belastingdienst door te geven dat de beslagvrije voet aangetast is en niet de volledige toeslagen verrekend kunnen worden. Daarbij komt ook nog dat jaarlijks dit opnieuw moet worden aangevraagd bij de belastingdienst door de burger bij de vaststelling van de nieuwe voorschotten voor het nieuwe jaar.

De wens is dat indien er sprake is van verrekening de belastingdienst direct de beslagvrije voet gaat hanteren zonder dat hiertoe een verzoek is gedaan door de burger. Op dit moment loopt het onderzoek door de Belastingdienst.

5

Ministerie van Financiën

TER BESLISSING
Aan
de Staatssecretaris

Directie Directe Belastingen
Inlichtingen
[redacted]
T 070-[redacted]
[redacted]@minfin.nl

[redacted]
T 070-[redacted]
[redacted]@minfin.nl

notitie

Beslisnotitie verzamelbesluit

Datum
13 september 2016
Notitienummer
2016-0000148688
Auteur
[redacted]
Van
[redacted] Directe Belastingen, [redacted] Internationale Zaken en Verbruiksbelastingen
Bijlagen
1

Aanleiding

Ten behoeve van de aanpassingen van de fiscale uitvoeringsbesluiten die onder meer uit het Belastingplan 2017 (BP 2017) voortvloeien, stelt DGFZ elk jaar een Verzamelbesluit op. De aanbieding van het Verzamelbesluit 2017 staat gepland voor de Ministerraad van 11 november 2016. Met deze notitie informeren wij u over de onderwerpen van het Verzamelbesluit 2017 en leggen wij u een aantal beslispunten voor. In een later stadium leggen wij u het concept Verzamelbesluit voor.

Beslispunten:

Beslispunt 1:
Gaat u akkoord met de wijzigingen in het Verzamelbesluit in verband met het Wetsvoorstel Pensioen Eigen Beheer (PEB)?

Toelichting beslispunt 1

- In het Verzamelbesluit 2017 zit een aantal wijzigingen in verband met de voorgestelde beëindiging van de mogelijkheid pensioen in eigen beheer op te bouwen.
- Eén van deze wijzigingen is de nadere invulling van de in het PEB-wetsvoorstel reeds aangekondigde verplichting om bepaalde informatie aan te leveren bij het fiscaal gefaciliteerd afkopen van een pensioen in eigen beheer of 'fiscaal geruisloos' omzetten ervan in een oudedagsverplichting.
- In het Uitvoeringsbesluit Loonbelasting 1965 (UBLB) is hiervoor een nieuwe bepaling opgenomen. Hierin staat welke informatie moet worden aangeleverd en dat dit moet gebeuren binnen 1 maand na de afkoop dan wel omzetting via een hiervoor beschikbaar gesteld informatieformulier (dit formulier komt op de site van de Belastingdienst te staan).
- Met betrekking tot de instemming van de partner is alleen opgenomen dat die instemming er moet zijn. De instemming van de partner blijkt uit diens handtekening op het informatieformulier. Hiermee is het idee losgelaten om wettelijk vast te leggen dat de partner "voor" de afkoop of de omzetting in een oudedagsverplichting moet hebben ingestemd. De reden daarvoor is dat het door de Belastingdienst niet te controleren is wanneer precies de partner met de afkoop ingestemd heeft.

- De gedachte kan ontstaan dat het informatieformulier voorafgaand aan de afkoop of de omzetting aan de Belastingdienst moet worden gezonden. In het Verzamelbesluit wordt bepaald dat de inzending van de informatie moet plaatsvinden binnen een maand nadat de afkoop of omzetting heeft plaatsgevonden. De eis dat het formulier bij de Belastingdienst moet worden ingediend vóórdat de afkoop/omzetting plaatsvindt, past niet in het bestaande systeem met betrekking tot informatieverstrekking in het kader van het doen van aangifte. Voorts kan de Belastingdienst een dergelijke aankondiging van een voornemen (om het PEB af te kopen of om te zetten), slechts ter kennisneming aannemen, maar er kunnen geen bestuurlijke handelingen uit voortvloeien.
- Overigens heeft afkopen dan wel omzetten zonder instemming van de partner tot gevolg dat de faciliteit geen toepassing vindt; afkoop leidt dan tot de heffing van loonbelasting over de waarde in het economische verkeer met revisierente. Dit ongewenste effect is ook een (stevige) vorm van zekerheid voor de partner.
- Verder vervalt een aantal bepalingen en worden verwijzingen aangepast, beide in verband met de beëindiging van de mogelijkheid pensioen in eigen beheer op te bouwen.

Beslispunt 2:
Gaat u akkoord met het opnemen van de onderwerpen in het Uitvoeringsbesluit Algemene wet inkomensafhankelijke regelingen (Awir)?

Toelichting beslispunt 2
Voorgesteld wordt om de volgende drie onderwerpen in het Uitvoeringsbesluit Awir op te nemen:

<u>Informatieverplichting telecom</u>

- Een informatiematieverplichting voor aanbieders van openbare telecommunicatienetwerken of telecommunicatiediensten om op verzoek van de Belastingdienst/Toeslagen de naam-, adres- en woonplaatsgegevens te leveren van de persoon die met die aanbieder een contract heeft gesloten over het gebruik van het netwerk of de dienst.
- Die gegevens kunnen voor het toezicht van de Belastingdienst/Toeslagen een waardevolle indicatie zijn voor mogelijk misbruik van toeslagen. Het gaat daarbij met name om situaties waarin meerdere aanvragen voor verschillende personen zijn gedaan via het toeslagenportaal, afkomstig van één internetprotocolnummer (IP-nummer). Een IP-nummer is een nummer dat op het internet gebruikt wordt om een of meerdere apparaten te identificeren die zijn aangesloten op een netwerk. Het is vergelijkbaar met een postadres.
- De telecomproviders die deze informatie moeten gaan verstrekken doen dat nu ook al op verzoek van de 'blauwe' Belastingdienst. De opzet is om de informatieverzoeken van de Belastingdienst/Toeslagen mee te laten liften in het bestaande logistieke proces dat hiervoor is ingericht.

Mogelijkheid tot informatieverstrekking door Belastingdienst/Toeslagen aan gemeente

- De mogelijkheid tot informatieverstrekking door de Belastingdienst/Toeslagen aan een gemeente (zoals Amsterdam) van naam-, adres- en woonplaatsgegevens van inwoners van die gemeente die een toeslagschuld hebben waarvoor invorderingsmaatregelen worden getroffen.
- Deze maatregel vloeit voort uit uw bespreking onlangs met wethouder Vliegenthart van de gemeente Amsterdam over de vroegsignalering van mensen met schuldenproblematiek. Met de verstrekte informatie kan de gemeente aan de slag om deze mensen te helpen in het kader van schuldhulpverlening.
- Voor deze maatregel geldt het voorbehoud dat nog een uitvoeringstoets moet worden gedaan. Daarnaast is de maatregel afhankelijk van de inwerkingtreding van de maatregel in OFM 2017 waarin een wettelijke grondslag in de Awir wordt gecreëerd voor informatieverstrekking aan andere bestuursorganen waarmee wordt samengewerkt. Te verwachten valt bovendien dat over de maatregel in OFM 2017 nog de nodige kritiek gaat komen in verband met de privacy-aspecten (met BZK vindt hierover op dit moment al discussie plaats). Nadere besluitvorming met betrekking tot dit punt is daarom wellicht nog nodig.

Mogelijkheid tot informatieverstrekking door de Belastingdienst/Toeslagen aan andere bestuurorganen

- De mogelijkheid tot informatieverstrekking van toeslaggegevens door de Belastingdienst/Toeslagen aan diverse andere bestuurorganen waarmee wordt samengewerkt in een samenwerkingsverband.
- Het gaat dan bijvoorbeeld om samenwerkingsverbanden zoals het Financieel Expertise Centrum (FEC) waarin informatie wordt uitgewisseld met onder andere het Openbaar Ministerie, de Politie, de Financial Intelligence Unit en de Autoriteit Financiële Markten met het doel om op basis van signalen financiële netwerken in kaart te brengen van in- en uitreizigers en andere voor terrorismefinanciering relevante personen. Behalve het FEC zijn er nog 3 samenwerkingsverbanden waarvoor in het Uitvoeringsbesluit Awir de mogelijkheid tot informatieverstrekking door de Belastingdienst/Toeslagen zou moeten worden geregeld.
- Ook voor deze maatregel geldt de hiervoor genoemde afhankelijkheid van de inwerkingtreding van de wettelijke grondslag in OFM 2017 en de kritische noten die hierover nog moeten worden gekraakt. Ook op dit punt is wellicht nog nadere besluitvorming nodig.

Beslispunt 3: Mogelijke aanpassingen Uitvoeringsbesluit kostenverrekening en gegevensuitwisseling Wet WOZ
In het Uitvoeringsbesluit kostenverrekening en gegevensuitwisseling Wet WOZ zijn bestuursorganen opgenomen die bevoegd zijn tot het gebruik van gegevens uit de basisregistratie WOZ voor specifieke doeleinden. Gaat u er mee akkoord om de lijst met bevoegde bestuursorganen uit te breiden met de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland en de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit?

Toelichting beslispunt 3:

- Het voornemen is om het Uitvoeringsbesluit kostenverrekening en gegevensuitwisseling Wet WOZ uit te breiden.
- Het ministerie van Economische Zaken heeft verzocht om voor twee bestuursorganen (de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) en de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA)) toegang te krijgen tot de gegevens uit de basisregistratie WOZ.
- De waardegegevens zijn volgens het ministerie van Economische Zaken nodig om de volgende drie publieke taken uit te oefenen: uitvoering van de uitkoopregeling voor woningen direct onder een hoogspanningslijn en uitvoering van de Wet tegemoetkoming schade bij rampen door RVO en inspectie-, opsporings- en handhavingstaken door de NVWA.
- Om gebruik te mogen maken van de waardegegevens, moeten op grond van een delegatiebepaling in de Wet WOZ via algemene maatregel van bestuur de specifieke bestuursorganen en de doeleinden worden aangewezen. Dit betekent dat de bestuursorganen en de doeleinden in het Uitvoeringsbesluit kostenverrekening en gegevensuitwisseling Wet WOZ moeten worden opgenomen.
- Omdat de reikwijdte van het verzoek nog niet volledig helder is en de aan te wijzen taken zo concreet mogelijk moeten worden geformuleerd, vindt nog overleg plaats over het verzoek. Nadere besluitvorming met betrekking tot dit punt is daarom wellicht nog nodig.

Beslispunt 4:
Gaat u akkoord met de volgende maatregelen in het Besluit voorkoming dubbele belasting 2001 (Bvdb) ten aanzien van afgezonderd particulier vermogen (APV):

1. De huidige APV-voorkomingsbepalingen uitbreiden naar elk mogelijk APV-inkomen, dat betekent een uitbreiding voor box I-inkomen en naar box II-vervreemdingsvoordelen;

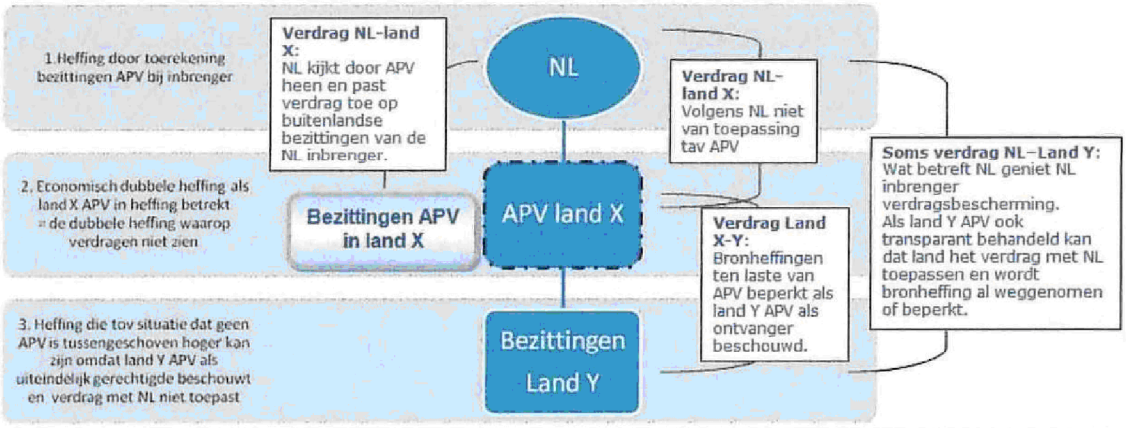
2. Een bepaling in het Bvdb opnemen die duidelijkheid verschaft over de mogelijkheid tot verrekening van winstbelasting op het niveau van het APV met inkomstenbelasting geheven bij de inbrenger in Nederland;

3. In de (huidige en toekomstige) APV-voorkomingsbepalingen de beperking opnemen dat alleen recht op voorkoming bestaat voor zover er in een rechtstreekse situatie (zonder tussenkomst van het APV) recht toe zou hebben bestaan.

Toelichting beslispunt 4:

- Deze maatregel houdt verband met het aanscherpen van de toerekeningsstop in het APV-regime in het BP 2017. In de paragraaf hierna is de relatie met het BP 2017 uitgebreider toegelicht.
- Ter verduidelijking van de maatregelen in het beslispunt zijn de verschillende buitenlandse heffingen die optreden in het geval van een APV hieronder geïllustreerd (en in de bijlage in groot formaat).
- Reden voor maatregel 1 is dat deze dubbele belasting het gevolg is van het feit dat Nederland het APV fiscaal anders behandelt dan het land waar het vermogen dat het inkomen genereert zich bevindt (heffing 3 in de illustratie hieronder). Een verdragspartner past bijvoorbeeld een verdrag niet toe omdat dat land het APV als ontvanger van het inkomen beschouwt (de verdragspartner behandelt het APV in tegenstelling tot Nederland niet transparant).
- Om deze reden stellen wij voor dat Nederland hiervoor eenzijdig in voorkoming van dubbele belasting voorziet, maar alleen voor zover daar recht toe zou hebben bestaan als de Nederlandse inbrenger het inkomen zonder tussenkomst van een APV had ontvangen (maatregel 3). Dit is een beperking van de huidige bepalingen in het Bvdb die zien op APV-situaties. In een rechtstreekse situatie zou recht op voorkoming hebben kunnen bestaan op grond van een belastingverdrag of op grond van het Bvdb. Op grond van het Bvdb verleent Nederland eenzijdig (in een verdragsloze situatie) voorkoming van dubbele belasting als het om investeringen in een ontwikkelingsland gaat.
- Maatregel 2 voorkomt economische dubbele belasting die optreedt als gevolg van heffing bij het APV in land waar het APV is gevestigd (heffing 2 in de illustratie hieronder). Verdragen voorzien niet in voorkoming van deze economische dubbele belasting en de huidige bepalingen in het Bvdb kunnen vanwege de Nederlandse transparante behandeling van het APV niet toegepast worden.
- Daarom stellen we voor in het Bvdb te regelen dat winstbelasting op het niveau van het APV verrekenbaar is met de inkomstenbelasting geheven bij de inbrenger in Nederland.

Hieronder een illustratie met links korte toelichting bij de heffingsaanknopingspunten en rechts de verdragstoepassing, indien er een verdrag is.

Relatie met het Belastingplan 2017

- Het BP 2017 bevat een maatregel om de toerekeningsstop in het APV regime aan te scherpen (artikel 2.14a, lid 7 Wet IB 2001).
- Als gevolg hiervan wordt toerekening van vermogen dat is ondergebracht in een APV aan de Nederlandse inbrenger ("door het APV heenkijken") het uitgangspunt. Alleen voor reële, actieve ondernemingen wordt de toerekeningsstop in stand gehouden.
- Reden hiervoor is dat de toerekeningsstop oorspronkelijk was bedoeld om dubbele belastingheffing te voorkomen, maar in de praktijk voornamelijk als route wordt gebruikt om toerekening te voorkomen terwijl in het buitenland effectief geen belasting wordt geheven.
- De toerekeningsstop zoals deze luidt zonder de maatregel in het BP 2017 voorkomt overigens niet in alle gevallen dubbele belastingheffing, omdat een reële heffing naar de winst van minimaal 10% vereist is. Gevallen waarin het APV zelf of inkomen van een APV daadwerkelijk in het buitenland wordt belast tegen een lager tarief dan 10% zijn sinds invoering van de APV-wetgeving aangewezen op het Bvdb voor voorkoming van dubbele belasting. Bij invoering van de APV-wetgeving in 2009 zijn daarom specifieke bepalingen opgenomen in het Bvdb.
- Om dubbele belastingheffing als gevolg van de APV-wetgeving te voorkomen stelt het kabinet in het BP 2017 voor om voortaan bij de Nederlandse belastingheffing van de inbrenger rekening te houden met in het buitenland betaalde belasting volgens de systematiek in het Bvdb.
- In de toelichting bij de maatregel in het BP 2017 is daarom toegezegd dat flankerend aan het aanscherpen van de toerekeningsstop aanvullende voorkomingsregelingen in het Bvdb zullen worden getroffen.

De huidige bepalingen in het Besluit voorkoming dubbele belasting 2001

- De bepalingen die bij invoering van de APV-wetgeving in het Bvdb zijn opgenomen voorzien niet in alle gevallen in voorkoming van dubbele belasting. Er is bijvoorbeeld van afgezien voor APV's een regeling te treffen voor box I-inkomen, omdat hier geen gevallen van bekend waren. Ook voor vervreemdingsvoordelen uit aanmerkelijk belang (box 2) is geen regeling

getroffen. Daarnaast is de winstbelasting geheven bij het APV niet verrekenbaar met de inkomstenbelasting van de inbrenger.
- Verder voorzien de huidige bepalingen in het Bvdb in sommige gevallen in een grotere belastingvermindering ter voorkoming van dubbele belasting ten aanzien van vermogen dat is ingebracht in een APV dan waar recht toe zou hebben bestaan als het vermogen niet was ingebracht in een APV. Het inbrengen van vermogen in een APV is dan fiscaal gunstig en dat kan leiden tot een ongewenst aanzuigend effect. Dit herstellen we door middel van maatregel 3.

De budgettaire aspecten
- Voor de budgettaire aspecten wordt verwezen naar de raming van het aanscherpen van de toerekeningsstop in het Belastingplan 2017. Vanwege de onderlinge verwevenheid lopen de onderhavige wijzigingen in het Bvdb in die raming mee. De lastenrelevante opbrengst van de maatregelen is bepaald op € 5 miljoen per jaar.

aha

Beslispunt 5:
Gaat u akkoord met de volgende aanpassing van de lijst met ontwikkelingslanden in het Besluit voorkoming dubbele belasting 2001:

- Het expliciet opnemen van een heldere maatstaf voor de kwalificatie van ontwikkelingslanden met behoud van partnerlanden van Nederland voor ontwikkelingssamenwerking.
- Het opnemen van overgangsrecht (van in beginsel 2 jaar) voor de landen die per 1 januari 2017 of later als gevolg van aanpassing in de DAC-lijst niet meer als ontwikkelingsland kwalificeren.

OK, mv punt 2, blz 8

Toelichting beslispunt 5:
- In artikel 6 van het Bvdb is een lijst met ontwikkelingslanden opgenomen.
- Deze lijst is van belang voor de vraag of Nederland eenzijdig (in de situatie dat er geen belastingverdrag is met het land) voorkoming van dubbele belasting verleent voor dividend, rente en royalty's afkomstig uit die landen.

De voorgestelde wijzigingen
- Voorgesteld wordt om een maatstaf in het Bvdb zelf op te nemen voor de vraag of een land als ontwikkelingsland kwalificeert.
- Voor die maatstaf sluiten we aan bij de e eerste drie (van de vier) categorieën van de DAC-lijst van de OESO. Daarnaast blijven de landen die als partnerlanden van Nederland voor ontwikkelingssamenwerking gelden, kwalificeren als ontwikkelingsland.[1]
- DAC staat voor Development Assistance Committee en is een forum van overheden en multilaterale organisaties, zoals de Wereldbank en de Verenigde Naties. De DAC lijst (bijlage) is onderverdeeld in vier categorieën gebaseerd op Bruto Nationaal Inkomen per capita. De DAC-lijst geldt telkens voor een periode van drie jaar.

[1] Dit zijn de landen waarvoor het Private Sector Development-instrumentarium (PSD) en het Dutch Good Growth Fund (DGGF) zijn opengesteld (PSD/DGGF-landenlijst).

- Door expliciet aan te sluiten bij de eerste drie categorieën van de DAC-lijst creëren we voor investeerders duidelijkheid over de maatstaf voor de ontwikkelingslandenlijst in het Bvdb.
- Verder voorkomen we dat landen die niet meer als ontwikkelingsland kwalificeren op de lijst blijven staan. De bedoeling van de eenzijdige voorkoming van dubbele heffing in het Bvdb is immers om investeringen in ontwikkelingslanden te bevorderen.
- Bijkomend effect is dat voor de landen die hierdoor van de lijst vallen een prikkel ontstaat om in onderhandeling te treden met Nederland over een belastingverdrag.
- Aansluiting bij de meest recente DAC-lijst (2014) betekent dat de volgende landen in beginsel niet meer als ontwikkelingsland zullen kwalificeren: Algerije, Belize, Botswana, Colombia, Costa Rica, Cuba, Dominica, Dominicaanse Republiek, Ecuador, Fiji, Grenada, Iran, Irak, Jamaica, Libanon, Malediven, Marshall eilanden, Namibië, de Palau-eilanden, Peru, St. Vincent and the Grenadines en Tonga.
- De landen Algerije, Colombia, Libanon en Peru blijven als ontwikkelingsland kwalificeren ondanks het feit dat deze in de vierde categorie van de DAC lijst vallen, omdat het partnerlanden van Nederland zijn voor ontwikkelingssamenwerking.
- Oost-Timor zal als ontwikkelingsland gaan kwalificeren als gevolg van opname op de DAC lijst. Dit land is sinds 2002 onafhankelijk en valt in de eerste categorie van de DAC-lijst (Least Developed Countries).
- Het niet meer aangemerkt worden als ontwikkelingsland heeft in beginsel tot gevolg dat bronheffingen op rente, royalty's en dividenden uit deze landen per 1 januari 2017 niet meer verrekenbaar zijn. Om te voorkomen dat investeerders in die landen ineens met juridisch dubbele heffing worden geconfronteerd stellen we voor te voorzien in overgangsrecht van twee jaar. Gedurende die twee jaar blijven de landen nog als ontwikkelingsland kwalificeren en blijven bronheffingen verrekenbaar.

Ambtelijke afstemming:

- Tussen het Ministerie van Financiën en het Ministerie voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking (BHOS) is voorlopige overeenstemming bereikt met de volgende contouren:
  1. Met de belangrijkste landen die niet meer kwalificeren zal Nederland zich inspannen om een volwaardig belastingverdrag te onderhandelen.
  2. Er wordt voorzien in een overgangsperiode van twee jaar voor de landen die op enig moment niet meer kwalificeren. De door deze landen geheven bronheffing op interest, dividend en royalty's kan dan dus nog twee jaar worden verrekend. Deze overgangsperiode kan worden verlengd als de verdragsonderhandelingen met een land in een ver gevorderd stadium zijn.
  3. Partnerlanden van Nederland voor ontwikkelingssamenwerking blijven kwalificeren als ontwikkelingsland.
- De stand van zaken op dit moment is dat op basis van dit akkoord de maatregel met een positief advies wordt voorgelegd aan [redacted] BHOS. Vervolgens wordt het voorgelegd aan de minister van BHOS.

De budgettaire effecten

- De maatregel geeft een budgettaire opbrengst van naar schatting € 5 mln (voornamelijk in de Vpb), aangezien de mogelijkheden tot verrekening van dubbele belasting beperkt worden.
- De opbrengst treedt pas op vanaf 2019, aangezien de eerste twee jaren in overgangsrecht wordt voorzien. De raming is gebaseerd op gegevens van De Nederlandsche Bank over de verschillende inkomenstromen per land, waarbij is meegewogen dat een flink deel van de relevante stromen (op basis van de veronderstellingen 60%) andere oplossingen zoekt om de dubbele belastingheffing te voorkomen.

Beslispunt 6:
Voor bepaalde buitenlandse bezittingen in box 3 geeft Nederland een vermindering op de verschuldigde belasting ter voorkoming van dubbele belasting. Gaat u ermee akkoord dat deze vermindering naar evenredigheid van de buitenlandse bezittingen tot de totale box 3-bezittingen wordt verleend?

Toelichting Beslispunt 6:

- Deze wijziging houdt verband met de per 1 januari 2017 te wijzigen systematiek van Nederlandse belastingheffing in box 3 op basis van een forfaitaire vermogensmix en rendement al naar gelang de hoogte van de grondslag.
- Een binnenlands belastingplichtige is vrijgesteld van de inkomstenbelasting die betrekking heeft op het rendement uit bepaalde buitenlandse bezittingen waarover het heffingsrecht primair bij het buitenland berust. In de praktijk gaat het daarbij met name om in het buitenland gelegen onroerende zaken.
- In de uitwerking hiervan wordt het buitenlands voordeel uit sparen en beleggen waarvoor recht op vrijstelling bestaat eerst in de grondslag begrepen waarover Nederland belasting berekend en vervolgens wordt de aldus berekende belasting verminderd met het belastingbedrag dat geacht wordt samen te hangen met het buitenlands voordeel.
- Bij belastingheffing met een oplopend rendementstarief naar gelang de omvang van het vermogen komt de vraag op hoe het rendement over het totale vermogen en daarmee de totale belasting, voor de te verlenen vermindering, aan de buitenlandse bezittingen moet worden toegerekend. Wij stellen voor dit evenredig te doen (ondanks de verschillen in feitelijke vermogensmix tussen de buitenlandse bezittingen en de totale bezittingen). Een dergelijke evenredige toerekening past naar onze mening namelijk het beste in de bestaande voorkomingsregels en in de systematiek van de box 3 heffing zoals die met ingang van 2017 gaat gelden (met de forfaitaire vermogensmix en rendement).
- Op het aspect van het heffingvrij vermogen en de kwalificatie van het HvJ EU daarvan in de dividendzaak worden de gevolgen bezien.

Beslispunt 7:
Gaat u akkoord met het voorstel om bij de voorkoming van dubbele belasting niet meer de mogelijkheid te geven aan belastingplichtigen om niet-benutte hypotheekrenteaftrek te reserveren voor vergelding in de toekomst in gevallen dat 90% of meer van het inkomen in een ander land wordt verdiend?

Toelichting beslispunt 7

Algemeen

- Deze wijziging is het gevolg van een arrest van het HvJ EU uit 2008 waarin de hypotheekrenteaftrek als een persoonlijke aftrekpost wordt beschouwd.
- De wijziging heeft tot gevolg dat Nederlandse grensarbeiders die meer dan 90% van hun inkomen in een ander land verdienen slechter af kunnen zijn.
- De wijziging is echter goed verdedigbaar (zie toelichting hieronder) omdat de behandeling van de hypotheekrenteaftrek bij de voorkoming van dubbele belasting in lijn wordt gebracht met de behandeling van andere persoonlijke aftrekposten.

Inwerking van EU-recht

- Het EU rechtelijke principe dat de woonstaat rekening houdt met de persoonlijke aftrekposten wordt doorbroken als in de werkstaat 90% of meer van het inkomen wordt verdiend. In dat geval is het op grond van het EU-recht aan de werkstaat om rekening te houden met de persoonlijke omstandigheden.
- In lijn hiermee wordt in Nederland voor deze 90% gevallen de voorkomingsruimte gecorrigeerd voor de persoonlijke aftrekposten (persoonsgebonden afrek en uitgaven voor inkomensvoorzieningen). Hierdoor wordt de belastingvermindering ter voorkoming van dubbele belasting lager.
- Sinds het arrest van het HvJ EU in de zaak "Renneberg" (16 oktober 2008, zaak C-527/06) is de hypotheekrenteaftrek ook een fiscale faciliteit vanwege persoonlijke omstandigheden.
- Ook voor hypotheekrenteaftrek geldt dus dat het in beginsel (op basis van het EU-recht) aan de woonstaat is om daarmee rekening te houden, tenzij 90% of meer van het inkomen uit de werkstaat afkomstig is.
- Daarom stellen wij voor om de behandeling van de hypotheekrenteaftrek bij de voorkoming van dubbele belasting in lijn te brengen met de andere persoonlijke aftrekposten.

Effecten

- Hoewel het voorstel in lijn is met het EU-recht en de Nederlandse behandeling van andere persoonlijke tegemoetkomingen in de voorkoming van dubbele belasting, betekent het wel dat grensarbeiders met forse hypotheekrenteaftrek financieel slechter af kunnen zijn.
- De maatregel geeft een budgettaire opbrengst van naar schatting 5-10 mln. Omdat de Nederlandse voorkoming van dubbele belasting voor gevallen waarin 90% of meer van het inkomen in een ander land wordt verdiend wordt beperkt. De definitieve raming is bij het schrijven van dit beslispunt nog niet gereed.

Beslispunt 8: elektronisch teruggaafverzoek
Gaat u er mee akkoord dat de verbruiker bij elektronisch ingediende teruggaafverzoeken in de milieubelastingen de aankoopfactuur en andere voor de controle benodigde gegevens alleen nog desgevraagd door de inspecteur verstrekt?

Toelichting beslispunt 8:

- In verband met de digitalisering van de verzoeken om teruggaaf van - belasting op milieugrondslag wordt voorgesteld om in het uitvoeringsbesluit milieubelastingen (UBbm) op te nemen dat bij elektronische indiening van teruggaafverzoeken de aankoopfactuur en gegevens niet meer bij het verzoek hoeven te worden overgelegd maar alleen nog desgevraagd aan de inspecteur worden verstrekt.
- Achtergrond is dat het systeem van de Belastingdienst niet is ingericht op het digitaal insturen van de genoemde stukken. Indien de Inspecteur meent de stukken toch nodig te hebben, heeft hij de mogelijkheid om de indiener van het teruggaafverzoek te vragen om deze stukken te verstrekken.

Beslispunt 9: meerdere leveranciers op één aansluiting
Gaat u er mee akkoord om in de situatie dat een verbruiker elektriciteit betrekt van meerdere leveranciers via één aansluiting te bepalen dat slechts één van deze leveranciers de belastingvermindering in de energiebelasting toepast?

Toelichting beslispunt 9:

- Voorgesteld wordt om het UBbm zo aan te passen dat indien een verbruiker elektriciteit betrekt van meerdere leveranciers via één aansluiting de belastingvermindering in de energiebelasting wordt toegepast door slechts één van de leveranciers.
- Op die manier wordt voorkomen dat onbedoeld twee maal de belastingvermindering wordt toegepast op één aansluiting.
- De mogelijkheid om meer dan één leverancier per aansluiting te hebben volgt uit een codewijziging die de Vereniging Nederlandse energie data uitwisseling (NEDU) voorstelt in opdracht van de Autoriteit Consument & Markt (ACM).
- De introductie van de mogelijkheid om meerdere leveranciers te hebben op één aansluiting geeft invulling aan de Europese verplichting hiertoe voor grootverbruikers die volgt uit Richtlijn 2014/94/EU en sluit aan bij de beoogde verdere flexibilisering van de energiemarkt.
- Om te bepalen welke leverancier de belastingvermindering toepast zal worden aangesloten bij het onderscheid dat in de markt nu reeds wordt gemaakt tussen primaire en secundaire allocatiepunten. Nadere regels hiertoe zullen worden opgenomen in de Uitvoeringsregeling belastingen op milieugrondslag.

Beslispunt 10: verder voorkomen oneigenlijk gebruik teruggaafregelingen energiebelasting
Gaat u er mee akkoord om nadere regels te stellen voor de toepassing van de teruggaafregelingen in de energiebelasting ter verdere voorkoming van oneigenlijk gebruik?

Toelichting beslispunt 10:

- Om de Belastingdienst meer mogelijkheden te geven om oneigenlijk gebruik van de verschillende teruggaafregeling die zijn opgenomen in de energiebelasting te voorkomen, wordt voorgesteld om nadere regels voor de toepassing van deze regelingen toe te voegen aan het UBbm.
- Zo wordt in het UBbm opgenomen dat de teruggaaf alleen wordt verleend als de belasting expliciet op de factuur in rekening is gebracht en slechts voor zover de factuur is betaald. Daarmee wordt voorkomen dat energiebelasting moet worden teruggegeven die niet in rekening is gebracht of niet aan de energieleverancier is betaald.
- Verder wordt bepaald dat indien meer belasting is gefactureerd dan door de verbruiker verschuldigd is alleen de verschuldigde belasting kan worden teruggevraagd.

Informatiepunten:

Informatiepunt 1: Aanpassing Uitvoeringsbesluit Inkomstenbelasting 2001 (UBIB) ivm intrekking spaarrenterichtlijn

- Door de komst van de Common Reporting Standard is de spaarrenterichtlijn m.i.v. 1 januari 2016 ingetrokken. Het UBIB wordt hierop aangepast door art. 21a UBIB te laten vervallen.
- Dit is een technische aanpassing. In de OFM 2017 vervallen de desbetreffende bepalingen in de Wet op de Inkomstenbelasting, inclusief de delegatiebepaling waar art. 21a UBIB op is gebaseerd.
- Op grond van artikel 21a UBIB kon ingehouden bronbelasting over een rentebetaling (in Zwitserland, Monaco, etc.) als voorheffing worden verrekend. In het OFM 2017 is voorzien in overgangsrecht op grond waarvan ingehouden bronbelasting (in de in artikel 21a UBIB genoemde landen) in 2016 en verder alsnog als voorheffing wordt aangemerkt en dus kan worden verrekend met de Nederlandse inkomstenbelasting.

Informatiepunt 2: Aanpassing UBIB ivm nieuwe maatregelen voor vrijgestelde beleggingsinstellingen

- In het BP 2017 is bij de maatregelen voor de vrijgestelde beleggingsinstellingen (vbi's) een bepaling opgenomen om peildatumarbitrage te voorkomen.
- Als deze antimisbruikbepaling van toepassing is, dan wordt box 3-vermogen dat ondergebracht wordt in een vbi waarin de belastingplichtige een aanmerkelijk belang heeft niet alleen belast in box 2, maar ook belast in box 3.
- Om de bepaling voor de Belastingdienst handhaafbaar te laten zijn, zal, zoals al toegelicht in de MvT Algemeen bij het BP 2017, een meldingsplicht aan de belastingplichtige moeten worden opgelegd. Op grond hiervan is hij

gehouden bij de inspecteur uit eigener beweging melding te doen van het binnen achttien maanden terughalen van vermogen uit een vbi naar box 3.
- De mededeling maakt het mogelijk om de aangifte aan te passen of een navorderingsaanslag op te leggen.
- In het UBIB zal deze meldingsplicht moeten worden opgenomen.
- De verwachting en de ervaring met de bestaande drie- en zesmaandsantimisbruikbepalingen is dat belastingplichtigen willen voorkomen dat de sanctie intreedt. Van de meldingsplicht zal dus in de praktijk vrijwel geen gebruik worden gemaakt.

Informatiepunt 3: Aanpassing UBIB ivm aanwijzen van natura-uitvaartverzekeraar als administratieplichtige
- Artikel 22 van het UBIB wordt aangepast in verband met het aanwijzen van natura-uitvaartverzekeraars als administratieplichtigen.
- De veronderstelling was dat natura-uitvaartverzekeraars al waren aangewezen omdat levensverzekeraars al zijn aangewezen. Natura-uitvaartverzekeraars zijn ook levensverzekeraars.
- Natura-uitvaartverzekeraars vallen echter niet onder de in de Wet op het financieel toezicht (Wft) opgenomen definitie van levensverzekeraars en artikel 22 van het UBIB 2001 sluit bij de definities in de Wft aan.

Informatiepunt 4: Aanpassingen nalv wetsvoorstel Wet aanpassing fiscale eenheid
- Het Besluit fiscale eenheid 2003 (BFE) en het Besluit aftrekbeperking bovenmatige deelnemingsrente (BABD) worden aangepast in verband met de wijziging van de Wet op de vennootschapsbelasting 1969 en enige andere wetten in verband met enkele aanpassingen inzake de fiscale eenheid (Wet aanpassing fiscale eenheid).
- De aanpassingen van deze besluiten vloeien rechtstreeks voort uit de wijzigingen in dat wetsvoorstel, geven de praktijk nadere handvatten en hebben, samen met de wetswijziging, ten doel om het fiscale-eenheidsregime in de vennootschapsbelasting in overeenstemming te brengen met het recht van de Europese Unie. Daarnaast vindt een aanpassing plaats van de bepaling die ziet op de situatie waarin een vennootschap met een vaste inrichting deel gaat uitmaken van een fiscale eenheid in het zicht van de staking van die vaste inrichting.
- In de nota naar aanleiding van het verslag d.d. 16 maart 2016 is toegezegd dat een conceptversie van het gewijzigde BFE in de eerste helft van 2016 aan de TK zal worden toegezonden. Dit is nog niet gebeurd, behoudens dat de belangrijkste (inhoudelijke) wijzigingen in het besluit zijn – bij wijze van concept – al wel is gedeeld met de Tweede Kamer.
- Momenteel wordt nog druk aan de conceptversie van het BFE gewerkt en het is de bedoeling om zo spoedig mogelijk een versie gereed te hebben, in ieder geval voor behandeling van het wetsvoorstel in de EK. Alsdan zal worden bezien wanneer en op welke wijze u deze toezegging dit najaar alsnog gestand doet.

Informatiepunt 5: Uitzonderen tijdelijk geregistreerde geadresseerde van toestemming tot rechtstreekse aflevering

- Een vergunninghouder accijnsgoederenplaats of een in Nederland gevestigde geregistreerde geadresseerde kunnen verzoeken om toepassing van rechtstreekse aflevering van accijnsgoederen.
- Onder laatstgenoemde vergunninghouder valt ook de zogenaamde tijdelijk geregistreerde geadresseerde die slechts incidenteel accijnsgoederen ontvangt en wiens vergunning kan zijn beperkt tot één overbrenging. Een dergelijke geregistreerde geadresseerde is op grond van de horizontale accijnsrichtlijn uitgezonderd van de toestemming tot rechtstreekse aflevering. Daarom wordt deze uitzondering opgenomen in het Uitvoeringsbesluit accijns.

Informatiepunt 6: Vervallen uitvoeringsbepaling biobrandstoffen voor verwarming

- Ingevolge de Fiscale Vereenvoudigingswet 2017 (Fvw 2017) vervallen in de Wet op de accijns een artikel en artikelonderdeel die met goedkeuring van de Europese Commissie tot 1 juli 2017 een vrijstelling c.q. teruggaaf van accijns regelen voor biobrandstoffen voor verwarming. Als gevolg hiervan vervalt in het Uitvoeringsbesluit accijns de uitvoeringsbepaling hiervan met ingang van 1 juli 2017.

Informatiepunt 7: Teruggaaf accijns biobrandstoffen en hernieuwbare brandstoffen

- Ingevolge OFM 2017 wordt in de Wet op de accijns de gedeeltelijke teruggaaf van accijns (wegens de lagere energie-inhoud) voor biobrandstoffen die worden gebruikt als motorbrandstof verruimd met hernieuwbare brandstoffen.
- In het Uitvoeringsbesluit accijns waren voor biobrandstoffen al uitvoeringsbepalingen opgenomen. De huidige eisen voor biobrandstoffen sluiten echter niet meer aan bij de systematiek die hiervoor sinds 2015 geldt. Voorheen werd gebruikgemaakt van biotickets. Sinds 2015 zijn deze vervangen door Hernieuwbare Brandstof Eenheden (HBE's).
- Dit wordt nu opgenomen in het herziene artikel van het Uitvoeringsbesluit accijns. Tevens worden hernieuwbare brandstoffen opgenomen.

Informatiepunt 8: Lager tarief Energiebelasting openbare laadpalen

- In het wetsvoorstel tijdelijk verlaagd tarief openbare laadpalen wordt een tijdelijk verlaagd tarief geïntroduceerd in de energiebelasting voor elektriciteit geleverd aan een oplaadinstallatie voor elektrische voertuigen die beschikt over een zelfstandige aansluiting.
- In de toelichting bij dat wetsvoorstel is aangegeven dat bij lagere regelgeving zal worden bepaald dat de afnemer van de elektriciteit, om recht te krijgen op het verlaagde tarief, aan de energieleverancier zal moeten verklaren dat de elektriciteit die via de betreffende aansluiting geleverd wordt, uitsluitend wordt gebruikt in een oplaadinstallatie voor elektrische voertuigen en dat de aansluiting geen deel uitmaakt van een meer omvattende onroerende zaak.
- Deze bepaling is opgenomen in het Verzamelbesluit 2017. In het Verzamelbesluit 2017 zal in later stadium nog een bepaling worden

opgenomen die nadere invulling geeft aan de eis in het genoemde wetsvoorstel dat het verlaagde tarief niet mag worden toegepast als de elektriciteit wordt gebruikt door een onderneming in moeilijkheden. Die eis is noodzakelijk om te voldoen aan de Europese regels voor staatssteun.

Informatiepunt 9: Nog geen regels in UBbm voor vermindering oninbare vorderingen bij voorschotsituaties

- In de Fvw 2017 wordt de teruggaaf voor oninbare vorderingen in zowel de omzetbelasting- als de milieubelastingen vereenvoudigd. Bij de internetconsultatie over deze maatregel zijn door de energiesector bezwaren geuit tegen de suggestie de vermindering van energiebelasting bij voorschotsituaties te baseren op de eindafrekening en niet op de voorschotnota.
- Wij hebben in de memorie van toelichting een toezegging opgenomen dat in overleg met de sector zal worden gekeken in hoeverre aanvullende regelgeving nodig is. Het kan zijn dat op een later moment nog aanvullende regelgeving over dit punt volgt. Dat wordt dan naar alle waarschijnlijkheid begin 2017.
- Dit onderwerp wordt daarom niet opgenomen in het Verzamelbesluit 2017.

Overige aanpassingen:

De volgende aanpassingen worden in deze notitie niet toegelicht omdat er geen sprake is van inhoudelijke wijzigingen. Het zijn met name redactionele aanpassingen of vernummeringen van artikelen.

- In het UBIB en het UBLB worden verwijzingen aangepast vanwege vernummering van de artikelen uit de Wet IB en de Wet LB als gevolg van de Wet Autobrief II en het wetsvoorstel Pensioen Eigen Beheer.
- In het UBIB zijn redactionele wijzigingen opgenomen in het kader van het opnemen van beleggingsondernemingen in de zin van de Wet op het financieel toezicht als toegelaten aanbieders voor lijfrenteproducten.
- In het UBIB wordt een artikel gewijzigd in verband met de inwerkingtreding van (nieuwe) subsidieregelingen van de provincies Gelderland, Groningen en Drenthe.
- In het Uitvoeringsbesluit Vpb 1971 is een bepaling opgenomen m.b.t. de forfaitaire winstbepaling innovatiebox. Deze bepaling komt te vervallen nu in het Belastingplan 2017 in het kader van de wijzigingen m.b.t. de innovatiebox deze forfaitaire winstbepaling in de Wet Vpb 1969 wordt opgenomen.
- Het Besluit fiscale eenheid 2003 wordt aangepast vanwege gewijzigde verwijzingen naar aanleiding van de aanpassingen m.b.t. de innovatiebox die zijn opgenomen in het Belastingplan 2017.
- Het Besluit voorkoming dubbele belasting wordt aangepast naar aanleiding van de wijzigingen m.b.t. de innovatiebox die zijn opgenomen in het Belastingplan 2017. Het gaat om aangepaste verwijzing vanwege vernummering.
- Een redactionele aanpassing is vereist in de artikelen 1 en 3 van het Uitvoeringsbesluit Omzetbelasting 1968 in verband met de verwijzing naar het in de Fvw 2017 gewijzigde artikel 29 in de Wet op de omzetbelasting 1968.

Ministerie van Financiën

TER BESPREKING
Aan
de staatssecretaris

Directoraat-Generaal Belastingdienst
Inlichtingen
T 070-
F 070-
@minfin.nl

Datum
14 november 2016
Notitienummer
2016-0000204509
Auteur
Van
Fiscaliteit
Kopie aan
Communicatie, de minister, 2x PA
Bijlagen
3

notitie

BPO Schulden 24 november 2016

Aanleiding

Op 24 november a.s. om 13.15 uur is er een BPO[1] bij SZW over schulden. Op de agenda staat een Kamerbrief over de uitwerking van de Rijksincassovisie en het beslagregister. Bijgaand treft u de meest actuele versie aan van de brief alsmede de agenda. Het BPO is voorbereid in een DG-overleg op 27 oktober jl., zie bijgaand verslag. In deze notitie worden de belangrijkste bespreekpunten uitgewerkt. Een voorbespreking staat gepland op 18 november a.s.

Ter informatie: de stand van zaken van de pilot vroegsignalering met de gemeente Amsterdam.

Kern

Bijgaande concept-Kamerbrief over de concretisering van de Rijksincassovisie en het beslagregister.

Instelling van een interdepartementale werkgroep Rijksincassovisie en beslagregister.

Met de brief en de instelling van de werkgroep kunt u akkoord gaan.

Toelichting

Voorgeschiedenis / stand van zaken
In het rapport Paritas Passé van Sociaal Raadsleden uit 2012 werd aandacht gevraagd voor stapeling van beslagen en de bijkomende kosten voor de schuldenaar. De landelijke bevoegdheid van gerechtsdeurwaarders, die voorheen regionaal bevoegd waren, heeft dit versterkt. De gerechtsdeurwaarder heeft nu minder zicht op de debiteur en samenloop van beslagen komt vaker voor. Het kabinet heeft de aanbeveling uit het rapport om een beslagregister in te richten overgenomen (kabinetsreactie in 2013) en is in gesprek gegaan met de gerechtsdeurwaarders.

Op 1 januari 2016 is het beslagregister operationeel geworden voor gerechtsdeurwaarders. Loonbeslagen worden vanaf die datum geregistreerd. Er

[1] Ministers van VWS en EZ en de staatssecretarissen van FIN, V&J en SZW zijn aanwezig.

is een wens tot uitbreiding van het beslagregister vanuit de Kamer en het kabinet. De vereenvoudiging van de beslagvrije voet alleen is onvoldoende om het bestaansminimum van schuldenaren te beschermen: afstemming tussen schuldeisers is nodig. Bij de kabinetsreactie is destijds al aangegeven dat uitbreiding van het beslagregister op termijn wenselijk is en dat wordt nu wat meer geconcretiseerd in de Kamerbrief. U heeft de wenselijkheid van aansluiting van de Belastingdienst afgelopen zomer ook besproken met de staatssecretaris van SZW.

In het rapport Paritas Passé is eveneens de aanbeveling gedaan om een Rijksincassovisie op te stellen waardoor er een breed ijkingskader ontstaat waaraan toekomstige incassowetgeving kan worden getoetst. Er is een Rijksincassovisie opgesteld en in april 2016 naar de Tweede Kamer gestuurd. In deze visie is verwoord dat het kabinet toewerkt naar een proces van Rijksincasso waarin de burger centraal staat en werkt vanuit het bewustzijn dat een burger slechts één afloscapaciteit heeft. Een beslagregister is een manier om die afstemming te bereiken.

Aandachtspunten
De staatssecretaris van SZW heeft aan Atos Consulting de opdracht gegeven om te onderzoeken wat er nodig is om de Rijksincassovisie te concretiseren en uitbreiding van het beslagregister te realiseren. Dit onderzoek is opgeleverd en de Kamer moet worden geïnformeerd over de uitkomsten. De inhoud van die Kamerbrief is onderwerp van het BPO.

Het onderzoek van Atos adresseert met name op het punt van het beslagregister belangrijke vragen maar geeft geen antwoorden. Het rapport laat zien dat verbreding van het beslagregister complex is en een zorgvuldige voorbereiding vraagt. Met een tijdpad van twee jaar moet rekening gehouden worden, omdat een wettelijke basis nodig is, en naar verwachting een nieuw ICT-systeem. Twee jaar is dus al erg ambitieus en een uitvoeringstoets moet meer duidelijkheid bieden over de haalbaarheid.

De belangrijkste punten (voor het BPO en) de uitwerking van het beslagregister:

1. *Eigenaarschap beslagregister*
   De gerechtsdeurwaarders, verenigd in de KBvG, zijn eigenaar van het beslagregister. Als in het register ook gegevens van overheidspartijen worden opgenomen, komt de vraag op wie vanuit de overheid de (beleids)verantwoordelijkheid neemt. Die verantwoordelijkheid strekt zich ook uit tot de betrouwbaarheid en juistheid van de gegevens, het functioneren van het beslagregister en de bekostiging. Het ligt voor de hand dat SZW, vanwege de primaire verantwoordelijkheid voor armoedeproblematiek, en V&J, vanwege de primaire verantwoordelijkheid voor beslag- en insolventieregelgeving, het voortouw nemen en niet de Belastingdienst.

2. *Privacy*
   Het verbreden van het beslagregister vraagt op grond van de Wet bescherming persoonsgegevens een formeelwettelijke basis, waarin vastgelegd wordt tot wiens publiekrechtelijke taak het verwerken van persoonsgegevens in het kader van het beslagregister behoort. Publieke

informatie – over schulden bij de overheid – en private informatie worden gemengd. Een mogelijk stigmatiserend effect van opname in een beslagregister speelt mee.

Voor de wetgeving moet duidelijk zijn wie de beleidsmatige verantwoordelijkheid voor het register draagt. Een advies van de Autoriteit Persoonsgegevens (AP) is nodig. Voor de Belastingdienst geldt nog dat voor het kunnen leveren van gegevens aan het beslagregister de wettelijke geheimhoudingsplicht doorbroken moet worden. Ook dat vraagt om wetgeving.

3. *Type gegevens in het beslagregister*
Het beslagregister is ingericht op registratie van een loonbeslag. Overheidspartijen kennen ook andere vormen van beslag die invloed hebben op de beslagvrije voet. Bij de Belastingdienst de gedwongen verrekening en de overheidsvordering. Voor een volledig overzicht van de situatie van de schuldenaar is deze informatie relevant. Het gaat daarbij direct om grote aantallen. Er vinden veel gedwongen verrekeningen (circa 150.000 per jaar) en overheidsvorderingen (circa 90.000 per jaar) plaats. Registratie vergt veel van de Belastingdienst en de capaciteit van het beslagregister. Het is de vraag wat wenselijk is en uitvoerbaar is.

4. *Uitvoerbaarheid & kosten aansluiting beslagregister*
Aansluiting op het beslagregister vergt sowieso een nieuwe werkwijze en een digitaal kanaal waarover informatie wordt verstrekt. Het is de vraag of het huidige beslagregister zich laat opschalen of dat een aanvullend systeem nodig is. In plaats van een omvangrijke centrale database, een mechanisme om gegevens bij de bron (aangesloten partijen) te raadplegen.

Het UWV en het CJIB zijn gevraagd om een uitvoeringsscan. Een pilot kan als de privacyregelgeving is aangepast maar een simulatie (waarbij wordt gekeken hoe de afwikkeling van een casus zou zijn gelopen indien gebruik gemaakt was van gegevens uit het register) is eerder mogelijk. De uitvoeringsscans en simulaties geven een eerste inzicht in mogelijkheden, knelpunten en risico's. Financiën heeft in het DG-overleg aangegeven te willen bezien of deelname aan een simulatie mogelijk is.

Als de kaders voor aansluiting op het beslagregister duidelijk zijn, kan er een uitvoeringstoets worden gedaan door de Belastingdienst. Aansluiting zal leiden tot capaciteitsbeslag bij de Belastingdienst. De omvang is afhankelijk van de precieze vormgeving. Hiervoor zal budgettaire dekking moeten worden gevonden binnen de begroting van de Belastingdienst. Dit houdt in dat herprioritering nodig is, of dat mogelijk maatregelen genomen moeten die politieke keuzes vergen en die gevolgen kunnen hebben voor de te leveren prestaties. Dit dient meegewogen te worden in de keuze voor de wijze waarop het beslagregister ingericht gaat worden.

5. *Instelling interdepartementale projectgroep Rijksincassovisie & beslagregister*
   Uitbreiding van het beslagregister is slechts een van de elementen van de Rijksincassovisie. Ook de Rijksincassovisie vraagt om een nadere uitwerking. Idee is om een interdepartementale projectgroep, onder leiding van SZW, in te stellen voor een gecoördineerde aanpak. Bij het DG-overleg heeft Financiën de suggestie gedaan om de projectgroep te splitsen in een deel verbreding beslagregister en een deel coördinatie maatregelen Rijksincassovisie, of in elk geval een subgroep in te stellen voor uitwerking van het beslagregister, aangezien daarvoor specifieke kennis (juridisch en technisch) nodig is.

Pilot vroegsignalering – stand van zaken

Op 1 september jl. heeft u gesproken met wethouder Vliegenthart van Amsterdam over de schuldenproblematiek in de sfeer van de toeslagen. Er is besloten om een pilot vroegsignalering op te starten. Na een melding van de Belastingdienst over een gedwongen verrekening neemt de gemeente Amsterdam contact op met de schuldenaar. Bij de pilot wordt bezien of een gedwongen verrekening een goede indicator is voor vroegsignalering en of de schuldenaar bereid is het gesprek aan te gaan en eventueel hulp te aanvaarden van de gemeente.

Er is een uitvoeringstoets uitgevoerd. De uitkomsten zijn positief en onlangs besproken met de gemeente Amsterdam.

De privacyregelgeving vraagt om aanpassing van de wet om deze pilot mogelijk te maken. De nieuwe bepaling in de Awir (onderdeel van het Belastingplanpakket) op grond waarvan informatie kan worden uitgewisseld voor de uitvoering van de publiekrechtelijke taak van het bestuursorgaan, kan hiervoor de basis vormen Deze wettelijke basis moet worden uitgewerkt in een amvb waarover advies van de AP wordt gevraagd. De Tweede Kamer wil de amvb ook vooraf zien (onlangs toegezegd). Om binnen het kader van de publiekrechtelijke taak schuldhulpverlening van de gemeente te blijven, moet de onderliggende schuld boven een bepaald bedrag liggen om als 'problematisch' aangemerkt te kunnen worden. Er loopt nog een discussie met SZW over de hoogte van dit bedrag. Tot slot wordt er een convenant gesloten met de gemeente Amsterdam over de praktische invulling van de pilot. Naar verwachting is alles op 1 juli 2017 rond voor de start van de pilot.

Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid

Afdeling Generieke Participatievoorzieningen
Contactpersoon
[redacted]
T 070 [redacted]
[redacted]@minszw.nl

Datum
24 november 2016
Onze referentie

agenda

Omschrijving	Bewindspersonenoverleg Schulden (Rijksincassovisie + Beslagregister)
Vergaderdatum en - tijd	24 november 2016, 13:15-14:00 uur
Vergaderplaats	Ministerie van SZW, Parnassusplein 5 te Den Haag, kamer staatssecretaris
Kopie aan	

1. Opening en mededelingen

2. Conceptbrief aan de Tweede Kamer over het rapport

Beslispunt: akkoord over gezamenlijke conceptbrief aan de Tweede Kamer en verzending daarvan, met de toezeggingen:

- Het kabinet beoogt dat (de eerste) overheidsorganisaties in 2019 aansluiten op het Beslagregister.
- De Kamer medio 2017 te informeren over de uitgangspunten van verbreding van het Beslagregister op basis van het beleidsvormend proces

3. Acties in het kader van concretisering van de Rijksincassovisie en verbreding Beslagregister

Beslispunt: akkoord over vervolgacties en -aanpak

- Vorming interdepartementale projectgroep (bestaande uit een vertegenwoordigers van de ministeries van EZ, VWS, FIN, VenJ en SZW) de verbreding van het Beslagregister realiseren in nauwe samenwerking met overheidsorganisaties.
- Uitvoeringsscans uitvragen aan UWV (loopt al), SVB en CJIB. Vervolgens simulaties uitrollen ten behoeve van beleidsvormend proces.
- De projectgroep heeft daarnaast een coördinerende rol bij de verdere implementatie van de maatregelen Rijksincassovisie. Departementen blijven zelf verantwoordelijk voor hun trajecten en SZW is niet automatisch (financieel) probleemeigenaar.

4. Wat verder ter tafel komt en vervolgafspraken

5. Afronding

CONCEPT

17/11 15.50

Geprint met Digidoc 2 op 17-11-2016, 11:08

Parafenoverzicht

Werkmap

Onderwerp:	2016 204509 BPO Schulden 24 november 2016
Nummer:	2016-0000014261
Algemeen taakverzoek:	Sven Breedijk s.v.p. paraferen

Document: BPO Schulden 24 november 2016 (2016-0000204509)

Naam	Datum en Tijd	Inbox
[redacted] (IRF/VWS)	16-11-2016, 11:04	IRF/VT Bel. Paraferen
[redacted] (FEZ)	15-11-2016, 17:23	FEZ Paraferen
[redacted] (FEZ)	15-11-2016, 17:22	FEZ/VT Bel. Paraferen
[redacted] (BEDRIJF)	15-11-2016, 14:46	DGBEL/Bedrijf Financieel Paraferen
[redacted] (UITVOERINGSBELEID)	15-11-2016, 13:56	DGBEL/Uitvoeringsbeleid Paraferen
[redacted] (FISCALITEIT)	15-11-2016, 12:08	DGBEL/Fiscaliteit Paraferen
[redacted] (IRF/AL)	17-11-2016, 11:05	IRF Paraferen
[redacted] IRF/VJFA)	17-11-2016, 10:12	IRF/VJFA Paraferen
[redacted] (DB/FRI)	17-11-2016, 09:33	DB Paraferen
[redacted] (MT)	16-11-2016, 13:31	DGBEL/Raad van Bestuur Paraferen

[redacted] CC

Ministerie van Financiën

Vraag even over hebben:
→ Hoe kunnen andere overheidsorganisaties waarmaken wat wij blijkbaar niet kunnen?
→ Hoe kunnen we wél zichtbaar ondersteunend zijn aan het niet onnodig laten ontstaan van schulden?

HEDEN TER BESLISSING

Aan
de staatssecretaris

notitie

Miniconferentie schulden dd. 12 september

Directoraat-Generaal Belastingdienst

Inlichtingen

T 070-
F 070-
@minfin.nl

Datum
5 september 2017

Notitienummer
2017-0000179679

Auteur

Kopie aan
Communicatie, de minister, PA's

Bijlage
2

Inleiding

SZW organiseert op 12 september een miniconferentie over schulden. Op de agenda van deze conferentie staat de intentieverklaring van de zogenaamde Manifestgroep. De Manifestgroep is een samenwerkingsverband van verschillende uitvoeringsinstanties (SVB, UWV, BD, CAK, DUO en CJIB). Doel van de Manifestgroep is het bereiken van betere samenwerking tussen overheidspartijen in het belang van burgers en bedrijfsleven. Een van de onderwerpen is het reduceren van de schuldenproblematiek door betere samenwerking en meer onderlinge afstemming. In dat verband is binnen de Manifestgroep een intentieverklaring opgesteld. Deze intentieverklaring bevat een groot aantal spelregels voor de samenwerkende partijen die bedoeld zijn het ontstaan van problematische schuldsituaties te voorkomen dan wel die situaties op te lossen.

De Belastingdienst neemt, met de andere genoemde uitvoeringsinstanties, deel aan de miniconferentie. De Belastingdienst heeft zich beraden op de haalbaarheid en wenselijkheid van de verschillende spelregels uit de intentieverklaring van de Manifestgroep. De Belastingdienst staat welwillend tegenover een groot deel van de spelregels. Voor een aantal regels geldt dat ze thans niet of niet zonder meer kunnen worden overgenomen omdat zij niet stroken met de thans geldende wet- en regelgeving dan wel op gespannen voet staan met geldende politieke en beleidsmatige uitgangspunten.

Het doel van de notitie is met name u te informeren over de spelregels van de Manifestgroep (zie bijlage 1: Concept Convenant) waaraan de Belastingdienst zich thans niet kan conformeren en van de daaraan ten grondslag liggende argumenten.

Beslispunt
Bent u akkoord dat de Belastingdienst het convenant niet ondertekent? Met dien verstande dat de overige manifestleden voornemens zijn om het convenant wel te ondertekenen. (zie bijlage 2: bericht van de SVB, van 5 september)

TER INFORMATIE

Kern

Spelregels die de Belastingdienst niet (zonder meer) kan onderschrijven

- Een belangrijke spelregel is dat de overheid het niet gebruik van regelingen tegen gaat. Daaraan is toegevoegd dat de overheid alert reageert op signalen om de uitkering aan een veranderde situatie aan te passen. Deze signalen omvatten (volgens de betreffende spelregel) "*alle bij de overheid" bekende* informatie. Aan de verwachtingen op dit punt kan de Belastingdienst thans niet voldoen. Een belangrijk uitgangspunt voor het toeslagensysteem is de eigen verantwoordelijkheid van de burger voor de aanvraag en voor het doorgeven van eventuele wijzigingen die relevant zijn voor het recht. Deze eigen verantwoordelijkheid is vrij recent nog benadrukt in uw brief aan de voorzitter van de Tweede Kamer naar aanleiding van vragen over het rapport "Vergeten toeslagen"[1] Natuurlijk doet de Belastingdienst het nodige om door middel van voorlichting en het beschikbaar stellen van hulpmiddelen het eventuele recht op toeslagen of belastingteruggaven onder de aandacht van de burger te brengen. Zo biedt de Belastingdienst hulp aan externe intermediaire partijen die in hun dagelijkse praktijk vragen van burgers behandelen over toeslagen. Daarnaast zijn er initiatieven rond het automatisch continueren van het recht op toeslagen; daarbij wordt de hoogte van het voorschot afgestemd op de meest recente inkomensgegevens. Maar als de verwachtingen uit de betreffende spelregels zouden moeten worden waargemaakt, zou dat niet passen binnen de op dit punt geldende beleidsmatige uitgangspunten.
- Bij de spelregel dat kleine fouten kleine gevolgen moeten hebben, is één van de uitgangspunten dat opgelegde boetes en verhogingen in verhouding moeten staan tot de oorspronkelijke schuld. Dit uitgangspunt vraagt om aanpassing van wet- en regelgeving; het staat de Belastingdienst niet vrij daaraan een zelfstandige invulling te geven.
- In het kader van het verbeteren van het inzicht in gegevens om schulden aan te pakken, maken de spelregels melding van het te nemen initiatief voor de ontwikkeling van een landelijk schuldenregister. Afgezien van de privacy-aspecten, vraagt de ontwikkeling van zo'n register omvangrijke en overheidsbrede automatiseringsinspanningen die in beeld gebracht zouden moeten worden door middel van een uitvoeringstoets alvorens daarover iets zinnigs te kunnen zeggen. De Belastingdienst legt in dit verband de focus op aansluiting bij het (bestaande) Beslagregister. De mogelijkheden voor die aansluiting worden thans onderzocht.
- Bij het vroegtijdig reageren op signalen die wijzen op het mogelijk bestaan van problematische schulden wordt uitgegaan van het opnemen van persoonlijk contact. Bovendien wordt van de overheidsschuldeiser verwacht dat voor de oplossing van de schulden afspraken worden gemaakt met organisaties die hulp en ondersteuning kunnen bieden. Het vereiste van het opnemen van persoonlijk contact (door de Belastingdienst) bij alle signalen van problematische schulden zou een

[1] Brief van 15 december 2016, kenmerk 2016-156149

inspanning vragen die, gelet op de omvang, de mogelijkheden van de Belastingdienst te boven gaat. Wel vindt op beperkte schaal telefonische incasso plaats (initiatief Belastingdienst) waarbij schuldenaren een passende betalingsregeling wordt aangeboden. Uiteraard staat de Belastingdienst volop en laagdrempelig open voor mensen die in de schulden dreigen te geraken en heeft hij diverse (betalings-)regelingen in de aanbieding. Ook kan in dit verband worden gewezen op het hulpaanbod van het zogenaamde Stella-team. Voor wat betreft de afspraken met schuldhulporganisaties, geldt dat de gemeenten op grond van de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening verantwoordelijk zijn voor de betreffende hulp. Gelet op het primaat van de gemeenten, zien wij geen ruimte om daar buitenom nog hulp en ondersteuning te regelen.

- In het geval van problematische schulden gaat het Manifest ervan uit dat het incasseren van de schuld ondergeschikt is aan het oplossen van de situatie. Wat de Belastingdienst betreft, is deze uitspraak een politieke statement waar hij niet zelf over gaat. Hetzelfde geldt voor het voorstel om in het geval van een schuldsaneringstraject de wettelijke preferentie van overheidsschulden te neutraliseren. In principe vereist zo'n ingreep wetgeving. Overigens is in het kader van de invoering van de wet die voorziet in stroomlijning van de invorderingswetgeving rood en blauw (invoering 2019) de preferente positie van de Belastingdienst in minnelijke schuldsaneringssituaties al enigszins gematigd (beleidstoezegging); maar de voorziene voordelen daarvan zijn niet beperkt tot overheidsschuldeisers.

Toelichtingen

Initiatieven van de Rijksoverheid om schuldenproblematiek tegen te gaan

De afgelopen jaren heeft schuldenproblematiek volop politieke aandacht gehad. SZW is het eerstverantwoordelijke departement. Financiën is steeds nauw betrokken vanwege de rol van de Belastingdienst als grote schuldeiser van particulieren; op die rol is geregeld maatschappelijke kritiek geleverd. Het ontstaan van toeslagschulden is inherent aan het systeem van bevoorschotten en achteraf toekennen. De Belastingdienst heeft de bevoegdheid om toeslagvoorschotten te verrekenen met toeslagschulden. Dit kan ertoe leiden dat burgers onvoldoende middelen overhouden om in basisbehoeften als zorg en huur te voorzien. In dat geval kan de burger, achteraf, om toepassing van de beslagvrije voet vragen.

De afgelopen kabinetsperiode zijn er stappen gezet in de bestrijding van schuldenproblematiek. De Rijksincassovisie is opgesteld met uitgangspunten waar overheidspartijen zich aan moeten houden bij hun invordering[2]. Er wordt

[2] De Rijksincassovisie bestaat uit vier uitgangspunten die doorvertaling in de praktijk behoeven:

1. *Transparantie: helderheid over de procedure*
   Duidelijke communicatie over de stand van de invordering, wat de schuldenaar mag verwachten en wat zijn totale schuld is.
2. *Afstemming Rijksoverheid*
   Voorkomen dat verschillende schuldeisers langs elkaar heen werken en de schuldenaar onder het bestaansminimum uitkomt. De vereenvoudiging van de beslagvrije voet helpt daarbij net als aansluiting op het beslagregister door overheidspartijen.

gewerkt aan een doorvertaling naar de praktijk. Voorts is de wet Vereenvoudiging beslagvrije voet afgerond. Die wet moet 1 januari 2019 in werking treden en beschermt het bestaansminimum van de burger effectiever dan de huidige regeling. Ook is het wettelijk breed moratorium ingevoerd waardoor de schuldenaar van de rechter een adempauze kan krijgen om orde op zaken te stellen. De gerechtsdeurwaarders (KBvG) werken sinds 1 januari 2016 met een beslagregister om betere onderlinge afstemming te krijgen.

Er loopt nog een aantal initiatieven die in de toekomst moeten zorgen voor verbetering:

- Verbreding van het beslagregister naar overheidspartijen. Dit onderzoekt loopt nu.
- Onderzoek naar bescherming van het bestaansminimum bij een bankbeslag. De KBvG stelt een preadvies op waarna SZW gaat kijken naar de beste manier om dit te bereiken.
- De invordering van kleine vorderingen van verschillende overheidspartijen wordt gebundeld bij het CJIB in het project Clustering Rijksincasso.

Initiatieven van de Belastingdienst om schuldenproblematiek tegen te gaan

Uit onder andere de ideeën van de Herijking van de Investeringsagenda blijkt dat bestrijding van schuldenproblematiek de aandacht heeft van de Belastingdienst. Zo wil de Belastingdienst eerder in het proces de beslagvrije voet berekenen om zo onnodige incassomaatregelen te voorkomen. Het is de wens om de burger beter inzicht te geven in zijn financiële positie door een overzicht van zijn schulden en informatie over invorderingsmogelijkheden en betaling.

Op 1 januari 2019 treedt de wet die voorziet in stroomlijning van het invorderingsproces van toeslagschulden en belastingschulden in werking. Dit betekent dat de burger te maken heeft met één standaardbetalingsregeling voor beide schulden. Deze wijziging draagt bij aan de transparantie. In het geval van verrekening zal pro-actief rekening worden gehouden met de beslagvrije voet.

Binnen Toeslagen is en wordt er gewerkt aan verbetering van de voorschotsystematiek, om het aantal nabetalingen en terugvorderingen te verminderen. Een recente maatregel is dat de vaststelling van het actuele inkomen voor het voorschot op de tegemoetkoming wordt afgeleid van actuele inkomensgegevens van de Belastingdienst zelf in plaats van schattingen van burgers.

---

3. *Maatwerk waar nodig*
   Ruimte om aan te sluiten bij de situatie van de schuldenaar. Zo biedt de Belastingdienst de mogelijkheid van een betalingsregeling op maat of kwijtschelding.
4. *Voorkomen (onnodige) schuldoploop*
   Dwanginvordering brengt kosten met zich mee die in rekening worden gebracht van de schuldenaar.

Overige initiatieven om schuldenproblematiek tegen te gaan

Los van de initiatieven op het niveau van de Rijksoverheid loopt er veel op maatschappelijk en lokaal niveau. Ook de Belastingdienst is betrokken bij verschillende pilots met gemeenten om informatie uit te wisselen.

De Belastingdienst investeert in de kwaliteit van aanvragen en aangiften door samen te werken met maatschappelijke organisaties als schuldhulpverleners, gemeenten, kinderopvanginstellingen en woningcorporaties. De Belastingdienst deelt kennis en informatie met deze organisaties en heeft een kanaal geopend waar langs de organisaties gericht in overleg kunnen treden c.q. hulp kunnen inroepen.

Manifest

Burgers kunnen in risicovolle of problematische schuldsituaties terecht komen. Ongeveer 1,2 miljoen gezinnen hebben dergelijke schulden. De gevolgen voor de betreffende burgers zijn ingrijpend. Ook de maatschappelijke en financiële effecten zijn groot; de problematiek kost de samenleving naar schatting jaarlijks € 11 miljard.

Burgers hebben een eigen verantwoordelijkheid voor het nakomen van financiële verplichtingen. Schulden behoren te worden terugbetaald. Dit lukt echter niet altijd. Zo kunnen schulden verworden tot problematische schulden.

Aan de zelfredzaamheid van burgers is een grens die individueel en situationeel bepaald is. Daardoor kunnen risicovolle of problematische schuldsituaties ontstaan waar burgers niet op eigen kracht uit kunnen komen. Als burgers in die situatie belanden zijn ook de maatschappelijke kosten hoog. Het voorkomen of vroegtijdig oplossen van dergelijke risicovolle of problematische schuldsituaties is daarom niet alleen van groot belang voor de betreffende burger maar voor de hele maatschappij.

Onder een problematische schuldsituatie verstaan we een schuldsituatie die iemand niet zelfstandig kan oplossen en daardoor negatieve effecten en kosten voor de maatschappij tot gevolg heeft.

De overheid is niet alleen een van de grootste schuldeisers in Nederland, maar draagt ook bij aan het ontstaan van problematische schulden. Wij nemen de verantwoordelijkheid om de problematiek terug te dringen.
Wij vinden dat geen burger door het toedoen van de overheid en overheidsinstellingen in een problematische schuldensituatie mag belanden; wanneer burgers toch in een problematische situatie belanden dient de situatie binnen een zo kort mogelijke termijn zodanig opgelost te worden dat de burger zijn eigen verantwoordelijkheid weer kan nemen.

Wij zetten ons gezamenlijk, maar ook individueel vanuit de eigen verantwoordelijkheid en mogelijkheden in om bovenstaand doel te bereiken. Voor het bereiken van dit doel is ook de medewerking van andere publieke en private partijen nodig. Wij zoeken gezamenlijk en individueel de samenwerking met andere partijen.

Wij onderschrijven de vier doelstellingen van de Rijksincassovisie (Transparantie, Afstemming tussen overheidsorganisaties, Maatwerk en Voorkomen onnodige schuldenoploop). Deze komen op verschillende plekken in de afspraken terug.

Indien wij wettelijke of andere belemmeringen ervaren bij het bereiken van ons doel, signaleren wij die bij de betrokken departementen en zetten we gezamenlijk in op het wegnemen van belemmeringen.

Om ons doel te bereiken maken wij onderstaande afspraken. Ieder van ons werkt deze afspraken nader uit en implementeert ze in de eigen organisatie. Deze afspraken hebben het karakter van 'work in progress' en worden in onderling overleg periodiek aangevuld en herzien. De ambitie is hoog en die vergt een grote inspanning. Daarom verbinden we ons meerjarig aan het invulling geven van deze ambitie.

Wij zijn aanspreekbaar op de resultaten en spreken elkaar er op aan. We verantwoorden ons hierover in ons jaarverslag.

II. Afspraken

1. **We dringen het niet gebruik van regelingen terug**

- We bevorderen aanvragen door burgers actief. Met burgers die geen aanvraag doen, zoeken we contact .
- We wijzen burgers op regelingen en mogelijkheden voor hulpverlening. We faciliteren hulpverleners die burgers kunnen ondersteunen.
- Met gemeenten ontwikkelen we pilots, waarbij burgers die er niet uitkomen terecht kunnen bij de gemeente, met directe toegang tot alle uitvoerders om aanvragen te bevorderen.

2. **Wij reageren alert op signalen om de uitkering aan de situatie aan te passen**

- Wij reageren op elk signaal dat er op wijst dat de burger ten onrechte of te veel uitkering, toeslag en dergelijke ontvangt, zodat schulden niet onnodig oplopen; maar ook op elk signaal dat de burger te weinig ontvangt, zo dat hij niet onnodig schulden behoeft aan te gaan.
- Informatie die reeds bij de overheid bekend is, wordt niet opnieuw bij burgers opgevraagd. Dit voorkomt administratieve lasten en onnodige boetes voor het niet (tijdig) doorgeven van wijzigingen of het nabetalen of invorderen van uitkeringen.

3. **Kleine fouten hebben kleine gevolgen**

- Als burgers niet-verwijtbare fouten maken, dan rekenen we hen dat niet aan.
- Als er sprake is van een fout door de uitvoering, dan lossen we dat zelf op en wordt de burger er niet door belast.
- Opgelegde boetes en verhogingen staan in verhouding tot de oorspronkelijke schuld.

4. **Terugvorderingen als gevolg van een bevoorschottingsystematiek worden teruggedrongen**

- Bij de huidige voorschotsystemen zetten we in op het voorkomen van terugvorderingen. Doelstelling is uitkeringen in 1x zo goed als mogelijk vast te stellen. Als er nieuwe gegevens beschikbaar zijn, leidt dat tot tussentijdse bijstelling van het voorschot.
- We voorkomen dat nieuw vorm te geven regelingen gebaseerd worden op een voorschotsystematiek.

5. **Wij informeren burgers helder over hun rechten, hun verplichtingen en de mogelijke gevolgen van het niet nakomen van die verplichtingen**

- We houden er in het contact met en voorlichting aan burgers rekening mee dat een deel:
  - onvoldoende zelfredzaam is. Burgers kunnen zich vanzelfsprekend laten bijstaan of vertegenwoordigen door hulpverleners, adviseurs, tolken, familieleden en dergelijke.
  - laag geletterd is of taalproblemen heeft. Brieven, brochures en web-teksten zijn eenduidig, helder en eenvoudig te begrijpen.
  - onvoldoende digitaal vaardig is. Burgers kunnen altijd telefonisch of persoonlijk contact opnemen.
- Wij lichten burgers voor over het belang van het voeren van een gezonde financiële huishouding, de risico's bij het aangaan van financiële verplichtingen en schulden en over de mogelijkheden en hulpverlening als de verplichtingen niet meer nagekomen kunnen worden. Wij stemmen onze communicatie uitingen onderling af.

6. **Wij werken aan inzicht in gegevens om schulden aan te kunnen pakken**

- Wij willen burgers inzicht bieden in alle schulden bij onze eigen organisatie via de bestaande klantportalen. Wij hebben de ambitie om burgers een integraal overzicht van schulden bij alle overheidsorganisaties te bieden.
  Om maatwerk te kunnen leveren bij het innen van schulden, hebben we meer inzicht in de schuldpositie van onze klanten nodig. We nemen het initiatief voor de ontwikkeling van een landelijk schuldenregister, dat inzicht biedt in schulden, betalingscapaciteit en signalen die vroegtijdig duiden op problematische situaties.

7. **Wij zijn alert op vroegtijdige signalen die duiden op problematische schulden**

- Wij ontwikkelen kennis over vroegtijdige signalen, zoals bijvoorbeeld life-events en gedragingen die kunnen duiden op problematische schulden.
- Wij leiden medewerkers op in het herkennen van risicovolle en problematische situaties en het omgaan met en helpen van burgers in dergelijke situaties. Wij vergroten zo de algehele awareness van de eigen organisatie.
- Bij signalen die duiden op mogelijke schulden nemen we persoonlijk contact op; als sprake blijkt van een risicovolle of problematisch situatie dan ondersteunen we bij het vinden van een oplossing of bij het zoeken van organisaties of personen die kunnen bijstaan en helpen.
- Wij maken hiertoe afspraken met organisaties die dergelijke hulp en ondersteuning kunnen bieden.

8. **Wij houden rekening met de omstandigheden van de burger bij het instellen van terugvorderingen en het opleggen van boetes en maatregelen.**

- Als het duidelijk is dat de schuldenaar niet kan betalen, zien wij af van (invorderings)activiteiten die de schuld onnodig verhogen, zoals boetes, administratie- en incassokosten.
- De inzet van gerechtsdeurwaarders is geen vanzelfsprekende volgende stap bij de invordering van schulden. Deurwaarders zetten wij alleen in bij burgers die weigeren te betalen, maar hier wel toe in staat zijn.
- Het is onze ambitie om op basis van het landelijke schuldenregister, de invordering van meerdere overheidsschulden te bundelen. Voor de schuldenaar is er één aanspreekpunt en de kosten voor de invordering worden daardoor beperkt.
- Als een klant niet reageert op vragen en verzoeken rond een terugvordering dan onderzoeken we of er sprake is van niet kunnen. We nemen niet bij voorbaat aan dat het gaat om iemand die niet **wil** betalen.
- Bij iedere terugvordering houden wij rekening met de beslagvrije voet. Wij bevorderen dat derden de beslagvrije voet juist toepassen.

9. **Problematische schulden lossen we op**

- Wij bieden de schuldenaar die niet kan betalen maatwerk door een betalingsregeling aan te bieden, door de betalingsverplichting tijdelijk op te schorten of in het uiterste geval de schuld en/of kosten (gedeeltelijk) kwijt te schelden.
- Bij problematische schuldsituaties vinden we het oplossen van de problematische situatie van de burger belangrijker dan het incasseren van de schulden. Binnen onze organisaties maken we afspraken om in samenwerking met andere partijen hier invulling aan te geven.

- We gaan altijd akkoord met voorstellen voor minnelijke schuldregelingen, ter voorkoming van wettelijke schuldsaneringstrajecten en andere vormen van schuldhulpverlening.
- In het geval van schuldsaneringstrajecten hebben overheidsschulden geen preferentie ten opzichte van elkaar. Dit maakt schuldsanering eenvoudiger.
- Wij houden ons aan het wettelijk breed moratorium. Wij gaan altijd akkoord met moratorium verzoeken van schuldhulpverlenende instellingen die geregistreerd zijn bij de NVVK of de richtlijnen van het NVVK volgen.
- Wij bevorderen dat burgers gebruik maken van bewindvoerders die de kwaliteitseisen van de beroepsgroep onderschrijven. In het geval er een bewindvoerder is aangesteld informeren we deze over rechten en plichten en verwachtingen.

[redacted] **(BEDR/I/DI)**

Van: [redacted] (MT)
Verzonden: woensdag 6 september 2017 14:57
Aan: [redacted] (FISCALITEIT)
Onderwerp: FW: Intentieverklaring

Van: [redacted] (Sociale Verzekeringsbank) <[redacted]@svb.nl>
Datum: dinsdag 05 sep. 2017 7:29 PM
Aan: [redacted] (MT) <[redacted]@minfin.nl>
Kopie: [redacted] Belastingdienst <[redacted]@minfin.nl>
Onderwerp: Re: Intentieverklaring

Hee [redacted]

Dank. Goed voor jou (en stass) om te weten dat inderdaad de andere grote en kleinere organisaties instemmen met de verwoorde intenties.

Er heeft geen afstemming plaatsgevonden omdat je collega dat niet nodig vond. Zoals aangegeven is andere verwoording van eventuele fundamentele punten natuurlijk mogelijk.

Met vriendelijke groet,

[redacted]

Op 5 sep. 2017 om 18:50 heeft [redacted] [redacted] (MT) <[redacted]@minfin.nl> het volgende geschreven:

> Ha [redacted]
>
> Ons conceptstandpunt is vrijwel af en gaat naar de stas ter beoordeling. Zoals eerder afgesproken hebben we vrijdag contact. Kernpunten waar we eerder over hadden zijn nog steeds actueel.
>
> We bellen vrijdag. Ik zal een belafspraak laten maken.

Joelle: wil je deze belafspraak maken. Kan ook tijdens de ketenconferentie.

Groet,

[redacted]

[redacted] Belastingdienst, Ministerie van Financiën
Postbus 20201 | 2500 EE | Den Haag | Tel.: 070[redacted]

Van: [redacted] (Sociale Verzekeringsbank) [redacted]@svb.nl]
Verzonden: dinsdag 5 september 2017 14:56
Aan: [redacted] (MT)
Onderwerp: Intentieverklaring

Hee[redacted]

Aanstaande vrijdag willen we de intentieverklaring rond schulden naar de deelnemers aan de conferentie sturen. Hoop dat het je lukt voor die tijd iets te zeggen over de mogelijkheden die de bd ziet.

Met vriendelijke groet,

[redacted]

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.
This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

7/g 1345

Geprint met Digidoc 2 op 06-09-2017, 16:16

Parafenoverzicht

Werkmap

Onderwerp:	DGB 179679 Miniconferentie Schulden d.d. 12 september 2017
Nummer:	2017-0000016337
Algemeen taakverzoek:	PODG: Conform afspraken. TVO

Document: Miniconferentie schulden dd. 12 september (2017-0000179679)

Naam	Datum en Tijd	Inbox
[redacted] (AL DGFZ)	06-09-2017, 14:41	DGFZ Paraferen
[redacted] (DB/FRI)	06-09-2017, 14:17	DB/FRI Paraferen
[redacted] (BEDRIJF)	05-09-2017, 16:48	DGBEL/Bedrijf Financieel Paraferen
[redacted] (MT)	05-09-2017, 16:14	DGBEL/Uitvoeringsbeleid Paraferen

Laatste wijziging: [redacted] (FISCALITEIT) op 06-09-2017, 15:28

[redacted] cc

Ministerie van Financiën

HEDEN
TER BESLISSING

Aan
de staatssecretaris

Directoraat-Generaal
Belastingdienst

Inlichtingen
[redacted]
T 070 [redacted]
F 070 [redacted]
[redacted]@minfin.nl

Datum
5 september 2017

Notitienummer
2017-0000179679

Auteur
[redacted]

Kopie aan
[redacted] Communicatie, de minister, PA's

Bijlage
2

notitie

Miniconferentie schulden dd. 12 september

Inleiding

SZW organiseert op 12 september een miniconferentie over schulden. Op de agenda van deze conferentie staat de intentieverklaring van de zogenaamde Manifestgroep. De Manifestgroep is een samenwerkingsverband van verschillende uitvoeringsinstanties (SVB, UWV, BD, CAK, DUO en CJIB). Doel van de Manifestgroep is het bereiken van betere samenwerking tussen overheidspartijen in het belang van burgers en bedrijfsleven. Een van de onderwerpen is het reduceren van de schuldenproblematiek door betere samenwerking en meer onderlinge afstemming. In dat verband is binnen de Manifestgroep een intentieverklaring opgesteld. Deze intentieverklaring bevat een groot aantal spelregels voor de samenwerkende partijen die bedoeld zijn het ontstaan van problematische schuldsituaties te voorkomen dan wel die situaties op te lossen.

De Belastingdienst neemt, met de andere genoemde uitvoeringsinstanties, deel aan de miniconferentie. De Belastingdienst heeft zich beraden op de haalbaarheid en wenselijkheid van de verschillende spelregels uit de intentieverklaring van de Manifestgroep. De Belastingdienst staat welwillend tegenover een groot deel van de spelregels. Voor een aantal regels geldt dat ze thans niet of niet zonder meer kunnen worden overgenomen omdat zij niet stroken met de thans geldende wet- en regelgeving dan wel op gespannen voet staan met geldende politieke en beleidsmatige uitgangspunten.

Het doel van de notitie is met name u te informeren over de spelregels van de Manifestgroep (zie bijlage 1: Concept Convenant) waaraan de Belastingdienst zich thans niet kan conformeren en van de daaraan ten grondslag liggende argumenten.

Beslispunt
Bent u akkoord dat de Belastingdienst het convenant niet ondertekent? Met dien verstande dat de overige manifestleden voornemens zijn om het convenant wel te ondertekenen. (zie bijlage 2: bericht van de [redacted], bestuursvoorzitter SVB, van 5 september)

Kern

Spelregels die de Belastingdienst niet (zonder meer) kan onderschrijven

- Een belangrijke spelregel is dat de overheid het niet gebruik van regelingen tegen gaat. Daaraan is toegevoegd dat de overheid alert reageert op signalen om de uitkering aan een veranderde situatie aan te passen. Deze signalen omvatten (volgens de betreffende spelregel) *"alle bij de overheid" bekende* informatie. Aan de verwachtingen op dit punt kan de Belastingdienst thans niet voldoen. Een belangrijk uitgangspunt voor het toeslagensysteem is de eigen verantwoordelijkheid van de burger voor de aanvraag en voor het doorgeven van eventuele wijzigingen die relevant zijn voor het recht. Deze eigen verantwoordelijkheid is vrij recent nog benadrukt in uw brief aan de voorzitter van de Tweede Kamer naar aanleiding van vragen over het rapport "Vergeten toeslagen"[1] Natuurlijk doet de Belastingdienst het nodige om door middel van voorlichting en het beschikbaar stellen van hulpmiddelen het eventuele recht op toeslagen of belastingteruggaven onder de aandacht van de burger te brengen. Zo biedt de Belastingdienst hulp aan externe intermediaire partijen die in hun dagelijkse praktijk vragen van burgers behandelen over toeslagen. Daarnaast zijn er initiatieven rond het automatisch continueren van het recht op toeslagen; daarbij wordt de hoogte van het voorschot afgestemd op de meest recente inkomensgegevens. Maar als de verwachtingen uit de betreffende spelregels zouden moeten worden waargemaakt, zou dat niet passen binnen de op dit punt geldende beleidsmatige uitgangspunten.
- Bij de spelregel dat kleine fouten kleine gevolgen moeten hebben, is één van de uitgangspunten dat opgelegde boetes en verhogingen in verhouding moeten staan tot de oorspronkelijke schuld. Dit uitgangspunt vraagt om aanpassing van wet- en regelgeving; het staat de Belastingdienst niet vrij daaraan een zelfstandige invulling te geven.
- In het kader van het verbeteren van het inzicht in gegevens om schulden aan te pakken, maken de spelregels melding van het te nemen initiatief voor de ontwikkeling van een landelijk schuldenregister. Afgezien van de privacy-aspecten, vraagt de ontwikkeling van zo'n register omvangrijke en overheidsbrede automatiseringsinspanningen die in beeld gebracht zouden moeten worden door middel van een uitvoeringstoets alvorens daarover iets zinnigs te kunnen zeggen. De Belastingdienst legt in dit verband de focus op aansluiting bij het (bestaande) Beslagregister. De mogelijkheden voor die aansluiting worden thans onderzocht.
- Bij het vroegtijdig reageren op signalen die wijzen op het mogelijk bestaan van problematische schulden wordt uitgegaan van het opnemen van persoonlijk contact. Bovendien wordt van de overheidsschuldeiser verwacht dat voor de oplossing van de schulden afspraken worden gemaakt met organisaties die hulp en ondersteuning kunnen bieden. Het vereiste van het opnemen van persoonlijk contact (door de Belastingdienst) bij alle signalen van problematische schulden zou een inspanning vragen die, gelet op de omvang, de mogelijkheden van de Belastingdienst te boven gaat. Wel vindt op beperkte schaal telefonische incasso plaats (initiatief Belastingdienst) waarbij schuldenaren een passende betalingsregeling wordt aangeboden. Uiteraard staat de Belastingdienst volop en laagdrempelig open voor mensen die in de

[1] Brief van 15 december 2016, kenmerk 2016-156149

schulden dreigen te geraken en heeft hij diverse (betalings-)regelingen in de aanbieding. Ook kan in dit verband worden gewezen op het hulpaanbod van het zogenaamde Stella-team. Voor wat betreft de afspraken met schuldhulporganisaties, geldt dat de gemeenten op grond van de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening verantwoordelijk zijn voor de betreffende hulp. Gelet op het primaat van de gemeenten, zien wij geen ruimte om daar buitenom nog hulp en ondersteuning te regelen.

- In het geval van problematische schulden gaat het Manifest ervan uit dat het incasseren van de schuld ondergeschikt is aan het oplossen van de situatie. Wat de Belastingdienst betreft, is deze uitspraak een politieke statement waar hij niet zelf over gaat. Hetzelfde geldt voor het voorstel om in het geval van een schuldsaneringstraject de wettelijke preferentie van overheidsschulden te neutraliseren. In principe vereist zo'n ingreep wetgeving. Overigens is in het kader van de invoering van de wet die voorziet in stroomlijning van de invorderingswetgeving rood en blauw (invoering 2019) de preferente positie van de Belastingdienst in minnelijke schuldsaneringssituaties al enigszins gematigd (beleidstoezegging); maar de voorziene voordelen daarvan zijn niet beperkt tot overheidsschuldeisers.

Toelichtingen

Initiatieven van de Rijksoverheid om schuldenproblematiek tegen te gaan

De afgelopen jaren heeft schuldenproblematiek volop politieke aandacht gehad. SZW is het eerstverantwoordelijke departement. Financiën is steeds nauw betrokken vanwege de rol van de Belastingdienst als grote schuldeiser van particulieren; op die rol is geregeld maatschappelijke kritiek geleverd. Het ontstaan van toeslagschulden is inherent aan het systeem van bevoorschotten en achteraf toekennen. De Belastingdienst heeft de bevoegdheid om toeslagvoorschotten te verrekenen met toeslagschulden. Dit kan ertoe leiden dat burgers onvoldoende middelen overhouden om in basisbehoeften als zorg en huur te voorzien. In dat geval kan de burger, achteraf, om toepassing van de beslagvrije voet vragen.

De afgelopen kabinetsperiode zijn er stappen gezet in de bestrijding van schuldenproblematiek. De Rijksincassovisie is opgesteld met uitgangspunten waar overheidspartijen zich aan moeten houden bij hun invordering[2]. Er wordt gewerkt aan een doorvertaling naar de praktijk. Voorts is de wet Vereenvoudiging beslagvrije voet afgerond. Die wet moet 1 januari 2019 in werking treden en beschermt het bestaansminimum van de burger effectiever dan de huidige regeling. Ook is het wettelijk breed moratorium ingevoerd

[2] De Rijksincassovisie bestaat uit vier uitgangspunten die doorvertaling in de praktijk behoeven:

1. *Transparantie: helderheid over de procedure*
   Duidelijke communicatie over de stand van de invordering, wat de schuldenaar mag verwachten en wat zijn totale schuld is.
2. *Afstemming Rijksoverheid*
   Voorkomen dat verschillende schuldeisers langs elkaar heen werken en de schuldenaar onder het bestaansminimum uitkomt. De vereenvoudiging van de beslagvrije voet helpt daarbij net als aansluiting op het beslagregister door overheidspartijen.
3. *Maatwerk waar nodig*
   Ruimte om aan te sluiten bij de situatie van de schuldenaar. Zo biedt de Belastingdienst de mogelijkheid van een betalingsregeling op maat of kwijtschelding.
4. *Voorkomen (onnodige) schuldoploop*
   Dwanginvordering brengt kosten met zich mee die in rekening worden gebracht van de schuldenaar.

waardoor de schuldenaar van de rechter een adempauze kan krijgen om orde op zaken te stellen. De gerechtsdeurwaarders (KBvG) werken sinds 1 januari 2016 met een beslagregister om betere onderlinge afstemming te krijgen.

Er loopt nog een aantal initiatieven die in de toekomst moeten zorgen voor verbetering:

- Verbreding van het beslagregister naar overheidspartijen. Dit onderzoekt loopt nu.
- Onderzoek naar bescherming van het bestaansminimum bij een bankbeslag. De KBvG stelt een preadvies op waarna SZW gaat kijken naar de beste manier om dit te bereiken.
- De invordering van kleine vorderingen van verschillende overheidspartijen wordt gebundeld bij het CJIB in het project Clustering Rijksincasso.

Initiatieven van de Belastingdienst om schuldenproblematiek tegen te gaan

Uit onder andere de ideeën van de Herijking van de Investeringsagenda blijkt dat bestrijding van schuldenproblematiek de aandacht heeft van de Belastingdienst. Zo wil de Belastingdienst eerder in het proces de beslagvrije voet berekenen om zo onnodige incassomaatregelen te voorkomen. Het is de wens om de burger beter inzicht te geven in zijn financiële positie door een overzicht van zijn schulden en informatie over invorderingsmogelijkheden en betaling.

Op 1 januari 2019 treedt de wet die voorziet in stroomlijning van het invorderingsproces van toeslagschulden en belastingschulden in werking. Dit betekent dat de burger te maken heeft met één standaardbetalingsregeling voor beide schulden. Deze wijziging draagt bij aan de transparantie. In het geval van verrekening zal pro-actief rekening worden gehouden met de beslagvrije voet.

Binnen Toeslagen is en wordt er gewerkt aan verbetering van de voorschotsystematiek, om het aantal nabetalingen en terugvorderingen te verminderen. Een recente maatregel is dat de vaststelling van het actuele inkomen voor het voorschot op de tegemoetkoming wordt afgeleid van actuele inkomensgegevens van de Belastingdienst zelf in plaats van schattingen van burgers.

Overige initiatieven om schuldenproblematiek tegen te gaan

Los van de initiatieven op het niveau van de Rijksoverheid loopt er veel op maatschappelijk en lokaal niveau. Ook de Belastingdienst is betrokken bij verschillende pilots met gemeenten om informatie uit te wisselen.

De Belastingdienst investeert in de kwaliteit van aanvragen en aangiften door samen te werken met maatschappelijke organisaties als schuldhulpverleners, gemeenten, kinderopvanginstellingen en woningcorporaties. De Belastingdienst deelt kennis en informatie met deze organisaties en heeft een kanaal geopend waar langs de organisaties gericht in overleg kunnen treden c.q. hulp kunnen inroepen.